

STANOVISKO

(Číslo: 2924/2014 - 3.4/hp)

vydané Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky podľa zákona
č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení
niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

I. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBSTARÁVATEĽOVI

1. Názov

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

2. Identifikačné číslo

00686832

3. Sídlo

Mierová 19, 827 15 Bratislava 212

4. Kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Ing. Ján Petrovič,
generálny riaditeľ sekcie energetiky
Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
Mierová 19, 827 15 Bratislava 212
Tel. č.: 02/48 54 71 24, E-mail: jan.petrovic@mhsr.sk

II. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O STRATEGICKOM DOKUMENTE

1. Názov

Návrh Energetickej politiky Slovenskej republiky

2. Charakter

Energetická politika Slovenskej republiky (ďalej len „EP SR“) je strategický dokument s celoštátnym dosahom, v ktorom sa definujú hlavné ciele a priority energetického sektora do roku 2035 s výhľadom na rok 2050.

EP SR je súčasťou národohospodárskej stratégie Slovenskej republiky (ďalej len „SR“), nakoľko zabezpečenie trvalo udržateľného ekonomického rastu je podmienené spoľahlivou dodávkou cenovo dostupnej energie.

Podľa § 88 zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 251/2012 Z. z. o energetike“), Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „MH SR“) zodpovedá za vypracovanie energetickej politiky na obdobie minimálne 20 rokov a za jej aktualizáciu v minimálne päťročnom cykle. Hospodársky vývoj, nové trendy v liberalizácii energetiky v Európskej únii (ďalej len „EÚ“), nové legislatívne predpisy a nová energetická politika EÚ si vyžiadali aktualizáciu EP SR prijatej v roku 2006.

Cieľom EP SR je, zabezpečením dlhodobu udržateľnej slovenskej energetiky, prispieť k trvalo udržateľnému rastu národného hospodárstva.

Prioritou EP SR je záruka spoľahlivosti a stability dodávok energií, efektívne využívanie energie za optimálne náklady pri zabezpečení ochrany životného prostredia.

Realizáciou EP SR sa upevní dobre fungujúci energetický trh s konkurenčným prostredím. Úlohou EP SR je vytvárať stabilný rámec pre bezpečné fungovanie trhu s energiami, ktorý motivuje k investovaniu do energetiky.

EP SR je zameraná tak na štátnu správu, ako aj na podnikateľský sektor. Sleduje záujmy odberateľov a koncových spotrebiteľov, aby mohli maximálne využívať výhody liberalizovaného a bezpečného trhu s energiou.

EP SR je v súlade s hlavnými cieľmi Lisabonskej zmluvy a vychádza zo základných európskych cieľov Stratégie Európa 2020 v energetike.

Slovensko patrí do kategórie zraniteľných krajín z hľadiska energetickej bezpečnosti, preto v prospech stability, rozvoja národného hospodárstva, ako aj v prospech spotrebiteľa a jeho ochrany, podporuje takú energetickú architektúru, ktorá vytvorí podmienky pre zvýšenie energetickej sebestačnosti, proexportnú schopnosť v elektrine, transparentnosť a optimálny energetický mix s nízkouhlíkovými technológiami, resp. zvýšenie energetickej efektívnosti.

Úzka spolupráca krajín strednej a juhovýchodnej Európy je kľúčovou otázkou zvyšovania energetickej bezpečnosti celého regiónu, preto sa SR aktívne zapája do tvorby transeurópskej energetickej infraštruktúry, najmä v spolupráci v rámci krajín V4.

EP SR kladie dôraz na optimálne využívanie domácich zdrojov energie a nízkouhlíkové technológie, ako sú obnoviteľné zdroje energie (ďalej len „OZE“) a jadrová energia.

Významným míľnikom slovenskej energetiky bola implementácia tretieho energetického balíčka Európskeho parlamentu a Rady a smerníc o spoločných pravidlách pre vnútorný trh s elektrinou a plynom, prijatím zákona o energetike a zákona o regulácii v sieťových odvetviach koncom júla 2012.

3. Hlavné ciele strategického dokumentu

Východiskom pre vypracovanie návrhu EP SR sú najmä:

- Stratégia Európa 2020,
- Energetická politika Európskej únie
- Národný program reforiem SR 2013

Strategický cieľ a piliere EP SR vychádzajú z troch pilierov Energetickej politiky EÚ ktorými sú:

- energetická bezpečnosť;
- konkurencieschopnosť;
- udržateľnosť.

Hlavný cieľ EP SR

Hlavným strategickým cieľom EP SR je dosiahnuť konkurencieschopnú nízkouhlíkovú energetiku zabezpečujúcu spoľahlivú a efektívnu dodávku všetkých foriem energie za prijateľné ceny s prihliadnutím na ochranu spotrebiteľa a trvalo udržateľný rozvoj.

Piliere EP SR

- energetická bezpečnosť;
- energetická efektívnosť;
- konkurencieschopnosť;
- trvalo udržateľný rozvoj.

Priority EP SR

- optimálny energetický mix;
- rozvoj energetickej infraštruktúry;
- diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás;
- energetická efektívnosť a znižovanie energetickej náročnosti;
- fungujúci energetický trh s konkurenčným prostredím;

- primeraná proexportná bilancia v elektroenergetike;
- využívanie jadrovej energie ako bezuhlíkoveho zdroja elektriny;
- zvyšovanie bezpečnosti a spoľahlivosti jadrových elektrární;
- podpora vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla;
- zvyšovanie podielu OZE pri výrobe elektriny a najmä tepla;
- dlhodobá udržateľnosť energetiky.

Priority a opatrenia na podporu pilierov EP SR

Energetická bezpečnosť

Priority

- diverzifikácia energetických zdrojov a prepravných trás;
- využívanie jadrových elektrární a zvyšovanie úrovne jadrovej bezpečnosti a spoľahlivosti;
- zvyšovanie podielu domácich OZE pri výrobe tepla;
- využívanie druhotných zdrojov energie;
- podpora efektívneho rozvoja skladovacích kapacít zemného plynu a ropy;
- znižovanie závislosti na dovoze fosílnych palív.

Opatrenia: 11 opatrení

Energetická efektívnosť

Priority

- ďalšie znižovanie energetickej náročnosti na úroveň priemeru EÚ;
- stanovenie národného cieľa a zabezpečenie financovania jednotlivých opatrení;
- plná transpozícia smernice o energetickej efektívnosti;
- zriadenie finančnej schémy energetickej efektívnosti;
- zabezpečenie kvalitného a dôsledného merania, monitorovania a vyhodnocovania v oblasti energetickej efektívnosti;
- zabezpečenie kvalitného informovania a vzdelávania o energetickej efektívnosti;
- zavedenie inteligentných meracích systémov (IMS) a vytvorenia inteligentných sietí (IS).

Opatrenia: 20 opatrení

Konkurencieschopnosť

Priority

- stabilný a predvídateľný legislatívny a regulačný rámec;
- dobre fungujúci energetický trh;
- konkurencieschopné ceny energie.

Opatrenia: 6 opatrení

Trvalo udržateľný rozvoj

Priority

- zvyšovanie podielu nízkouhlíkovej a bezuhlíkovej výroby elektriny;
- využívanie jadrovej energetiky, ako hlavného bezuhlíkoveho zdroja elektriny;
- zvyšovanie podielu OZE najmä pri výrobe tepla;
- využívanie zemného plynu, ako „paliva prechodu“ k nízkouhlíkovej ekonomike;
- podpora účinných systémov centralizovaného zásobovania teplom.

Opatrenia: 6 opatrení

Stav zásobovania SR energiou a palivami a rozvoj jednotlivých odvetví energetiky – ciele a opatrenia

Zásobovanie uhlím

Ciele

- zabezpečenie dostatku domáceho uhlia na výrobu elektriny pre obyvateľstvo a priemysel do roku 2035;

- po roku 2020 postupne nahrádzať klasické dobývacie metódy podzemným splyňovaním uhlia a zabezpečiť tým syntézny plyn pre výrobu elektriny a tepla, resp. pre chemické využitie.

Opatrenia: 3 opatrenia

Zásobovanie ropou

Ciele

- spoľahlivo uspokojiť domáci trh pohonnými hmotami a ďalšími ropnými produktmi;
- primiešavanie biozložiek podľa Národného akčného plánu pre energiu obnoviteľných zdrojov do roku 2020.

Opatrenia: 6 opatrení

Zásobovanie zemným plynom

Ciele

- prepojenie plynárenskej infraštruktúry Slovenska s okolitými štátmi;
  - vybudovanie dostatku skladovacích kapacít zemného plynu;
- ekologizácia dopravy urýchlením rozvoja a ďalšou podporou využívania CNG (Compressed Natural Gas – stlačený zemný plyn – metán CH₄);
- dosiahnutie technickej harmonizácie so zavedenými štandardmi v okolitých krajinách;
  - zabezpečenie bezpečnej, spoľahlivej a efektívnej prepravy a distribúcie zemného plynu.

Opatrenia: 11 opatrení

Obnoviteľné zdroje energie

Ciele

- zvýšiť využívanie OZE v pomere k hrubej konečnej energetickej spotrebe zo 6,7 % v roku 2005 na 14 % v roku 2020;
- zvýšiť využívanie OZE v pomere k hrubej konečnej energetickej spotrebe na 20 % v roku 2030;
- dosiahnuť využívanie OZE na úrovni 80 PJ v roku 2020 a 120 PJ v roku 2030;
- dosiahnuť aspoň 10 % podiel OZE na spotrebe palív v oblasti dopravy.

Opatrenia: 8 opatrení

Zásobovanie elektrinou

Ciele

- sebestačnosť a primeraná proexportná schopnosť vo výrobe elektriny;
- flexibilná, nízkouhlíková a udržateľná štruktúra zdrojovej základne;
- optimálna kapacita prenosovej sústavy a cezhraničných prenosových kapacít;
- primerané, dostupné a konkurencieschopné konečné ceny elektriny;
- zavedenie inteligentných meracích systémov a rozvoj inteligentných sietí.

Opatrenia: 23 opatrení

Zásobovanie teplom

Ciele

- udržateľné zásobovanie teplom, t.j. bezpečná, spoľahlivá, cenovo prijateľná, efektívna a environmentálne udržateľná dodávka tepla prioritne zo systémov CZT;
- zvýšenie podielu tepla z lokálne dostupných OZE;
- zvýšenie účinnosti pri výrobe a distribúcii tepla;
- rozvoj účinných systémov CZT.

Opatrenia: 12 opatrení

Doprava

Ciele

- ekologizácia dopravy zavádzaním ekologických palív;
- posilnenie postavenia verejnej hromadnej dopravy;

- dosiahnuť aspoň 10 % podiel OZE na spotrebe palív v oblasti dopravy.

Opatrenia: 3 opatrenia

Výskum a vývoj v energetike

Ciele

Výskum a vývoj v oblasti energetiky bude zameraný na nové a obnoviteľné, ekologicky prijateľné zdroje energie, racionalizáciu spotreby energií vo všetkých odvetviach hospodárstva a na distribúciu energie, ako sú:

- prieskum ložísk domácich zdrojov energie, vrátane fosílnych palív, uránu, geotermálnej energie a ich využitia;
- vývoj technológií získavania elektrickej energie a tepla z OZE (voda, slnko, vietor, biomasa);
- výskum v jadrovej energetike so zameraním na bezpečnosť a uloženie vyhoreného paliva; výskum reaktorov štvrtej generácie a problematiky jadrovej fúzie (účasť Slovenska v globálnych projektoch ITER a DEMO);
- vývoj nových systémov prenosu energie (silové káble bez rozptylových elektrických a magnetických polí).

Opatrenia: 5 opatrení

Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia

Ciele

- odborné poradenstvo a relevantné informácie odborníkom a širokej verejnosti;
- zvyšovať záujem o fyziku, energiu a energetiku u detí a mládeže;
- škola pre prax;
- profesionalita a profesijná hrdosť;
- kvalifikovaná štátna správa a miestna samospráva.

Opatrenia: 12 opatrení

4. Stručný opis obsahu strategického dokumentu.

Návrh EP SR pozostáva z textovej časti a prílohy.

Textová časť

Textová časť obsahuje tieto kapitoly:

I. ÚVOD

II. ENERGETICKÁ POLITIKA EURÓPSKEJ ÚNIE

III. ENERGETICKÁ POLITIKA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. VYCHODISKÁ ENERGETICKEJ POLITIKY

- 1.1 Vyhodnotenie plnenia opatrení EP SR z roku 2006
- 1.2 Vyhodnotenie plnenia cieľov EP SR z roku 2006
- 1.3 Vyhodnotenie plnenia opatrení zo Stratégie energetickej bezpečnosti
- 1.4 Zásadné legislatívne zmeny od prijatia EP SR roku 2006
- 1.5 Konceptné dokumenty prijaté v období 2006-2011
- 1.6 Privatizácia a liberalizácia energetického trhu
- 1.7 Regulácia trhu
- 1.8 Energetický mix
- 1.9 Vývoj domácej spotreby energie
- 1.10 Predpokladané trendy vývoja hrubej domácej spotreby
- 1.11 Predpokladaný vývoj konečnej spotreby energie

2. STRATEGICKÝ CIEĽ A PRIORITY ENERGETICKEJ POLITIKY SR

- 2.1 Priority na podporu pilierov energetickej politiky
- 2.2 Opatrenia na podporu priorít EP SR
- 2.3 Energetická bezpečnosť

- 2.4 Energetická efektívnosť
- 2.5 Konkurencieschopnosť
- 2.6 Trvalo udržateľný rozvoj

3. ZÁSOBOVANIE ENERGIOU A PALIVAMI A ROZVOJ JEDNOTLIVÝCH ODVETVÍ ENERGETIKY

- 3.1 Zásobovanie uhlím
- 3.2 Zásobovanie ropou
- 3.3 Zásobovanie zemným plynom
- 3.4 Obnoviteľné zdroje energie
- 3.5 Zásobovanie elektrinou
- 3.6 Zásobovanie teplom
- 3.7 Doprava
- 3.8 Výskum a vývoj v energetike
- 3.9 Vzdelávanie a zvyšovanie povedomia

Prílohová časť

PRÍLOHA – HLAVNÉ LEGISLATÍVNE A STRATEGICKÉ DOKUMENTY

5. Vzťah k iným strategickým dokumentom

EP SR súvisí najmä s týmito strategickými dokumentmi na medzinárodnej a národnej úrovni:

Medzinárodná úroveň

- Lisabonská zmluva (2009)
- Stratégia Európa 2020 (EÚ 2010)
- Energia 2020: Stratégia pre konkurencieschopnú, udržateľnú a bezpečnú energetiku (2010)
- Európsky strategický plán pre energetické technológie (plán SET)
- Zelená kniha o energetickej efektívnosti (2005)
- Akčný plán o biomase (2005)
- Zelená kniha – Európska stratégia pre udržateľnú, konkurencieschopnú a bezpečnú energiu (2006)
- Stratégie EU pre biopaliva (2006)
- Tretí liberalizačný balíček (2007)
- Trvalo udržateľná výroba energie z fosílnych palív (2007)
- Cestovná mapa pre obnoviteľnú energiu (2007)
- Klimaticko-energetický balíček (2008)
- Plán hospodárskej obnovy Európy (2008)
- Oznámenie Komisie o mobilizácii informačných a komunikačných technológií (IKT) na uľahčenie prechodu na energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo (2009)
- Priority energetickej infraštruktúry na rok 2020 a ďalšie roky (2010)
- Európska stratégia pre čisté a energeticky účinné vozidlá (2010)
- Plán prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo v roku 2050 (2011)
- Biela kniha – Plán jednotného európskeho dopravného priestoru – vytvorenie konkurencieschopného dopravného systému účinne využívajúceho zdroje (2011)
- Plán pre Európu efektívne využívajúcu zdroje (2011)
- Plán postupu v energetike do roku 2050 – Energetická cestovná mapa do roku 2050 (2011)
- Energia z obnoviteľných zdrojov: významný aktér na európskom trhu s energiou (2012)
- Obnoviteľné zdroje energie: významný hráč na trhu s energiou (2012)
- Energetické technológie a inovácie (2013)
- Zelená kniha - Rámec pre politiku v oblasti zmeny klímy a energetickú politiku do roku 2030 (2013)
- Priority v oblasti energetickej infraštruktúry do roku 2020 a na nasledujúce roky
- Dohovor EHK OSN o diaľkovom znečisťovaní ovzdušia prechádzajúcim hranice štátov (1979) a súvisiace protokoly
- Dohovor o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií (1992)
- Dohovor o biologickej diverzite (Rio de Janeiro, 1992)
- Agenda 21

- Rámcový dohovor OSN o zmene klímy (1992)
- Kjótsky protokol o zmene klímy k Rámcovému dohovoru OSN o zmene klímy (1997)
- Európsky dohovor o krajine (2000)
- Stratégia trvalo udržateľného rozvoja pre roky 2005 - 2010 (2006)
- Spoločne pre zdravie Strategický prístup EÚ na obdobie 2008 – 2013 (2007)
- Stratégia EÚ na ochranu biodiverzity do roku 2020 (2011)
- Stratégia EÚ pre dunajský región (2011)
- a ďalšie

Národná úroveň

- Energetická politika SR (UV SR č. 29/2006)
- Konceptia využívania obnoviteľných zdrojov energie (UV SR č. 282/2003)
- Národný program rozvoja biopalív (ÚV SR 1022/2005)
- Konceptia energetickej efektívnosti SR (UV SR č. 576/2007)
- Stratégia vyššieho využitia obnoviteľných zdrojov energie v SR (UV SR č. 383/2007)
- Akčný plán využívania biomasy na roky 2008 - 2013 (UV SR č. 130/2008)
- Stratégia energetickej bezpečnosti SR (UV SR č. 732/2008)
- Národný akčný plán pre energiu z OZE (2010)
- Národný akčný plán pre energiu z obnoviteľných zdrojov (UV SR č. 677/2010)
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR (UV SR č. 296/2010 z 12. 5. 2010)
- Tretí liberalizačný balíček (2011)
- Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2011-2013 (UV SR č. 301/2011)
- Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľstva SR IV (ÚV SR č. 10/2012)
- Prognóza OZE do roku 2020
- Núdzový plán (2013)
- Národný program reforiem SR 2013 (UV SR č. 198/2013)
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2011 – Zmeny a doplnky č. 1 KURS 2001
- Program stability SR na roky 2012 až 2015
- Programové vyhlásenie vlády SR na roky 2012 – 2016
- Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja (UV SR č. 978/2001)
- Stratégia, zásady a priority štátnej environmentálnej politiky (UV SR č. 339/1993)
- Národný environmentálny akčný program II (NEAP II)
- Program odpadového hospodárstva SR pre roky 2011 - 2015
- a ďalšie národné a sektorové strategické dokumenty

Vzťah EP SR k uvedeným strategickým dokumentom je interaktívny, tzn. že nadväzuje na ich základné princípy a priority a na druhej strane sa prostredníctvom nej vnášajú to týchto dokumentov požiadavky a pravidla súvisiace s jej realizáciou na Slovensku, čím sa v konečnom dôsledku vytvára rámec pre efektívnu implementáciu konkrétnych projektov v oblasti energetiky s dôrazom na ochranu a tvorbu životného prostredia a zdravia obyvateľov a špecifické danosti jednotlivých regiónov.

III. OPIS PRIEBEHU PRÍPRAVY A POSUDZOVANIA

Posudzovanie vplyvov EP SR na životné prostredie zabezpečovalo MH SR v spolupráci s Ministerstvom životného prostredia Slovenskej republiky, odborom environmentálneho posudzovania (ďalej len „MŽP SR“). Posudzovanie bolo vykonané podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o posudzovaní“).

1. Vecný a časový harmonogram prípravy a posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu.

Príprava strategického dokumentu

Návrh EP SR vypracovalo MH SR rokoch 2012 – 2014 v spolupráci s MŽP SR, Úradom pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „ÚRSO“), Úradom jadrového dozoru

Slovenskej republiky (ÚJD SR), Slovenskou elektrizačnou prenosovou sústavou, a.s. (ďalej len „SEPS, a.s.“), Slovenskými elektrárňami, a.s. (ďalej len „SE, a.s.“), Jadrovou energetickou spoločnosťou Slovenska, a.s. (ďalej len „JESS, a.s.“) Jadrovou a vyradovacou spoločnosťou, a.s. (ďalej len „JAVYS, a.s.“), Slovenským plynárenským podnikom, a.s. (ďalej len „SPP, a.s.“), SPP - distribúcia, Eustream, a.s., NAFTA, a.s., Transpetrol, a.s., Slovnaft, a.s., Slovenskou inovačnou a energetickou agentúrou, a.s. (ďalej len „SIEA, a.s.“), Hornonitrianské bane Prievidza, a.s. (ďalej len „HNB Prievidza“), Baňa Čáry, a.s. a Baňa Dolina, a.s., Západoslovenská energetika, a.s., (ďalej len „ZSE, a.s.“), Stredoslovenská energetika, a.s. (ďalej len „SSE, a.s.“), Východoslovenská energetika, a.s. (ďalej len „VSE, a.s.“), Slovenskou technickou univerzitou (ďalej len „STU“) ako aj s odborníkmi z oblasti OZE.

Posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie

- MH SR, odbor energetickej a surovinovej politiky zabezpečil vypracovanie oznámenia o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom (ďalej len „oznámenie“) podľa § 5 ods. 5 a prílohy č. 2 zákona o posudzovaní. Oznámenie bolo podľa § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní doručené MŽP SR, zverejnené 24. 06. 2013 v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (Hospodárske noviny) a na webových sídlach: <http://www.mhsr.sk/posudzovanie-vplyvov-na-zp-energeticka-politika-sr/140762s> a <http://www.enviroportal.sk/sk/eia/detail/navrh-energetickej-politiky-sr> podľa § 6 ods. 1 a § 17 ods. 3 zákona o posudzovaní.
- V termíne určenom na zasielanie stanovísk k oznámeniu boli na MH SR doručených 30 písomných stanovísk podľa § 6 ods. 4 zákona o posudzovaní.
- MH SR v spolupráci s MŽP SR s prihliadnutím na stanoviska doručené k oznámeniu určilo podľa § 17 ods. 5 zákona o posudzovaní rozsah hodnotenia strategického dokumentu (ďalej len „rozsah hodnotenia“). Rozsah hodnotenia bol zverejnený na webových sídlach www.economy.gov.sk a www.enviroportal.sk. Oznámenie o rozsahu hodnotenia bolo zverejnené v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom, Hospodárskych novinách, 23. 07. 2013.
- Posúdenie vplyvov EP SR na životné prostredie vykonala a správu o hodnotení vplyvov na životné prostredie (ďalej len „správa o hodnotení“) vypracovala spoločnosť ENPRO Consult, s.r.o., Bratislava v 2. a 3. štvrtroku 2013.
- MH SR doručilo MŽP SR správu o hodnotení a návrh strategického dokumentu EP SR podľa § 17 zákona o posudzovaní.
- MŽP SR listom č. 6161/2013-3.4/hp zaslalo oznam dotknutým orgánom štátnej správy a samosprávnym krajom o možnosti pripomienkovania správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu.
- Správa o hodnotení a návrh strategického dokumentu boli zverejnené na webových sídlach www.mhsr.sk (v časti Energetika) a www.enviroportal.sk spolu s oznámením termínu a miesta verejného prerokovania.
- Informáciu o vypracovaní návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení zverejnilo MH SR v hromadnom informačnom prostriedku s celoštátnym dosahom (Hospodárske noviny), s uvedením termínu a adresy na predkladanie stanovísk a s termínom a miestom konania verejného prerokovania.
- MH SR do 21 dní od zverejnenia správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu zabezpečilo v spolupráci s MŽP SR ich verejné prerokovanie.
- Verejné prerokovanie správy o hodnotení a návrhu EP SR sa konalo 25. 10. 2013 od 10:00 h v priestoroch MH SR.
- Dňa 25. 10. 2013 bol vypracovaný a doručený na MŽP SR záznam z verejného prerokovania správy o hodnotení a návrhu strategického dokumentu.
- MŽP SR určilo podľa § 17 ods. 11 zákona o posudzovaní listom č. 6161/2013-3.4/hp z 10. 2. 2014 na vypracovanie odborného posudku Ing. Mariána Štubňu, CSc., zapísaného ako fyzická osoba pod číslom 80/96-OPV v zozname odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie.

- MH SR a MŽP SR do termínu ustanoveného zákonom obdržali k návrhu strategického dokumentu a k správe o hodnotení 62 písomných stanovísk (47 stanovísk zo Slovenska, 15 stanovísk zo zahraničia).

Posudzovanie vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice

Podľa § 42 ods.1 zákona o posudzovaní sú predmetom posudzovania vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice tie strategické dokumenty pripravované na území SR pri ktorých MŽP SR zistí na základe správy o hodnotení, že strategický dokument pravdepodobne bude mať významný cezhraničný vplyv.

- MŽP SR informovalo o správe o hodnotení a návrhu EP SR listom č. 6161/2013-3.4 z 03. 10. 2013 a 07. 10. 2013 všetky dotknuté strany (Česká republika, Maďarsko, Rakúsko, Poľsko, Ukrajina).
- MŽP SR ako strana pôvodu predložilo všetkým dotknutým stranám správu o hodnotení a návrh strategického dokumentu na základe článku 7 Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie (ďalej len „Smernica SEA“) a článku 10 Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru o posudzovaní vplyvov presahujúcich štátne hranice (ďalej len „Protokol SEA“) na pripomienkovanie. Zároveň požiadalo dotknuté strany o vyjadrenie, či sa zamýšľajú zúčastniť verejného prerokovania na MH SR dňa 25. 10. 2013 a konzultácií, ktoré by sa uskutočnili podľa vzájomného dohovoru.
- MŽP SR listom č. 2924/2014-3.4/hp z 14. 1. 2014 požiadalo dotknuté strany o dodržanie časového harmonogramu v rámci pripomienkovania dokumentácie.

Jednotlivé dotknuté strany na oznámenie MŽP SR reagovali takto:

Rakúska republika

- Rakúska strana listom č. BMLFUW-UW 1.4.3/00030-V/1/2014 Spolkového ministerstva pre poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, životné prostredie a vodné hospodárstvo Rakúskej republiky požiadala o konzultácie podľa článku 10 Protokolu SEA a článku 7 Smernice SEA.
- Pokiaľ ide o predmet konzultácií, Rakúska strana odkazuje na list z 20. 12. 2013 č. BMLFUW-UW 1.4.3/00030-V/1/2013, v ktorom predložili slovenskej strane pripomienky od verejnosti a úradov, ako aj odborný posudok. Odborný posudok obsahuje niekoľko otázok a predbežné odporúčania. Rakúska strana si želá prerokovanie daných otázok počas týchto konzultácií.

Maďarsko

- Maďarska strana listom Ministerstva regionálneho rozvoja Maďarskej republiky č. KmF/32 – 9/2014 z 10. 2. 2014 oznámila že na základe dokumentov prijatých v úradnom oznámení, nepredpokladajú významný negatívny cezhraničný vplyv vyplývajúci z navrhovaného strategického dokumentu, preto Maďarsko, ako dotknutá strana, nemá v úmysle zúčastniť sa cezhraničných konzultácií v rámci Protokolu SEA.

Poľska republika

- Poľská strana listom Generálneho riaditeľstva ochrany životného prostredia Poľskej republiky č. DOOŠ-tos.442.2.6.2013.wn.2 z 21. 11. 2013 konštatovala, že v súvislosti s čl. 10 ods. 3 Protokolu SEA a podľa § 3 Dohovoru o posudzovaní vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice (ďalej len „Dohovor Espoo“) sa nezúčastní strategického posudzovania vplyvu na životné prostredie presahujúceho štátne hranice predmetnej politiky. Súčasne žiada, aby poľská strana bola oboznámená o ďalších etapách konania, a aby jej bol zaslaný prijatý dokument EP SR.

Ukrajina

Ukrajinská strana v liste Ministerstva ekológie a prírodných zdrojov Ukrajiny č. 15593/13/10-13 z 30. 10. 2013 informovala že:

- má v úmysle zúčastniť sa cezhraničného hodnotenia vplyvov na životné prostredie;

- nemá v úmysle zúčastniť sa verejného prerokovania, ktoré sa bude konať 25. októbra 2013;
- bude trvať na uskutočnení cezhraničných konzultácií zameraných na hodnotenie vplyvov na životné prostredie schvaľovania projektu;
- navrhuje predĺžiť lehotu na podanie pripomienok vzhľadom k tomu, že je potrebné preložiť Projekt a správu o hodnotení do ukrajinského jazyka. Inak nebudú vytvorené vhodné podmienky pre účasť ukrajinskej verejnosti na schvaľovaní Projektu.

Napriek tomu, že ukrajinská strana sa mienila zúčastniť procesu v rámci konzultácií, na termíny časového harmonogramu nereagovala a pripomienky nezaslala.

Česká republika

- Česká strana v liste Ministerstva životného prostredia Českej republiky č. 91993/ENV/13 z 17. 12. 2013 oznámila, že v stanovenej lehote obdržali 34 vyjadrení, 24 z nich bolo bez pripomienok, 8 vyjadrení obsahovalo pripomienky a odporúčania. Česká strana navrhla, aby medzištátne konzultácie v prvej fáze prebehli korešpondenčne, za podmienky, že pripomienky budú písomnou formou vyhodnotené. Po obdržaní odpovedí na pripomienky, česká strana listom č. 21415/ENV/14 zo dňa 03. 04. 2014 oznámila MŽP SR, že ústne konzultácie nepožaduje.

2. Orgán kompetentný na prijatie strategického dokumentu

Vláda Slovenskej republiky

3. Druh prijatia, rozhodnutia

Schválenie vládou SR, uznesenie vlády SR

4. Vypracovanie správy o hodnotení

Správu o hodnotení vypracovala spoločnosť *ENPRO Consult, spol. s r. o., Martinengová 4, 811 02 Bratislava* podľa určeného rozsahu hodnotenia, § 9 a prílohy č. 4 zákona o posudzovaní.

5. Posúdenie správy o hodnotení

Podľa § 17 ods. 11 zákona o posudzovaní MŽP SR určilo za spracovateľa odborného posudku (list č. 6161/2013-3.4/hp, zo dňa 10. 02. 2014) **Ing. Mariána Štubňu, CSc.**, zapísaného ako fyzická osoba pod číslom 80/96-OPV v zozname odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie (ďalej len „spracovateľ odborného posudku“).

Spracovateľ odborného posudku, konštatoval, že z hľadiska úplnosti správy o hodnotení z formálneho a vecného hľadiska bola dodržaná a naplnená štruktúra správy o hodnotení podľa prílohy č. 4 zákona o posudzovaní. V správe o hodnotení boli primerane zapracované podmienky určené v rozsahu hodnotenia, ako aj objasnenia a porovnania výhod a nevýhod návrhu strategického dokumentu v porovnaní s nulovým stavom. V správe o hodnotení boli odporučené opatrenia, ktorých realizáciou sa zmierni alebo zabráni poškodzovaniu životného prostredia.

Z hľadiska úplnosti dokumentácie, na základe podrobného preštudovania konštatoval, že dokumentácia je spracovaná v súlade so zákonom o posudzovaní a spĺňa jeho základné požiadavky. Dokumentácia je spracovaná prehľadne, je dodržaný sled jednotlivých častí, kapitol a podkapitol podľa citovanej prílohy. Všetky body uvedené v prílohe č. 4 zákona o posudzovaní sú rozpracované primeraným spôsobom. Vecná náplň, s výnimkou niektorých drobných nedostatkov, ktoré sú v posudku komentované, zodpovedá požiadavkám zákona o posudzovaní. Konštatoval, že správa o hodnotení je spracovaná obsahovo vyhovujúco a s vysokou odbornosťou.

Z hľadiska vyhodnotenia stanovísk podľa § 12 zákona o posudzovaní spracovateľ odborného posudku posúdil všetky stanoviská, ktoré boli zaslané počas procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní, opodstatnené pripomienky spracovateľ odborného posudku zohľadnil v návrhu záverečného stanoviska.

Z hľadiska úplnosti zistenia kladných a záporných vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie vrátane ich vzájomného pôsobenia spracovateľ odborného posudku uviedol, že vplyvy boli posudzované komplexne najmä z hľadiska únosného zaťaženia územia; vplyvu na obyvateľstvo, jeho zdravie a aktivity; horninové prostredie a pôdu; vplyvu na ovzdušie a klimatické pomery dotknutého územia; vplyvu na vodné pomery; vplyvu na faunu, flóru, ich biotopy a chránené územia.

Predpokladané vplyvy EP SR na životné prostredie bude potrebné zohľadniť pri ďalšom rozpracovaní strategického dokumentu na regionálnu a lokálnu úroveň a navrhovaných činnosti pri naplňaní cieľov strategického dokumentu.

Z hľadiska vyhodnotenia použitých metód hodnotenia a úplnosti vstupných informácií spracovateľ odborného posudku konštatoval, že posudzovanie strategického dokumentu má úplne iný charakter ako posudzovanie vplyvu konkrétnej navrhovanej činnosti. Strategický dokument sa posudzuje na všeobecnejšej úrovni a nie je možný rozbor detailov jednotlivých technických riešení. Stratégia ani hodnotenie vplyvov EP SR sa nezaoberali konkrétnym technickým rozpracovaním jednotlivých bodov.

Z hľadiska vyhodnotenia variantov riešenia strategického dokumentu spracovateľ odborného posudku uviedol, že MŽP SR a MH SR určili v rozsahu hodnotenia okrem nulového variantu aj variant strategického dokumentu predložený v oznámení o strategickom dokumente s celoštátnym dosahom.

V návrhu záverečného stanoviska spracovateľ odborného posudku uviedol, že na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa ustanovení zákona o posudzovaní, pri ktorom sa zvažoval význam očakávaných vplyvov stratégie na jednotlivé zložky životného prostredia, zdravie obyvateľstva a chránené územia z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi, úroveň spracovania oznámenia, úroveň spracovania správy o hodnotení a návrhu EP SR, stanovísk k oznámeniu a správe o hodnotení, výsledku verejného prerokovania a za súčasného stavu poznania **odporúča schválenie strategického dokumentu** s celoštátnym dosahom „Návrh energetickej politiky SR“ a návrh strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „EP SR“ za dodržania podmienok uvedených v kapitole VI. „ZÁVERY“, časti 3 „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“ záverečného stanoviska.

Ak jednotlivé činnosti podporované stratégiou EP SR budú spĺňať kritériá na posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní, bude potrebné vykonať ich posúdenie vplyvov na životné prostredie, pred ich povolením podľa osobitných predpisov.

5. Stanoviská predložené k správe o hodnotení a ich vyhodnotenie

V zákonom ustanovenom termíne boli na MH SR a MŽP SR predložené k správe o hodnotení a k návrhu strategického dokumentu tieto písomné stanoviska:

Stanoviska bez pripomienok (14 stanovísk)

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia, odbor ochrany ovzdušia (list č. 3420/2013-3.1 z 25. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia geológie a prírodných zdrojov (list číslo 53769/2013 zo dňa 22.10.2013)

Bez pripomienok.

Ministerstvo životného prostredia SR, odbor odpadového hospodárstva, sekcia environmentálneho hodnotenia a riadenia (e-mail, z 25. 10. 2013)

Nemá zásadné pripomienky.

Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, odbor krízového riadenia (list č. 10404/2013/A410-OKR/65097 z 22. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Ministerstvo spravodlivosti SR, sekcia legislatívy (list č. 43686/2013-110 z 25. 10. 2013)

K predloženému materiálu neuplatnilo pripomienky.

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, odbor správy a prevádzky (list č. 16780/2013-M_ODSMAP 46125/2013f z 18. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Ministerstvo financií SR, sekcia rozpočtovej politiky (list č. MF/23767/2013-411, z 22. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Okresný úrad Prešov, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. OU-PO-OSZP1-2013/00319-2/SA z 17. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Okresný Žilina, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. OU-ZA-OSZP2/Z/2013/00296/Gr z 18. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Okresný úrad Nitra, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. 2013/3138 Z/2013/00167 z 17. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Okresný úrad Trnava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie štátnej správy vôd a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. OU-TT-OSZP2-2013/00336/Pu z 23. 10. 2013)

Bez pripomienok.

Prešovský samosprávny kraj, odbor regionálneho rozvoja (list č. 5006/2013/ODDUPZP-002 z 21. 10. 2013)

Berie na vedomie predkladanú správu a nemá k nej pripomienky.

Banskobystrický samosprávny kraj, odbor regionálneho rozvoja (list č. 7973/2013/ODDUPZP-002 40454/2013 zo dňa 30.10.2013)

Nemá pripomienky.

Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja (list č. ČZ-28537/2013, ČS-5785/2013 z 18. 10. 2013)

Nemá pripomienky.

Okresný úrad Košice, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia (list č. U-KE-OSZPI-2013/00089, z 24. 10. 2013)

Úsek ochrany prírody a krajiny - za predpokladu dodržania navrhovaných opatrení na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie, ktoré zahŕňajú aj rešpektovanie chránených území (vrátane území NATURA 2000 a chránené druhy fauny, flóry a ich biotopy podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a v znení neskorších predpisov, súhlasí s predloženou správou o hodnotení strategického dokumentu „Návrh EP SR“ a návrhom dokumentu „EP SR“ bez pripomienok.

Úsek štátnej vodnej správy - nemá pripomienky.

Úsek odpadového hospodárstva - nemá pripomienky.

Úsek ochrany ovzdušia - formálna pripomienka.

Stanoviská s pripomienkami

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody a tvorby krajiny (list č. 7927/2013-2.1, zo 07.11.2013) Stotožnili sa so stanoviskom odbornej organizácie MŽP SR sa Štátnou ochranu prírody SR (ďalej len „ŠOP SR“).

Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia vôd, (list č. 3552/2013-6.1, z 24. 10. 2013)
Žiada, aby navrhované dokumenty boli dopracované v súlade s požiadavkami čl. 4.7. Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, ktorou sa ustanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva tak, aby bolo preukázané súčasné splnenie nasledujúcich podmienok v rámci navrhovaných aktivít, a to že:

- sa uskutočnia všetky realizovateľné kroky na obmedzenie nepriaznivého dopadu na stav vodného útvaru,
- dôvody pre tieto úpravy alebo zmeny sú dôvodmi nadradeného verejného záujmu alebo prínos z dosiahnutia cieľov stanovených v odseku 1 pre životné prostredie a spoločnosť prevažuje nad prínosom nových úprav alebo zmenami pre ľudské zdravie, udržaním ľudskej bezpečnosti alebo trvalo udržateľným rozvojom,
- očakávané prínosy týchto úprav alebo zmien vodného útvaru nie je možné z dôvodov technickej realizovateľnosti alebo neprimeraných nákladov dosiahnuť inými prostriedkami, ktoré sú podstatne lepšou environmentálnou voľbou.

Predmetný článok Smernice 2000/60/ES je prevzatý do slovenského právneho poriadku Výnosom Ministerstva pôdohospodárstva, životného prostredia a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky č. 2/2010. Uvedené žiada v nadväznosti na skutočnosť, že do plánov manažmentu povodí je možné zaradiť iba také aktivity, resp. infraštruktúrne projekty, ktoré spĺňajú uvedené podmienky a nadväzne je možné realizovať iba stavby, ktoré sú obsiahnuté v plánoch manažmentu povodí.

Vyjadrenie

Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky medzinárodné dokumenty (dohovory, zmluvy ...) ku ktorým SR pristúpila, a všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich predpisov nie je možné v EP SR ich podrobne analyzovať a uvádzať.

Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, odbor implementácie štátnej podpory VaV, sekcia vedy a techniky (e-mail, z 23. 10. 2013)

Požaduje v obidvoch dokumentoch zosúladiť ciele a zamerania výskumu a vývoja v oblasti energetiky, ktoré sú v dokumentoch deklarované s dokumentom „Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR“, ktorý je pripravený na rokovanie vlády SR, najmä s kapitolou 2.6.2 *Efektívne využiteľné zdroje energií* a s kapitolou 4.3 *Oblasti špecializácie z hľadiska dostupných vedeckých a výskumných kapacít* tak, aby všetky tri dokumenty vo výskume, vývoji a inováciách v oblasti energetiky boli kompatibilné. Zámery vo výskume a vývoji sú spracované veľmi stručne a všeobecne, málo konkrétne.

Vyjadrenie

Berie sa na vedomie a bude zohľadnené v návrhu EP SR.

Ministerstvo kultúry SR (list č. MK2968/2013-221/18158, z 16. 10. 2013)

- Upozorňuje, že podľa ustanovenia § 30 ods. 4 zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov sa záväzné stanovisko miestne príslušného krajského pamiatkového úradu vyžaduje ku všetkým rozhodnutiam iných orgánov štátnej správy a orgánov územnej samosprávy, ktorým môžu byť dotknuté záujmy chránené týmto zákonom.

Vyjadrenie

Berie sa na vedomie.

- Zdôrazňuje súvislosť s potrebou označiť ako chránené územie aj územia chránené podľa zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov (mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové rezervácie ľudovej architektúry, pamiatkové zóny, ochranné pásma národných kultúrnych pamiatok, chránené archeologické náleziska) a nehnuteľné národné kultúrne pamiatky.

Vyjadrenie

Správa o hodnotení obsahuje kapitolu A/III/2 Informácie o vzťahu strategického dokumentu k environmentálne zvlášť dôležitým oblastiam ... V tejto kapitole sú uvedené informácie o chránených územiach vyplývajúcich zo zákonov o ochrane zložiek životného prostredia (príroda, voda).

Informácie o kultúrnych a historických pamiatkach a pozoruhodnostiach (napr. mestské pamiatkové rezervácie, pamiatkové zóny) a archeologických náleziskách sa v správe o hodnotení uvádzajú v samostatných kapitolách (A/III/1.11i, A/III/12, IV/1.3 a v prílohe č. 10).

Ministerstvo obrany SR, sekcia ekonomiky/NRpl (list č. SEEK/NRpl-8-81/2013 zo dňa 21. 10. 2013)

V návrhu EP SR v súvislosti s textom uvedeným v správe o hodnotení v článku X. *Informácia o ekonomickej náročnosti* (str. 138), v kontexte s realizáciou opatrení

zameraných na zvýšenie energetickej efektívnosti a zníženie energetickej náročnosti uvedené:

- v odseku Budovy, že „Podľa novej smernice o energetickej efektívnosti bude potrebné vypracovať zoznam verejných budov, od roku 2014 bude treba zabezpečiť obnovu budov ústredných orgánov štátnej správy vo výške 3 % z podlahovej plochy budov nad 500 m² a neskôr nad 250 m², ako aj vypracovať dlhodobú stratégiu mobilizácie finančných prostriedkov pre obnovu fondu budov,”
- na str. 24 v odseku Financovanie energetickej efektívnosti, sa uvádza, že „Vyčlenené finančné prostriedky z EÚ fondov na projekty energetickej efektívnosti nie sú dostatočné, čo sa prejavilo v ich rýchлом vyčerpaní v OP KaHR. V budúcnosti by bolo vhodné zabezpečiť toľko finančných prostriedkov z EÚ fondov, aby mohli byť pokryté projekty energetickej efektívnosti počas celého finančného obdobia a zároveň aby bolo podporenie naplnenia požadovaných cieľov úspor.“

V rámci nového programovacieho obdobia je pri príprave nových operačných programov potrebné formulovať podmienky pre budúce vyhlásenie výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok tak, aby tieto zdroje bolo možné využiť aj v rezorte obrany v podstatne väčšom rozsahu, nakoľko realizácia projektov energetickej efektívnosti dlhodobo naráža na bariéru nedostatku vlastných finančných zdrojov rezortu.

Vyjadrenie

Požiadavka sa berie na vedomie a bude zohľadnená pri príprave operačných programov.

Úrad verejného zdravotníctva SR (list č. OHŽP - 5570/2013, z 24. 10. 2013)

So správou o hodnotení súhlasí. Pripomína, že veľmi všeobecne formulovaný indikátor "vývoj zdravotného stavu dotknutej populácie" nie je možné považovať za vhodný ani dostatočný pre hodnotenie dopadov novej energetickej politiky na zdravie populácie.

Vyjadrenie

Indikátory sú v správe o hodnotení uvedené ako príklad a budú spresnené v programe monitoringu, ktorý vypracuje obstarávateľ.

Úrad jadrového dozoru SR (list č. 1853/340-155/2007, z 21. 10. 2013)

- Navrhuje upraviť formuláciu bodu 9 „Odporúčaní na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu s celoštátnych dosahom,” týkajúcu sa rakúskych odporúčaní vo vzťahu k vykonaniu štandardného hodnotenia vplyvov na životné prostredie pre jadrové zariadenia Mochovce 3. blok a 4. blok (MO 34) a uviesť ju do súladu so záverečným stanoviskom MŽP SR č. 395/2010-3.4/hp, zo dňa 28. 4. 2010.
- Zo stanoviska vyplýva, že posudzovanie vplyvov na životné prostredie v rokoch 2009 - 2010 bolo vykonané, okrem iného, aj vo vzťahu na posúdenie vplyvov celej navrhovanej činnosti, ktorou je „jadrová elektrárňa”. Z materiálneho hľadiska bola preto už daná možnosť zainteresovaným stranám predniesť svoje pripomienky, pričom k týmto pripomienkam sa vyjadrilo MŽP SR a zohľadnilo ich vo svojom stanovisku.
- Ďalej navrhuje aby dokument EP SR bol aktualizovaný pred jeho predložením do vlády SR (napr. kap. 2.2,3.5.3, príloha IV).

Vyjadrenie

Pripomienky boli akceptované v návrhu EP SR.

Okresný úrad Bratislava, odbor starostlivosti o životné prostredie, oddelenie ochrany prírody a vybraných zložiek životného prostredia kraja (list č. OU-BA-OSZP 1/2013/895-svl zo dňa 07. 11. 2013)

V prípade pokračovania energetickej politiky jadra navrhuje zvýšiť opatrenia na jadrovú bezpečnosť. V rámci kompenzačných opatrení navrhuje zvýšiť požiadavku úpravy cenovej politiky energie za domácnosť v prospech občanov SR.

Vyjadrenie

Otázka jadrovej bezpečnosti je riešená v Atómovom zákone a v súvisiacich právnych predpisoch. Je v pôsobnosti UJD SR. Cenová politika pre domácnosti je vecou Regulačnej politiky vypracovávanej URSO, ktorý vypracoval pre vládu SR aj materiál o energetickej chudobe s návrhom opatrení na jej riešenie.

Okresný úrad Banská Bystrica, odbor starostlivosti o životné prostredie (list č. OU-BB-OSZP1-2013/004070-PE) z 7. 11. 2013)

Do správy o hodnotení odporúča zapracovať tie isté pripomienky ako sú uvedené v stanovisku ŠOP SR Banská Bystrica.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku ŠOP SR.

Jadrová energetická spoločnosť Slovenska, a. s. (e-mail 22. 10. 2013)

Upozorňuje, že na strane 135 -136 je uvedená chybná informácia o novom jadrovom zdroji. Správne formulácia má znieť: *Výstavba nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice* s celkovým inštalovaným výkonom do 2400 MW pre varianty výkonu 1 x 1 200 MW, 1 x 1 700 MW alebo 2 x 1200 MW (cca 55 km od hraníc SR...).

Vyjadrenie

Vzhľadom na nejednotné údaje uvedené v prvom návrhu EP SR, informácia o predpokladanom inštalovanom výkone bude upravená v konečnom návrhu EP SR.

Miestny úrad MČ Bratislava-Devín (list č. 1636/2013star. z 30. 9. 2013)

Žiada vypustiť akékoľvek úvahy o využití hydroenergetického potenciálu Dunaja nad Bratislavou zo strategického dokumentu EP SR.

Vyjadrenie

V EP SR sa len konštatuje, že „je možné posúdiť reálnosť využitia hydroenergetického potenciálu Dunaja nad Bratislavou“ (ďalej len „HEP Dunaja“). Možnosť posúdenia HEP Dunaja neznamená ešte žiadnu výstavbu, ktorá by mala negatívny vplyv na životné prostredie dotknutého územia. V rámci takého posúdenia sa naopak získajú odborné argumenty, ktoré bude možné využiť pri komplexnom riešení problémov (o ktorých nie je možné pochybovať) súvisiacich s protipovodňovou ochranou, ochranou životného prostredia, splavnením i s reálnou možnosťou energetického využitia úseku Dunaja nad Bratislavou.

Navyše každý projekt pripravovaný na tomto úseku Dunaja musí byť posúdený z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní v prípade negatívneho výsledku posúdenia nebude realizovaný.

Mestská časť Bratislava Karlova Ves (list č. KV/EKO/2495/2013/14724/DK z 7. 10. 2013)

Zásadne nesúhlasí s výstavbou vodného diela Pečniansky les - Sihot' v k. u. Karlova Ves.

Vyjadrenie

Predmetom posudzovania vplyvu EP SR nie je posudzovanie vplyvu konkrétnych projektov na životné prostredie, ale posudzovanie cieľov a priorít EP SR.

Požiadavka je predčasná bez odborne podložených argumentov. V prípade, že by sa niekedy uvažovalo s realizáciou takéhoto projektu musel by byť posúdený z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa zákona o posudzovaní za účasti dotknutých subjektov i verejnosti v najširšom slova zmysle a v prípade negatívneho výsledku posúdenia by nebolo možné takýto projekt realizovať.

Úrad Košického samosprávneho kraja (list č. 3135/2013/ORRPaIP-28888 z 23. 10. 2013)

K správe o hodnotení má tieto pripomienky:

- zbytočne široko sú rozpracované časti s obsahom základných údajov (III. a IV.), ktoré podávajú len všeobecné informácie, nesúvisiace s EP SR
- tab. č. 31, str. 88 - neaktuálne údaje
- v dokumente EP SR sú uvedené konkrétne energetické projekty. Prečo nie sú v Správe hodnotené územia, v ktorých sa tieto projekty plánujú realizovať?
- prečo Správa nehodnotí územie SR z hľadiska vhodnosti/nevhodnosti umiestnenia toho ktorého energetického zdroja?
- prečo Správa neberie do úvahy regionálne energetické dokumenty, ktoré napr. Košický samosprávny kraj má spracované od roku 2007 za odbornej garancie pracovníkov bývalej Slovenskej energetickej agentúry? Jedná sa o „Koncepciu využívania OZE v Košickom kraji“ a „Energetickú politiku Košického kraja“.
- Príloha č. 3 - v Košickom kraji je len 51 území európskeho významu, nie 52. „Čičarovský les“ je v prílohe zapísaný 2-krát;
- Prílohy č. 2, 4 a 7 - uvádzajú mapky malých mierok bez vysvetliviek a názvov príslušných CHÚ;
- Príloha č. 11 - podáva zoznam najväčších znečisťovateľov ovzdušia v roku 2011 - podľa čoho je stanovené poradie? Chýbajú číselné údaje;
- Prílohy č. 13 a 14 - uvádzajú mapky malých mierok, ktorých text nie je čitateľný;

- Príloha č. 15 - neaktuálny zoznam bioplynových staníc (uvedené sú len stanice zo západného Slovenska);

Vyjadrenie

- ✓ EP SR je strategický dokument, ktorý má dosah na celú SR, a preto i kapitola III. Základné údaje o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia sú zamerané na celú SR - ťažko by bolo selektovať, čo zo SR súvisí a čo nesúvisí s EP SR (všade sa používa elektrina, plyn, všade sa zatepluje). Navyše, viac informácií nie je nikdy na škodu. Horšie by bolo, keby bolo informácií nedostatok. V Kapitola IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch strategického dokumentu na životné prostredie sú popísané výsledky z celého procesu posudzovania. Kapitola má rozsah 44 strán a má vzhľadom na dosah strategického dokumentu primeraný rozsah.
- ✓ Údaje uvedené v tabuľke č. 31 správy o hodnotení sú prevzaté z platnej „Stratégie vyššieho využitia OZE v SR“.
- ✓ Predmetom posudzovania nie sú konkrétne projekty, tie sú v návrhu EP SR uvedené len ako príklad a v štádiu posudzovania strategického dokumentu nie sú dostatočne známe ich územné parametre. Konkrétne projekty, ktoré sa budú v nasledujúcom období navrhovať na realizáciu budú posúdené podľa tretej časti zákona o posudzovaní. (EIA).
- ✓ V správe o hodnotení sú uvedené predpokladané vplyvy – každého „toho ktorého“ energetického zdroja. O umiestnení/neumiestnení energetického zdroja bude možné diskutovať a rozhodnúť až vtedy, keď budú známe jeho parametre a návrh na jeho umiestnenie.
- ✓ Regionálne politiky by spravidla mali vychádzať z EP SR a nie naopak. Nie je vylúčené, že po prijatí EP SR bude potrebné regionálne politiky aktualizovať.
- ✓ Pod názvom „Čičarovský les“ sú v platnom zozname území európskeho významu evidované dve územia SKUEV0007 s rozlohou 26,9 ha a SKUEV1007 s výmerou 65,43 ha – tzn. že v Košickom kraji je 52 a nie 51 území európskeho významu.
- ✓ Mapky uvedené v prílohách 2,4 a 7 sú prevzaté zo ŠOP SR a cieľom zverejnenia mapky nie je ktoré sú to územia, ale aký podiel z výmery SR predstavujú CHÚ a tento cieľ mapka v plnom rozsahu spĺňa.
- ✓ Údaje uvedené v prílohe č. 11 majú len informatívny charakter, sú prevzaté z SHMÚ a je to zoznam veľkých znečisťovateľov ovzdušia v SR v roku 2011 bez stanovenia poradia. Čísla vyjadrujú len počet veľkých znečisťovateľov
- ✓ Mapky uvedené v prílohách č. 15 a 16 sú prevzaté z MŽP SR a cieľom ich je grafická informácia o územiach s možnosťou vykonať ložiskový geologický prieskum na zisťovanie podmienok pre zriaďovanie úložísk CO₂ a oblasti určené na vykonávanie ložiskového geologického prieskumu na ropu a horľavý zemný plyn. Údajne nečitateľný text sú názvy okresov.
- ✓ V prílohe č. 15 je zoznam len vybraných energetických zariadení OZE z celej republiky, ktoré sú uvedené v Atlase OZE na Slovensku. V časti „Bioplynové stanice“, je uvedených 13 bioplynových staníc umiestnených v 5 krajoch, vrátane Košického kraja.

Bratislavský samosprávny kraj (list č. 13407/2013 z 25. 10. 2013)

Z hľadiska svojej pôsobnosti a na základe novej územno-plánovacej dokumentácie Územného plánu regiónu Bratislavského samosprávneho kraja (ÚPN R BSK) predložil k správe nasledujúce stanovisko:

- nie je vyhodnotený vplyv na pôdu a vodné zdroje pre:
  - ropovod Bratislava - Schwechat, hlavne pri havárii
  - potrubná preprava CO₂ z veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia na skládky;
- chýba riešenie skladovania vyhorelého jadrového odpadu, sklady sa budú riešiť až po roku 2020, návrh energetickej politiky je do roku 2035 a nerieši tieto sklady;
- chýba vyhodnotenie vplyvu vysokonapäťových vedení na zdravie obyvateľstva;
- na str. 125 je chybné uvedenie ochrana najkvalitnejších pôd. Zákon 220/2004 Z. z., ktorý je novelizovaný (novela č. 57 a 58/2013) - chránia sa najkvalitnejšie pôdy v katastroch (nie 1.- 4. skupiny BPEJ);
- na str. 135 sa uvádza možné cezhraničné posudzovanie vodného diela Wolfsthal - Bratislava, ale v návrhoch ani v časti vplyvov na životné prostredie nie je vodné dielo spomenuté. Žiadame vodné dielo Wolfsthal - Bratislava vylúčiť z dokumentu;

- v strategickom dokumente časť „Opatrenia pre dosiahnutie cieľov“ bod 1 požadujú zmeniť slovné spojenie Bratislava - Schwechat na „prepojenie ropovodu Družba s rafinériou Schwechat (v zmysle záväzných regulatívov ÚPN RBSK, ktorý bol schválený uznesením BSK č. 1/2013 zo dňa 20.09.2013);
- žiadajú doplniť, že trasa ropovodu bude prerokovaná s hl. mestom SR s Bratislavou, s dotknutými mestskými časťami a obcami, ZMOS a BSK ako aj s MŽP SR. Uvedené skutočnosti požadujú doplniť do správy o hodnotení.

Vyjadrenie

- ✓ Predmetom posudzovania vplyvu EP SR nie je posudzovanie vplyvu konkrétnych projektov na životné prostredie, ale posudzovanie cieľov a priorít EP SR. Požiadavka bude zohľadnená v rámci posudzovania konkrétnych projektov.
- ✓ Riešenie skladovania vyhorelého jadrového palivá je predmetom „Stratégie záverečnej časti mierového využívania jadrovej energie v SR“ (UV SR č. 26/2014).
- ✓ Vplyvy prenosových a rozvodových sietí na ŽP vrátane vplyvu na zdravie sú uvedené na str. 106 – 108 správy o hodnotení.
- ✓ Pripomienka vo veci kvality pôdy vo vzťahu k zákonu 220/2004 Z. z. sa akceptuje, ale aj napriek novele zákona o pôde sú poľnohospodárske pôdy i naďalej zaradené do 9 skupín kvality a najkvalitnejšie sú naďalej pôdy 1. – 4. stupňa kvality.
- ✓ Konkrétne stavby sú v EP SR uvádzané len ako možnosť. Tieto stavby musia byť posúdené z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa tretej časti zákona o posudzovaní (EIA) a ich realizácia bude možná len vtedy, ak sa preukáže, že nebudú mať závažný vplyv na životné prostredie. Bez predchádzajúceho posúdenia je požiadavka v etape posudzovania strategického dokumentu neopodstatnená.
- ✓ Prerokovanie každého projektu s orgánmi verejnej správy musí byť v súlade s príslušnými všeobecne záväznými právnymi predpismi.

Hlavné mesto SR Bratislava (list č. MAGS 36345/2013/57029 2013 z 24. 10. 2013)

Upozorňuje, že vodné dielo (ďalej len „VD“) Wolfsthal–Bratislava musí byť posudzované z pohľadu funkčného využitia územia v jednotlivých segmentoch. Predmetný zámer nie je obsiahnutý v aktuálnom územnom pláne regiónu – Bratislavský samosprávny kraj (ďalej len „územný plán BSK“) ani vo výhľadových zámeroch Územného plánu (ÚPN) hlavného mesta Bratislava.

Žiada doplniť informácie o VD na dopravnú cestu po Dunaji, na vodohospodársku funkciu rieky Dunaj a jeho prilahlého územia a z toho vyplývajúce národohospodárske vplyvy a dopady v prípade realizácie alebo nerealizácie stavby. Vzhľadom na absenciu štúdií, zaoberajúcimi sa dopadmi v tejto oblasti, mesto zaujíma negatívne stanovisko.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku MČ Devín a MČ Karlová Ves.

Štátna ochrana prírody SR Banská Bystrica (ŠOP SR / 4061/2013 (list z 25. 10. 2013)

Má k obsahu správy o hodnotení nasledujúce pripomienky:

- Ani strategický dokument ani správa o hodnotení neuvádza podiely jednotlivých OZE, alarmujúci je nárast vodných zdrojov v prognóze výroby elektriny z OZE, ktorý má navrhnutý neustály rovnomerný rast (na rozdiel od solárnych, veterných zdrojov aj biomasy) od súčasnosti až do r. 2030. Pritom tento zdroj je už teraz využívaný oveľa viac ako napr. solárny a spôsobil výraznejšie negatívne vplyvy na záujmy ochrany prírody.

Vyjadrenie

Podiely jednotlivých OZE sú súčasťou „Stratégie vyššieho využitia OZE v SR“, nie EP SR. Čo sa týka využívania „vodnej energie“, „Koncepciu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“ vypracováva a predkladá vláde SR na schválenie MŽP SR, tzn. rezort, do ktorého patrí ŠOP SR.

- Správa o hodnotení uvádza, že výbor europarlamentu pre životné prostredie chce v r. 2020 zmeniť podiel OZ v palivách na 5,5 % (na základe najnovších poznatkov), čo predstavuje terajšiu úroveň, ale medzi cieľmi energetickej politiky ďalej nepochopiteľne uvádza podiel OZE na spotrebe palív aspoň 10 %. Návrh zvyšovania podielu OZE na dvojnásobok (r. 2020) až trojnásobok (r. 2030) bez poznania ich potenciálu využiteľného

bez významných vplyvov na životné prostredie a v tom aj na záujmy ochrany prírody pokladá za neseriózne.

Vyjadrenie

V návrhu EP SR sa uvádza to, čo platí v súčasnosti, tzn. 10 %. V správe o hodnotení sa len upozorňuje na možnosti, ktoré „môžu platiť“ po roku 2020. Až to bude skutočnosť, bude to v EP SR zohľadnené. V správe o hodnotení sa upozorňuje na skutočnosť, že nie je dostatočne stanovený využiteľný potenciál OZE v SR, čo je zohľadnené i v navrhovaných opatreniach.

- Vo vyhodnotení pripomienok sa autori opakovane odvolávajú na rozsah hodnotenia strategického dokumentu. Napriek tomu, že konkrétne podmienky budú posudzované v rámci jednotlivých investičných projektov, je potrebné, aby strategický dokument určil limity navrhovania týchto projektov v súlade s cieľmi stanovenými v strategickom dokumente a v súlade s aktuálnymi vedecko-technickými poznatkami.

Vyjadrenie

Požiadavka je zohľadnená v navrhovaných opatreniach z procesu posudzovania.

- Rovnako by mal strategický dokument určiť limity a legislatívny rámec pre tvorbu budúcej legislatívy (viď vyhodnotenie pripomienky ŠOP SR na str. 11, Príloha č. 17) a opatreniami podložiť prehľadnosť ďalších súvisiacich dokumentov ako napr. Generel ochrany a racionálneho využitia vôd, Vodný plán Slovenska, Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR (HEP) a pod.

Vyjadrenie

Limity a legislatívny rámec vo veci ochrany životného prostredia stanovuje MŽP SR, čo je zohľadnené i v návrhu opatrení z posudzovania vplyvov na životné prostredie. Strategický dokument stanovuje limity a legislatívny rámec vo veci energetiky. Pripravovaná legislatíva v oblasti energetiky je uvedená v prílohe strategického dokumentu.

- Vedecko-technické poznatky je žiaduce zohľadňovať najmä vo vzťahu ku klimatickým zmenám, k pestovaniu plodín na biopalivá, k používaniu biopalív, ako aj k vplyvom OZE na životné prostredie. Odvolávať sa na práce publikované v predchádzajúcom desaťročí (desaťročiach) pokladá za irelevantné (napr. na str. 22 - Marečková, 1997)

Vyjadrenie

Určité vedecké zistenia platia i v súčasnosti, bez ohľadu na čas v ktorom boli zistené, a preto ich nemožno považovať za irelevantné. Tak je to i v prípade zistenia p. Marečkovej. Táto podľa ŠOP SR „irelevantná“ informácia je prevzatá z aktuálneho webového sídla SHMÚ. Pokiaľ má ŠOP SR aktuálnejšie informácie vo veci posunu vegetačných pásiem v dôsledku zmeny klímy, bolo by ich vhodné uviesť v stanovisku a upozorniť na to SHMÚ.

- Rovnaký, aktualizovaný prístup je potrebné v stratégii zaujať aj k dokumentom EÚ resp. EK, viď prehľadnocovanie povinného podielu biozložiek v biopalivách.

Vyjadrenie

V návrhu EP SR sa uvádza to, čo platí v súčasnosti, tzn. 10 %. V správe o hodnotení sa len upozorňuje na možnosti, ktoré „môžu platiť“ po roku 2020. Až to bude skutočnosť, bude to v EP SR zohľadnené.

- Za protirečivé resp. nejednoznačné považuje, že v tab. 30 sú ako environmentálne ciele uvedené „rešpektovať prírodné danosti, ochranu prírody a pod.“, ale zároveň sa uvádza, že „v návrhu sa osobitne nezohľadňujú otázky eliminácie možného vplyvu na CHÚ“. Podobne „Energetické zariadenia by sa nemali umiestňovať do území s najvyšším (4. a 5.) stupňom ochrany a do území sústavy Natura 2000“, naproti tomu v kap. V.1. Opatrenia. sa uvádza, že sa majú „vypracovať zásady a pravidlá pre umiestňovanie energetických zariadení v CHÚ, vrátane území Natura 2000“.

Vyjadrenie

Na uvedených citáciách nie je nič protirečivé. Zásady umiestňovania energetických zariadení v chránených územiach nie sú v SR jednoznačne stanovené, a preto bolo navrhnuté opatrenie, aby takéto zásady boli vypracované v spolupráci s rezortom životného prostredia a následne uzákonené. Negatívny vplyv na CHÚ môžu mať i energetické zariadenia, ktoré nie sú umiestnené priamo v CHÚ, ale môžu mať na tieto územia dosah.

- V opatreniach týkajúcich sa OZE navrhuje doplniť také opatrenia, ktoré budú vytvárať rámec pre podporu koncových užívateľov resp. odberateľov. Podpora výrobcov energie, aj keď z OZE, je kontraproduktívna, nakoľko vytvára prostredie pre vyššiu výrobu, čo je

v súlade s princípom tvorby ich zisku, avšak nemotivuje k jednému zo základných deklarovaných princípov – šetreniu zdrojov a energie.

Vyjadrenie

Akceptuje sa. EÚ pripravuje v súčasnosti smernicu, podľa ktorej sa majú odstrániť nedostatky súčasného systému (živelného rastu oboru a jeho dôsledky) dotovania OZE.

- V kap. Vplyvy energetickej politiky SR na zložky ŽP nie sú vyhodnotené kumulatívne vplyvy.
- Nie sú vyhodnotené vplyvy na chránené územia ani na ÚSES tak, ako je tomu pri vplyvoch na iné zložky (napr. pôdu, flóru a faunu, obyvateľstvo a iné).

Vyjadrenie

Kumulatívne vplyvy boli vyhodnotené primerane charakteru strategického dokumentu. Kapitola bola doplnená.

Vplyvy na chránené územia a ÚSES boli vyhodnotené primerane charakteru strategického dokumentu a sú v správe o hodnotení uvedené. Predmetom posudzovania je politika, predmetom ktorej sú ciele a priority, nie konkrétne projekty.

- Návrh monitoringu je všeobecný, chýba konkretizácia jeho systému, metodika monitoringu a jeho vyhodnocovanie. V indikátoroch absentujú významné biotopy (národného a európskeho významu) a biotopy významných druhov.

Vyjadrenie

Pre monitorovanie environmentálnych vplyvov strategických dokumentov charakteru politik na životné prostredie doposiaľ neexistuje žiadna jednotná metodika ani usmernenie. Vypracovanie takejto metodiky by mala zabezpečiť rezort životného prostredia. Monitorovanie celkového vplyvu strategického dokumentu vrátane vplyvu na životné prostredie zabezpečuje obstarávateľ, monitorovanie vplyvov na životné prostredie bude jeho súčasťou. Indikátory uvedené v kapitole sú uvedené ako príklad a bude možné ich podľa potreby doplniť.

K plneniu špecifických požiadaviek rozsahu hodnotenia má tieto pripomienky:

- 2.2.4. Popísať environmentálne charakteristiky oblastí a problematiku zdravia obyvateľstva, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené prijatím a následnou realizáciou strategického dokumentu.

Vyjadrenie

Vzhľadom na charakter strategického dokumentu (politika, ktorej predmetom sú ciele a priority) nie je možné jednoznačne identifikovať oblasti, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené. Navrhované opatrenia nemajú jednoznačný územný priemet. Tieto bude možné identifikovať až po jeho rozpracovaní na konkrétnejšie strategické dokumenty akými je napr. i „Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030“, územné plány a ďalšie, ktoré rovnako ako EP SR podliehajú SEA. Najcitlivejšími z hľadiska ovplyvnenia realizáciou energetickej politiky sú najmä tie oblasti, ktoré sú už i v súčasnosti označené ako ohrozené a ktoré sú popísané v správe o hodnotení.

- 2.2.5. Vyhodnotiť všetky jestvujúce environmentálne problémy a vplyvy, ktoré sú relevantné a najmä tých, ktoré sa vzťahujú na environmentálne obzvlášť dôležité oblasti, akými sú oblasti a druhy určené na základe zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ako aj vplyv na integritu „územia sústavy chránených území“ z hľadiska cieľov jeho ochrany.

Vyjadrenie

Environmentálne problémy, ktoré sú relevantné z hľadiska strategického dokumentu sú v správe o hodnotení uvedené na str. 63 – 71.

- 2.2.7. Zhodnotiť pravdepodobne významné vplyvy navrhovaného strategického dokumentu na ŽP vrátane pravdepodobnosti, trvania a frekvencie vplyvov, kumulatívneho a synergického charakteru vplyvov, cezhraničného charakteru vplyvov, rizika pre ľudské zdravie a ŽP, vplyvu na biodiverzitu, živočíchy, rastliny, pôdu, vodu, ovzdušie, klimatické faktory, hmotné majetky, kultúrne dedičstvo, vrátane architektonického a archeologického dedičstva, vplyvu na krajinu a osobitné chránené územia a vzájomné vzťahy uvedených faktorov. Podrobnejšie rozpracovať vplyvy strategického dokumentu na chránené územia.

- 2.2.12. Posúdiť vplyv strategického dokumentu na územný systém ekologickej stability.

Vyjadrenie

Posúdenie vplyvov EP SR, bolo vykonané primerane jeho charakteru. Osnova správy o hodnotení uvedená v prílohe platí pre všetky strategické dokumenty a pri posudzovaní sa musí postupovať primerane podľa charakteru strategického dokumentu. Je rozdiel, či posudzovaným strategickým dokumentom je politika, koncepcia, územný plán alebo plán odpadového hospodárstva. Politika je najmenej konkrétnym strategickým dokumentom z hľadiska územného priemetu a z hľadiska vplyvu, a táto skutočnosť sa prejavuje i pri jeho posudzovaní. Smernica SEA dokonca o posudzovaní politík ani neuvažuje – posudzovaniu podľa smernice SEA podliehajú len „plány a programy“.

Upozorňuje, že hydroenergetický potenciál vodných tokov nie je totožný s ekologickým potenciálom vodných tokov a že energetická exploatacia vodných tokov už dosiahla vrchol. Preto neodporúča uvažovať s výstavbou ďalších MVE, tieto stavby prinášajú mnohé negatíva predovšetkým ako biologické bariéry so zlomkovým zmiernením bariérového efektu rybovodmi a zmenou tečúcich vôd na ekosystémy stojatých vôd (tento negatívny vplyv je prakticky neeliminovateľný).

Vyjadrenie

Požiadavku je potrebné uplatniť napr. v rámci posudzovania a posudzovania „Koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030“, ktorej obstarávateľom je rezort životného prostredia. Predmetom EP SR nie je riešenie požadovaných podrobností.

Stanovisko Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a.s.

- VD Wolfsthal – Bratislava, resp. alternatívne VD „Bratislava (Pečniansky les)“ v prípade ich výstavby, by sa mohli negatívne prejavovať až na troch vodárenských zdrojoch BVS, a.s. – na vodný zdroj Sihoť, Pečniansky les a Sedláčkov ostrov. V prípade realizácie VD Wolfsthal sa počítalo priamo so zrušením VZ Sedláčkov ostrov a likvidáciou viacerých studní na VZ Sihoť.
- Stavba Ropovodu Bratislava-Schwechat - vzhľadom na charakter a vážnosť možných dopadov trasovania ropovodu cez územie mesta, hlavné mesto na základe súčasného nedostatočného stavu poznania zámeru, nemôže zaujať stanovisko k vhodnosti a akceptovateľnosti tohto zámeru.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku MČ Devín a MČ Karlová Ves.

Republiková únia zamestnávateľov, Bratislava (e-mail z 25. 10. 2013)

- Navrhuje, aby pre všetky navrhované scenáre vývoja existovalo ekonomické zdôvodnenie vo forme základných dát – štruktúra spotreby a cien energií, veľkosť a štruktúra HDP, základné prvky spotreby domácností a priemyslu a následne na to aby bol vypočítaný dopad jednotlivých opatrení alebo skupín opatrení na ceny energií.
- Opatrenia neobsahujú ani len rámcové časové údaje o ich splnení, preto realizáciu úloh a dosahovanie cieľov EP SR považuje za nekontrolovateľnú. Nie sú uvedení gestori jednotlivých opatrení, z obsahu dokumentu je však zrejmé, že na úrovni vlády a ústredných štátnych orgánov sú za realizáciu opatrení zodpovedné i iné rezorty ako MH SR.
- k časti 1.7. Regulácia trhu doplniť do textu „zemného plynu“ nasledovne: „Ceny ropy, ropných produktov ako aj emisií na svetových komoditných burzách sú späté s cenami elektriny a zemného plynu. To znamená, že keď stúpne cena ropy, odrazí sa to s určitým časovým oneskorením i v náraste ceny elektriny (zemného plynu) a naopak.“
- k časti 2.2 Opatrenia na podporu pilierov EP SR doplniť nový odsek, ktorý znie: „V oblasti legislatívy to bude v najbližšom období napríklad novelizácia zákona o energetickej efektívnosti, novelizácia zákona o tepelnej energetike, novelizácia stavebného zákona, novelizácia zákona o podpore OZE a kombinovanej výroby elektriny a tepla a ďalšie, ktorých úlohou bude zabezpečiť, aby sa uvedené priority a piliere EP SR stali integrálnou súčasťou súčasnej i budúcej tvorby legislatívneho procesu.“ Vo finančnej oblasti pôjde o napomáhanie cieľom najmä prostredníctvom fondov EÚ a schém štátnej pomoci. V oblasti regulácie cien energií znamená podpora zaistenie dlhodobého a predvídateľného regulačného rámca.
- k časti 2.6 Trvalo udržateľný rozvoj, časť Opatrenia na zabezpečovanie environmentálnej udržateľnosti doplniť text nasledovne: „dôsledne posudzovať výstavbu nových zdrojov na premenu energie vzhľadom na možné negatívne dopady na zníženie efektívnosti

existujúcich zariadení na výrobu a rozvod tepla, vrátane systémov CZT, ako aj negatívne dopady na životné prostredie v danej lokalite a takéto negatívne vplyvy eliminovať“

- k časti 3.6 Zásobovanie teplom – časť Opatrenia na dosiahnutie cieľov doplniť novú odrážku s nasledovným textom: „vytvoriť dlhodobý stabilný a predvídateľný regulačný rámec“.

Vyjadrenie

Opodstatnené požiadavky k návrhu EP SR budú zohľadnené pri jej dopracovaní.

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR (list č. 078/2013, z 24. 10. 2013)

Predložila pripomienky a námety k EP SR za oblasť plynárenstva (bod 3.3. Zásobovanie zemným plynom, bod 5.3.1. Súčasný stav - liberalizácia trhu) k:

- rezervovaniu dennej kapacity v kWh namiesto doterajších m³, čo je pre sledovanie hodinových, denných odberov plynu, optimalizácie odberu pre odberateľa nevhodné a neprijateľné;
- neustálemu nárastu regulovaných taríf za prepravu a distribúciu, čo má negatívny vplyv na ziskovosť spracovateľských priemyselných podnikov a na ich cenovú konkurencieschopnosť.

Navrhovaná EP SR vo svojich prioritách definuje základné rámce cieľov. Otvorené však zostáva akým spôsobom, efektívnosťou budú rozpracované a premietnuté do života v prospech koncového odberateľa a v prospech posilnenia výkonnosti a konkurencieschopnosti hospodárstva SR.

Vyjadrenie

Regulované ceny sú v pôsobnosti URSO. Princípy sú obsahom Regulačnej politiky v pôsobnosti URSO.

Únia miest Slovenska, Bratislava (list č. UMS 1708/13, z 25. 10. 2013)

- Konštatuje, že návrh EP SR je návrhom, ktorý vôbec neodráža snahu smerovať k udržateľnej energetike, ani k dodržiavaniu viacerých európskych nariadení, dokumentov a záväzkov napriek tomu, že sa na tieto dokumenty odvoláva.
- Návrh politiky neobsahuje ani jeden scenár, ktorý by podčiarkol snahu o efektívne využívanie energie a úspory energií.
- Nie je zrejmé, na základe akých predpokladov sa vychádza pri deklarovanej potrebe výstavby nových vodných elektrární uvádzaných v „Správe“ na strane 120 (PVE Ipeľ, VD Sered').
- Má výhrady k stavbám vodných elektrární a iných energetických zariadení v chránených územiach, osobitne NATURA 2000.
- Vodné diela Wolfsthal – Bratislava, resp. alternatívne vodné dielo „Bratislava (Pečniansky les)“ v prípade výstavby sú vážnym ohrozením až pre tri významné vodárenské zdroje – vodný zdroj Sihoť, Pečniansky les a Sedláčkov ostrov.
- Je zásadne proti výstavbe ropovodu Bratislava – Schwechat, ktorá nemá pre Slovensko zásadný, strategický ani ekonomický význam, ako aj proti výstavbe vodného diela Wolfsthal.
- Na str. 27 „Správy“ je uvedený údaj o potenciáli geotermálnej energie „V súčasnosti je na Slovensku vymedzených 27 perspektívnych oblastí alebo štruktúr, na ktoré sa viažu zdroje geotermálnej energie vhodné na energetické využitie.“ V EP SR ani v „Správe“ sa neakcentuje možnosť širokého využitia tohto výnimočného trvalo-udržateľného OZE s minimálnymi a pri dvoch vrtoch prakticky s nulovými negatívnymi dopadmi na životné prostredie.
- Upozorňuje, že v EP SR sa vôbec neuvádzajú veľmi účinné a životné prostredie obohacujúce nástroje na zníženie spotreby energie a zároveň účinné adaptačné opatrenia na zmenu klímy: zelená a modrá infraštruktúra.

Vyjadrenie

- ✓ *Energetická efektívnosť je jedným zo základných pilierov EP SR. Rozpracovanie zásad úspor je vecou Akčných plánov energetickej efektívnosti, zákona o energetickej efektívnosti a súvisiacich právnych predpisov.*

- ✓ V správe o hodnotení sa okrem iného uvádza, že je potrebné v návrhu EP SR odôvodniť potreby výstavby nových zdrojov energie pri zohľadnení skutočnosti, že Slovensko je takmer na 90 % závislé na dovoze energetických surovín.
- ✓ Požiadavka k výstavbe energetických zariadení v chránených územiach je zohľadnená v návrhu opatrení z posudzovania vplyvov na životné prostredie. Zásady a pravidla pre umiestňovanie energetických zariadení v chránených územiach musí vypracovať a zahrnúť do príslušných právnych predpisov rezort životného prostredia.
- ✓ Podrobnosti vo využívaní OZE vrátane geotermálnej energie rieši „Stratégia vyššieho využitia OZE v SR“.
- ✓ Energetická efektívnosť jedným z pilierov EP SR. Návrh EP SR obsahuje celú kapitolu o tejto téme s cieľmi a opatreniami. Rozpracovanie zásad úspor energie je predmetom Akčných plánov energetickej efektívnosti, zákona o energetickej efektívnosti a súvisiacich právnych predpisov.

Mestský výbor Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, Bratislava (list z 25. 10. 2013)

Požaduje, aby EP SR stanovila jasné priority nasledujúcim spôsobom:

- celkové znižovanie spotreby energie (znižovanie energetických strát, odklon od energeticky náročných výrobní)
- zvyšovanie energetickej efektívnosti
- zvyšovanie podielu využívania OZE racionálnym, citlivým, efektívnym a regionálne diferencovaným spôsobom, v súlade s požiadavkami na ochranu ekosystémov

Vyjadrenie

Energetická efektívnosť jedným z pilierov EP SR vrátane cieľov a opatrení. Rozpracovanie zásad úspor energie je predmetom Akčných plánov energetickej efektívnosti, zákona o energetickej efektívnosti a súvisiacich právnych predpisov. Návrh EP SR uprednostňuje znižovanie spotreby pred vyšším využívaním zdrojov. Pri OZE preferuje také, ktoré majú menší dopad na koncovú cenu energie a životné prostredie.

Vplyvy pri využívaní biomasy na výrobu energie

- tvrdenie v časti *Pozitívne vplyvy*, že (biomasa) je neutrálna k emisiám skleníkových plynov nie je správne;
- požaduje, aby EP SR zakotvila správny a komplexný výpočet uhlíkovej bilancie využívania biomasy;
- využívanie biomasy, ktoré nepredstavuje šetrenie skleníkových plynov v porovnaní s fosílnymi palivami nebude predmetom štátnych subvencií v rámci opatrení smerujúcich k zmierňovaniu vplyvu klimatických zmien;
- v časti *Negatívne vplyvy* požaduje doplniť: Konkurencia v požiadavkách na biomasu pre iné sektory. Tento negatívny vplyv je možné obmedziť stanovením maximálneho množstva využiteľnej biomasy udržateľným spôsobom berúc do úvahy potreby všetkých relevantných sektorov.

Vplyv využitia biomasy ako biopaliva

- v súvislosti s cieľom, „dosiahnuť aspoň 10 % podiel OZE na spotrebe palív v oblasti dopravy, požaduje doplniť „s obmedzením biopalív z plodín na 5 %“
- požaduje, aby EP SR obsahovala limit obmedzujúci využívanie biopalív prvej generácie a aby využívanie biomasy na produkciu biopalív vychádzalo z komplexného výpočtu produkovaných emisií počas celého životného cyklu, vrátane nepriamych vplyvov.

Vplyvy veternej elektrárne

- v časti *negatívne vplyvy* doplniť:

rozvojom tohto OZE by Slovensko stratilo komparatívnu výhodu v rozvoji cestovného ruchu;

- rozdeliť vplyvy na faunu tak, že sa osobitne uvedú vplyvy na migrujúce vtáctvo a osobitne na migrujúce netopiere;
- v opatreniach uviesť „V ďalších krokoch prípravy a implementácie EP SR venovať maximálnu opatrnosť pri využívaní veternej energie a namiesto toho investovať do OZE, ktoré nie sú tak škodlivými v podmienkach Slovenska a v prípade vhodného umiestnenia sa ukazujú ako prospešné aj pre prírodu, ako napríklad fotovoltika“.

Vplyv vodných elektrární - v časti *negatívne vplyvy* doplniť:

- pri navrhovaní nových vodných elektrární zohľadňovať aspekt, aby na tokoch, ktoré dnes zamrzajú nedošlo k absencii zamrzania na časti úsekov riek a aj dopadov na ichtyocenózy, ktoré doteraz neboli dotknuté (toto by malo byť súčasťou návrhu opatrení na strane 131, resp. kritérií na strane 99).

Vyjadrenie

S uvedenými pripomienkami vo veci OZE je možné v prevažnej miere súhlasiť, ale uvedené požiadavky je potrebné adresovať tiež EK, ktorá vyvíja neustále tlak na zvyšovanie % využitia OZE, bez požiadavky overenia a preukázania využiteľného potenciálu OZE a preukázania ich efektívnosti a vplyvu na životné prostredie.

Nemožno celkom súhlasiť, že prijateľnejším riešením je fotovoltika – v žiadnom prípade sa to netýka veľkoplošných fotovoltických elektrární, ktoré sa začali živelne umiestňovať i na území SR.

Podrobnosti vo využívaní OZE rieši „Stratégia vyššieho využitia OZE v SR“. Viaceré požiadavky vo veci využívania biomasy vychádzajú z najnovších štúdií, ktoré budú platiť pre členské štáty vtedy, ak sa s nimi stotožní EÚ.

Slovenská ornitologická spoločnosť/BirdLife Slovensko, Bratislava (e-mail zo dňa 25. 10. 2013)

Stanovisko je totožné so stanoviskom Mestského výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku Mestského výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny.

Združenie Slatinka, Zvolen (e-mail, z 24. 10. 2013)

Zaslali nasledujúce pripomienky:

- správa o hodnotení ani sám materiál EP SR nereflektuje existenciu záväzných požiadaviek na ochranu vôd, ktoré sú formulované v komunitárnom práve Európskej únie a v súvisiacich strategických dokumentoch, predovšetkým v Rámцovej smernici o vode (RSV), a v koncepcii Stratégia na ochranu vodných zdrojov Európy (Blueprint - com(2012) 673 final). Uvedené dokumenty, z ktorých mal vychádzať návrh strategického dokumentu a Správa, nie sú v dokumentoch uvedené a ani neboli pri posudzovaní dopadov návrhu energetickej politiky na stav vôd zohľadnené.
- V návrhu EP SR a v správe o hodnotení je dosť nejasne a nejednoznačne formulovaný program využitia vodnej energie ako OZE. Uvádzané údaje o súčasnom podiele vodnej energie v rámci OZE a v rámci celkovej produkcie a spotrebe elektrickej energie sú neprehľadné a nie sú podložené jednoznačnými podkladovými dokumentmi. Z tohto pohľadu je veľmi problematické sa vyjadriť k prezentovaným zámerom na vybudovanie nových vodných elektrární z hľadiska ich potreby pre naplnenie energetických cieľov (vodná elektrárň Sereď, prečerpávací vodná elektrárň Ipeľ, vodná elektrárň na Dunaji, malé vodné elektrárne). Za najväčší problém považuje absenciu informácií o výstavbe malých vodných elektrární.
- Hodnotenie stavu vôd je vykonané podľa neplatných postupov (hodnotenie podľa tried kvality). RSV vyžaduje hodnotenie stavu vôd (ekologický, chemický stav povrchových vôd, kvantitatívny a chemický stav podzemných vôd).
- Za nedostatok dokumentu možno považovať absenciu informácií o vstupoch spojených s realizáciou energetickej politiky vo vzťahu k trvalo udržateľnému hospodáreniu s vodou (potreba vody, vypúšťanie odpadových vôd).
- stotožňuje aj s pripomienkami organizácie Greenpeace Slovensko.

Vyjadrenie

Podrobnosti vo využívaní OZE rieši „Stratégia vyššieho využitia OZE v SR“. Podrobnosti o využívaní vodnej energie rieši „Koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“, ktorej obstarávateľom je MŽP SR.

Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky medzinárodné dokumenty (dohovory, zmluvy ...) ku ktorým SR pristúpila, a všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich predpisov nie je možné v EP SR ich podrobne analyzovať a uvádzať.

Posúdenie vplyvov strategického dokumentu bolo vykonané primerane jeho charakteru. Politika je najmenej konkrétnym strategickým dokumentom z územného hľadiska a z hľadiska možnosti identifikovania jednotlivých vplyvov na životné prostredie, a táto skutočnosť sa prejavuje i pri

výsledkoch jeho posudzovania. Smernica SEA dokonca o politikách neuvažuje – posudzovaniu podľa smernice SEA podliehajú len „plány a programy“.

Greenpeace Slovensko, Bratislava (e-mail z 25. 10. 2013)

Uvádžajú tieto pripomienky:

- kritizujú proces, ktorý MH SR nazvalo ako „verejnú diskusiu k návrhu EP SR“;
- návrh EP SR neobsahuje ani jeden scenár, ktorý by aspoň naznačoval snahu o efektívne využívanie energie a úspory energií;
- požadujú spracovať referenčný scenár, ktorý bude uvažovať s 1 % ročným poklesom HDS energií a úsporný scenár, ktorý bude uvažovať s 2 % ročným poklesom spotreby energií;
- návrh EP SR v oblasti jadrovej energetiky považujú za nereálny a prehnaný. Jadrová energetika nie je „bezuhlíkový zdroj elektriny“, požaduje postupné ukončenie trendu rozvoja jadrovej energetiky, EP chýba zmienka o riešení problematiky zodpovednosti za jadrové škody, či riešení deficitu v Národnom jadrovom fonde;
- legislatívne zakázať spoluspaľovanie biomasy a uhlia ako ekonomicky a environmentálne neprijateľného spôsobu využívania biomasy;
- EP SR nereálne zvyšuje plánovaný potenciál biomasy a vodných elektrární, čo môže viesť k nenapraviteľným zásahom do chránených území Slovenska a k ohrozeniu potravinovej bezpečnosti krajiny;
- podiel OZE zvýšiť do roku 2020 na minimálne 25 % z konečnej spotreby elektriny Slovenska a do roku 2030 aspoň na úroveň 50 %;
- nesúhlasí s plánmi prieskumu uránových ložísk, výstavbou ropovodu Bratislava – Schwechat;
- požaduje stiahnutie návrhu EP SR a jej prepracovanie za serióznej účasti nezávislých odborníkov a mimovládnych organizácií.

Vyjadrenie

Pripomienky sú identické s pripomienkami Greenpeace ČR pozri tiež vyjadrenie tomu stanovisku.

Posudzovanie vplyvov strategického dokumentu vrátane informovania verejnosti o návrhu strategického dokumentu, možnosti konzultácii a účasti na verejnom prerokovaní bolo plne v súlade s ustanoveniami zákona o posudzovaní.

Nie je uvedené na základe preukázateľného potenciálu ktorého OZE odporúčajú zvýšiť podiel využívania OZE na Slovensku do roku 2030 aspoň na úroveň 50 %. Požiadavka je diametrálne odlišná napr. od požiadavky Mestského výboru Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny, Bratislava – pozri tiež vyjadrenie k stanovisku SSOPa K.

Slovenská rada pre energetické budovy (SKGBC), Bratislava (e-mail z 25. 10. 2013)

- súčasný stav v jednotlivých oblastiach popisuje EP bez hodnotenia;
- návrhy a opatrenia sú prezentované bez podporných argumentov a porovnania s alternatívnymi riešeniami;
- EP neposkytuje žiadnu informáciu o tom, či navrhnuté opatrenia sú ekonomicky zmysluplné a udržateľné;
- návrh EP je nevykonateľný, keďže k opatreniam nie je priradený zodpovedný orgán a termín ich plnenia;
- opatreniam navyše chýba kvantifikácia – návrhu EP chýbajú konkrétne ciele pre jednotlivé oblasti a sektory;
- EP podceňuje tému energetickej efektívnosti a skutočnosť, že najlacnejšia a environmentálne najvhodnejšia je energia, ktorá sa nespotrebuje a nebolo ju potrebné vyrobiť, neoprávnene pozitívne hodnotí vývoj v oblasti energetickej efektívnosti;
- v časti 2.3 Energetická bezpečnosť žiada medzi priority stanovené pre zvýšenie energetickej bezpečnosti zaradiť „zvyšovanie energetickej efektívnosti a znižovanie konečnej energetickej spotreby“;
- v časti 2.4 Energetická efektívnosť žiada doplniť popis v časti „Budovy“;

- vypracovať akčný plán pre riadnu implementáciu požiadaviek na energetické hodnotenie a certifikáciu budov, energetické audity v priemyselných podnikoch, kontroly vykurovacích systémov a kontroly klimatizačných systémov;
- v časti 2.4 Energetická efektívnosť žiada doplniť opatrenia: zvýšenie alokácie finančných prostriedkov z fondov EU na projekty v oblasti energetickej efektívnosti vrátane modernizácie rozvodov tepla, podpory zavádzania inovatívnych technológií a modernizácie verejného osvetlenia.

Vyjadrenie

Energetická efektívnosť jedným z pilierov EP SR vrátane cieľov a opatrení. Rozpracovanie zásad úspor energie je predmetom Akčných plánov energetickej efektívnosti, zákona o energetickej efektívnosti a súvisiacich právnych predpisov. V EP SR sa uprednostňuje znižovanie spotreby pred vyšším využívaním zdrojov.

Občianske združenie Nádej pre Sad Janka Kráľa, Bratislava (e-mail z 25. 10. 2013)

Zaslalo tieto pripomienky:

- správa nehodnotí dopady zle nastavenej dotačnej politiky podpory elektrární na drevoštiepku, neobsahuje žiadne analýzy jej dopadov na životné prostredie ani nekonštatuje vyvodenie poučenia z negatívnych dopadov nakladania s biomasou, drancovanie lesov, spaľovanie kvalitného dreva v tepelných elektrárnach - nie pre výrobu energie ale pre zisk z dotácií. Neanalyzuje dopady súčasných biomasových elektrární na znižovanie vodozádržnej schopnosti krajiny a dopady na podzemné vody, plytvanie prírodnými zdrojmi. Takáto energetická politika ohrozuje budúcnosť Slovenska a môže spôsobiť likvidáciu prírodných zdrojov v čase, kedy budú energetické suroviny vyčerpané.

Vyjadrenie

Podrobnosti vo využívaní OZE, vrátane biomasy, na ktoré sa upozorňuje v stanovisku je predmetom „Stratégie vyššieho využitia OZE v SR“.

- v plnom rozsahu sa stotožňuje s pripomienkami troch organizácií - OZ Slatinka, Greenpeace Slovensko a Slovenská rada pre zelené budovy a tieto pripomienky uvádza aj vo svojom stanovisku.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku uvedených subjektov.

RIEKA združenie na ochranu vodných tokov, Čadca (list z 24. 10. 2013)

- v kap. III.1 popísaný súčasný stav dotknutého prostredia SR je bez akejkoľvek existujúcej energetickej infraštruktúry a nie je ani popísaný jeho „predpokladaný“ vývoj
- v kap. III. ods. 2. nie je zrejmý súvis vzťahu hodnoteného strategického dokumentu k environmentálne zvlášť dôležitým oblastiam, v správe o hodnotení je len konštatovaná ich existencia. Nesúhlasí s tvrdením, že: „Vzhľadom na charakter strategického dokumentu a jeho väzbu na celý rad ďalších existujúcich i pripravovaných strategických dokumentov nie je možné v štádiu jeho posudzovania podrobne kvantifikovať vývoj životného prostredia, ak sa posudzovaný dokument nebude realizovať.“
- v kap. III. ods. 4. a 5. nie je, tak ako ani v celom dokumente pri „environmentálnom posudzovaní“ ani jedného z energetických zdrojov vrátane obnoviteľných (MVE) aplikovaná Rámcová smernica o vode (2000/60/ES (RSV)), čo je z pohľadu ochrany vôd a tokov najkomplexnejší a najdôležitejší dokument.
- v kap. III. ods. 4. na str.71 proces EIA nenahrádza proces SEA, čo platí aj opačne.
- v kap. III. ods. 5. v tabuľke č. 30 na str. 83 v kolónke Voda sa neuvažuje s ďalšími faktormi určujúcimi jeho stav (napr. morfológické zmeny).
- v kap. V. nie sú uvedené relevantné smernice EK, ktoré sú nadradené našim zákonom a ich správna a úplná transpozícia do nášho právneho poriadku (napr. 2000/60/ES, 2009/28/ES .i.). Nerešpektovanie a nesprávny výklad týchto právnych predpisov aj v súčasnosti vedie ku vzniku konfliktov pri realizácii energetických projektov a je potenciálnym rizikom uloženia finančných postihov zo strany EK pre SR
- z kap. VI. nie je jasné „ako bolo vykonané hodnotenie“ strategického dokumentu
- v kap. VII. vzhľadom na rôznorodosť energetického „mixu“ absentuje viacero povinných monitoringov. Uvádzame napríklad environmentálny monitoring vyplývajúci z RSV a metodického pokynu VÚVH

- v kap. VIII. sa nedoceňuje možnosť cezhraničných vplyvov jednotlivých projektov EP SR, napr. MVE, VVE, JE na okolité štáty a tým aj možnosť blokovať ich realizáciu.

Vyjadrenie

- ✓ Predmetom kapitoly III.1 správy o hodnotení je „Informácia o súčasnom stave životného prostredia...“ a nie informácia o energetickej infraštruktúre. Vybrané energetické zariadenia v SR sú uvedené v Prílohe. 15. správy o hodnotení. Predpokladaný vývoj životného prostredia, ak sa strategický dokument nebude realizovať je popísaný na str. 58 a 59 správy o hodnotení primerane charakteru strategického dokumentu.
- ✓ Vzhľadom na charakter strategického dokumentu (politika, ktorej predmetom sú ciele a priority) nie je možné jednoznačne identifikovať oblasti, ktoré budú pravdepodobne významne ovplyvnené jeho realizáciou, nakoľko nemá jednoznačný územný priemet. Vzhľadom na konkrétny charakter oblastí bude možné identifikovať až po jeho rozpracovaní na konkrétnejšie strategické dokumenty akými je napr. „Koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“, územné plány a ďalšie, ktoré rovnako ako EP SR podliehajú SEA. Najcitlivejšími z hľadiska ovplyvnenia realizáciou EP SR sú najmä tie oblasti, ktoré sú popísané v správe o hodnotení.
- ✓ Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky medzinárodné dokumenty (dohovory, zmluvy ...) ku ktorým SR pristúpila, a všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich predpisov nie je možné v EP SR ich podrobne analyzovať a uvádzať.
- ✓ Nie je jasné, čo vyjadruje pripomienka ku kapitole III. ods. 4 vo veci vzťahu EIA/SEA. Na strane 71 správy o hodnotení sa uvádza, že environmentálne problémy, ktoré sa predpokladajú v štádiu posudzovania strategického dokumentu budú podrobne zhodnotené a kvantifikované v ďalších etapách posudzovania a spresnené v jednotlivých etapách povoľovania navrhovaných činností. Vyjadrenie, že proces EIA nenahrádza proces SEA znamená, že nestačí vykonať posúdenie projektov, ktoré spĺňajú požiadavky smernice EIA, ale musia byť posúdené i strategické dokumenty, ak sa takéto dokumenty, ktoré spĺňajú požiadavky smernice SEA v členskom štáte vypracovávajú a naopak, tzn., že je potrebné vykonať obidva procesy SEA i EIA. Posúdenie vplyvov strategických dokumentov a konkrétnych projektov je vždy primerané dokumentu, ktorý sa posudzuje. Je rozdiel, či sa posudzuje politika, predmetom ktorej sú ciele a priority smerovania toho ktorého odvetvia, operačný program, územný plán, alebo či sa posudzuje vplyv projektu, ktorý v štádiu posudzovania má už konkrétne územné, technické a technologické parametre. Preto nie je možné v štádiu politiky presne identifikovať a kvantifikovať ani jej vplyvy napr. na konkrétne chránené územia.
- ✓ Environmentálne ciele uvedené v tabuľke č. 30 sú prevzaté z množstva platných dokumentov prijatých pre územie SR a vo viacerých dokumentoch sa dokonca opakujú.
- ✓ Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky medzinárodné dokumenty (dohovory, zmluvy...) ku ktorým SR pristúpila, a všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich predpisov nie je možné v EP SR ich podrobne analyzovať a uvádzať. V kapitole V. správy o hodnotení sú uvedené opatrenia na prevenciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie.
- ✓ Záväzná a jednoznačná metodika pre určovanie vplyvov strategických dokumentov na životné prostredie neexistuje, a preto posudzovanie vykonáva každý subjekt podľa vlastných skúseností a možnosti a podľa charakteru strategického dokumentu. Hodnotenie bolo vykonané podľa zložiek, faktorov cieľov a priorít životného prostredia.
- ✓ V kapitole VII. sa okrem iného uvádza, že na účel sledovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu na ŽP je možné použiť aj výsledky existujúceho monitoringu, aby sa predišlo zdvojnásobeniu monitorovania. Ako príklad je uvedené monitorovanie, ktoré vykonáva SHMÚ, použitie akýchkoľvek ďalších existujúcich monitoringov nie je vylúčené a nie je možné ani potrebné ich všetky vymenúvať v správe o hodnotení.
- ✓ Čo sa týka posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice v rámci posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie boli oslovené a informované všetky susedné štáty a tie mali možnosť vyjadriť sa k návrhu EP SR a k správe o hodnotení, vrátane možnosti predkladania stanovísk a osobných konzultácií.

Z predloženého materiálu nie je zrejmé :

- či bude SR považovať za obnoviteľné zdroje z využitia HEP vodných tokov len MVE do 10 MW, porušujúc tak naďalej smernicu 2009/28/ES (čl. 5. bod 3.), alebo výrobu energie z HEP zrealizovať;

- či SR bude dodržiavať pri využívaní HEP vodných tokov smernicu 2000/60/ES a MVE, resp. VVE bude realizovať len na základe výnimky povolenej EÚ;
- nie je možné ani len v náznakoch odčítať, aký skutočný vplyv na životné prostredie bude mať realizácia EP SR. Ubezpečenie autora správy o hodnotení o celkovom len pozitívnom prínose pre životné prostredie je nedôveryhodné a ničím nepodložené;
- nie je jasné, ako sa spracovateľ vysporiadal s otázkami určenými v Rozsahu hodnotenia (bod 2.2.)

Vyjadrenie

- ✓ V článku 5 bod 3 smernice 2009/28/ES sa uvádza, že hrubá konečná spotreba elektriny z OZE sa vypočíta ako množstvo elektriny vyrobené v členskom štáte z OZE s výnimkou výroby elektriny z vody v prečerpávacích vodných elektrárnach, ktorú predtým prečerpali do hornej nádrže. Nedochádza k porušeniu smernice.
- ✓ Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky medzinárodné dokumenty (dohovory, zmluvy ...) ku ktorým SR pristúpila, a všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich predpisov nie je možné v EP SR ich podrobne analyzovať a uvádzať.
- ✓ Pripomienky vo veci hodnotenia vplyvov a vysporiadanie sa s požiadavkami rozsahu hodnotenia boli zodpovedané a doplnené v rámci vypracovania odborného posudku.

Požaduje:

- implementáciu RSV do programu EP SR
- zahrnutie jednotlivých činností energetických zámerov do manažmentových plánov povodí a v súvislosti s tým aj environmentálne posudzovanie v rámci povodí v procese SEA.

Vyjadrenie

RVS je v návrhu EP SR doplnená. Využitím hydroenergetického potenciálu sa zaoberá koncepcia, ktorá je v pôsobnosti MŽP SR. Posudzovaniu v procese SEA budú podliehať akékoľvek plány a programy, ktoré budú spĺňať požiadavky zákona o posudzovaní a smernice SEA, nie len manažmentové plány povodí. Požiadavku je možné uplatniť pri vypracovaní a posudzovaní manažmentových plánov povodí.

Združenie ochráncov severovýchodného Slovenska - Pčola, Stará Ľubovňa (e-mail zo dňa 25. 10. 2013)

Stanovisko je totožné so stanoviskom Greenpeace.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku Greenpeace.

CEPTA-Centrum pre trvalo udržateľné alternatívy, Zvolen (e-mail z 25. 10. 2013)

- EP SR je proti princípom trvalej udržateľnosti a udržuje, resp. prehľbuje závislosť Slovenska na neekologických zdrojoch energie (hnedé uhlie) alebo na dovážaných zdrojoch (ropa, plyn, jadro) je preto i proti verejnému záujmu občanov SR, odkláňa smerovanie SR od spoločných cieľov EÚ v stratégii 20/20/20 i od jednej z priorít štrukturálnych fondov plánovacieho obdobia 2014-2020, ktorou je nízko uhlíkové hospodárstvo, a ktoré má v SR jasný a nevyužitý potenciál v solárnej, geotermálnej, veternej energii, energii tepelných čerpadel. Prioritné musia však byť riešené úspory a zvyšovanie efektivity využívania energie, nie zvyšovanie produkcie

Požaduje:

- vypracovať BAT scenár postavený na najlepších dostupných a decentralizovaných technológiách tak pre produkciu ako aj úspory energie a zvyšovanie efektivity;
- jadrová energia, ako energia závislá na dovážanom palive i technológií by mala mať klesajúcu tendenciu. Požaduje vypracovať pre každý zdroj energie cost-benefit analýzu s kalkuláciou dnes známych negatívnych externalít pri využívaní každého zdroja;
- v prípade jadrovej energie pri cost-benefit analýze požaduje zarátat' v plnej výške aj zadný jadrový cyklus, teda úplné zneškodnenie vyhoreného jadrového paliva + zneškodnenie starých blokov pre JE a to v reálnych, súčasných komerčných cenách pri zohľadnení ich nárastu do budúcnosti;
- výsledky cost-benefit analýzy s internalizáciou externalít jednotlivých zdrojov energií prezentovať v porovnávacej tabuľke;

- jadrovú energiu nemožno rátať medzi nízkouhlíkový zdroj energie ak sa posudzuje celý životný cyklus technológie;
- vypustiť z návrhu EP SR pojem „environmentálna ťažba hnedého uhlia“ pretože taká v rámci všeobecne známych štandardov, napr. ISO, EN neexistuje; zastaviť ťažbu a využívanie hnedého uhlia a konverziu regiónu ťažby na nízkouhlíkovú ekonomiku do roku 2020, napr. s využitím EÚ fondov 2014-2020;
- jasne definovať limity v množstvách spracovanej biomasy;
- podpora OZE v navrhovanej stratégii nevychádza zo súčasných poznatkov ani možností využitia napr. prostriedkov EÚ pre túto oblasť, preto ju požaduje prepracovať, pri zachovaní podpore takých OZE, ktoré budú mať minimálny negatívny dopad na životné prostredie a zdravie ľudí;
- nárast zdrojov energie z OZE by mal byť pre rok 2020 naplánovaný minimálne na 20 % celkového množstva produkovanej energie bez súčasných vodných zdrojov energie a v roku 2030 na 30 %, v roku 2040 – 40 %;

Vyjadrenie

Energetická efektívnosť jedným z pilierov EP SR vrátane cieľov a opatrení. Rozpracovanie zásad úspor energie je predmetom Akčných plánov energetickej efektívnosti, zákona o energetickej efektívnosti a súvisiacich právnych predpisov. V EP SR sa uprednostňuje znižovanie spotreby pred vyšším využívaním zdrojov. Limity na biomasu majú byť predmetom politík spracovania lesnej a poľnohospodárskej biomasy v pôsobnosti MPRV SR. V EP SR sa ako doplnkový zdroj preferujú také OZE, ktoré majú menší dopad na koncovú cenu energie a životné prostredie.

Klub slovenských turistov (list z 25. 10. 2013)

Stanovisko je rovnaké ako stanovisko združenia RIEKA.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku združenia RIEKA.

Klub slovenských turistov, sekcia vodnej turistiky pri KST (list z 25.10.2013)

- návrhu chýba korektná vízia - víziou EP SR je akoby sústavný nárast zdrojov a následný potrebný vývoz neuveriteľne vysoko v SR prebytočne vyrobenej el. energie do zahraničia, a tak zabezpečenie ziskov úzkeho kruhu výrobcov elektriny;
- doplniť ako prioritný cieľ EP aj záujmy občanov, a to: spokojnosť občanov s okolitým životným prostredím, spokojnosť občanov s primeranými cenami energií, dotácie pre obyvateľstvo, dodržanie záväzku SR 20 % úspory energií do roku 2020 daného EÚ, vytesnenie vysoko energeticky náročných výrobní, podpora výrobní s nízkou spotrebou energií a znižovanie spotreby energií u obyvateľov;
- ceny energie - namiesto navýšenia ceny dotáciami pre vybrané skupiny podnikateľov tieto nahradiť tzv. Zelenou daňou;
- úmyselne manipulované čísla - EP na rôznych miestach uvádza rôzne spotreby energie, všetky čísla prekontrolovať, navzájom zosúladiť s realitou a zvlášť rešpektovať prijaté záväzky SR voči EÚ na strane 20% úspor;
- zneužívanie záväzku SR na Zvýšenie podielu OZE na 14% do roku 2020 záväzok SR voči EÚ je na európske pomery vysoký. Je využívaný na vyhlasovanie a následné prijímanie rôznych dotácií z eurofondov a iných zdrojov financovaných z daní občanov;
- nadprodukcia elektriny v SR - návrh EP spomína, že už dnes je SR v elektrine sebestačná. To znamená, že niet kam produkciu z Mochoviec už v SR umiestniť a všetka produkcia sa bude musieť celá vyviezť. Nie je jasné, či posilňovanie exportných vedení bude financované z daní obyvateľstva, alebo zo zdrojov výrobcov produkujúcich túto nadbytočnú elektrinu;
- odbyt nadprodukcie elektriny v zahraničí nie je jasný;
- bioplyn a kombinované zdroje - súhlasí s cieľom EP na podporu zámeny miestnych teplárenských zdrojov za kogeneračné. Chýbajú odhady celoročnej produkcie elektriny v týchto OZE a podpora kogenerácie občanov v rodinných domoch;
- zrovnoprávnenie odberateľa tepla a dodávateľov tepla - občania, ktorí odoberajú teplo z kogenerácie by mali byť pri zavedení kogenerácie zvýhodnený;

- URSO - dať pod transparentnejšiu kontrolu verejnosti a o vedúci post by sa mali kandidáti uchádzať vo verejnej súťaži, prečo výšku platieb za užívanie povrchových vôd a hydroenergetického potenciálu vodných tokov určuje URSO a nie špeciálny orgán spravujúci vodné tok;
- práva spotrebiteľov a odberateľov energií - zapojiť obyvateľov do efektívnosti výroby tepla a elektriny s možnosťou regulovať svoj nákup, denný odber podľa práve platnej aukčnej ceny, zvýšiť práva spotrebiteľov - spotrebitelia majú dostávať viacej objektívnych informácií a mať viac možnosti sa rozhodovať. Inštalovanie reverzných elektromerov a inteligentných elektromerov, či inteligentného merania aj pre obyvateľstvo s možnosťou znižovať odber špičkovej drahej elektriny;
- veterná elektrina - sústavné zdôrazňovanie výroby energie z obnoviteľných zdrojov zo strany MŽP SR a na strane druhej úplné zabráňovanie výroby elektriny z vetra je zo strany MŽP SR úplne nepochopiteľné;
- dotácie na výstavbu nových zdrojov - nové elektrárne, kde nárast produkcie bude celý určený na vývoz nesmú byť stavané zo zdrojov daní domáceho obyvateľstva ;
- malé vodné elektrárne (MVE)
  - inštalovaný výkon vodných elektrární v EP SR pre rok 2012 udáva 30,1 %, ale podiel na vyrobenej elektrine priznáva iba na 15,3 %,
  - MVE majú dlhodobé dosahy na tvár krajiny, sedimentáciu toxických splavenín v nádržiach. Ich eliminácia zostáva ako environmentálna záťaž pre ďalšie generácie a v návrhoch sa sedimenty produkujúce obrovské množstvo metánu, ktorý je skleníkový plyn s 20 x vyšším účinkom ako CO₂ sa úmyselne nespomínajú,
  - MVE aj kvôli toxickým hniúcim sedimentom vytesňujú pracovné miesta z krajiny,
  - vyradiť a rekultivovať extrémne negatívne MVE ničiacich miestny cestovný ruch: MVE Okoličné, Uhorská Ves, Beňadiková, Ružbašská Miľava, Zvolen, Hronská Dúbrava a viacero rozbehnutých projektov nezmyselných MVE zastaviť,
  - koncepcia využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR, uznesením vlády SR č. 178/2011 je výsledok lobingových skupín. Túto koncepciu, na ktorú sa EP odvoláva treba ako škodlivú okamžite zastaviť a preveriť jej skutočné pozadie. Treba aj vyčíslieť jej škodlivé následky pre občanov SR (zdraženie elektriny pre obyvateľstvo, likvidácia pracovných miest).
- geotermálna energia
  - 19 rokov je nevyužitý obrovský výkon výnimočného geovrtu európskeho významu v Košiciach - túto tému EP SR nerozvíja,
  - v EP nie sú zahrnuté výsledky plnenia *Koncepcie využitia geotermálnej energie SR*, ktorú schválila vláda SR už v roku 1996. MŽP SR dostalo za úlohu zabezpečiť regionálny výskum perspektívnych geotermálnych oblastí;
- prečerpávacie elektrárne - zabudlo sa na prečerpávaciu elektráreň Polom pri Strečne, prečerpávacia elektráreň Devínsky lom môže znamenať pri vojnovom konflikte alebo zemetrasení katastrofu pre desaťtisíce obyvateľov Bratislavy;
- transportné straty - je potrebné znižovať elektrické transportné straty (až 10 %) preferovaním výroby prúdu priamo u spotrebiteľov a nie dotovať straty na vývoz nadbytočnej elektrickej energie do zahraničia a straty si kryť cestou započítania do faktúr domácim spotrebiteľom. Likvidácia neefektívnych, spoločnosti a prírode škodlivých elektrární a to aj vodných hlavne typu s priečnymi haťami;
- doprava - EP vôbec nespomínajú elektromobily, nerieši sa nárast predaja vysoko energeticky náročných (zbytočne výkonných) áut;
- Chladenie - problematika je v EP celkovo zanedbaná;
- Efektívne osvetlenie - v EP úplne chýba;
- Ďalšie pripomienky:

- výroba elektriny z vody nesmie byť štatisticky znižovaná o výrobu vo VE Gabčíkovo a iných veľkých vodných elektrárňach - Zákon č. 309/2009 Z. z. o podpore OZE je vlastne pre verejnosť z veľkej časti škodlivý,
- proexportná bilancia v elektroenergetike by mala byť nahradená slovom mierne proexportná,
- pre fotovoltiku z návrhu vypadla dotačná podpora, výroba elektriny cez fotovoltiku je pozitívna, ale výhradne na strechách a hlavne strechách súkromných RD (na rozdiel od fotovoltických elektrární na ornej pôde,
- chyba rozvedenie väčšej podpory tepelných čerpadiel určených na vykurovanie.

Vyjadrenie

Opodstatnené pripomienky k návrhu EP SR súvisiace s týmto dokumentom boli zohľadnené v rámci jej dopracovania. Ostatné opodstatnené pripomienky budú zohľadnené pri jej rozpracovaní.

RNDr. Elena Fatulová, Repná 1, 821 04 Bratislava (osobne podané 23. 10. 2013)

- základný legislatívny rámec pre komplexnú ochranu vôd predstavuje Rámcová smernica o vode (RSV), základným strategickým dokumentom je „*Koncepcia na ochranu vodných zdrojov Európy*“ (Blueprint - com(2012) 673 final). Uvedené záväzky v oblasti ochrany vôd nie sú v správe o hodnotení spomenuté a neboli brané do úvahy;
- uvádzané údaje o súčasnom podiele vodnej energie v rámci OZE a v rámci celkovej produkcie a spotrebe elektrickej energie sú neprehľadné a nie sú podložené jednoznačnými podkladovými dokumentmi;
- absencia informácií o výstavbe MVE. Odvolanie sa na uznesenie vlády SR č. 78/2011, ktorým bola schválená „*Koncepciu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR*“ je nepostačujúce. V rámci prebiehajúceho legislatívneho procesu novelizácie vodného zákona bola preukázaná nesprávna transpozícia článku 4.7 Rámцovej smernice o vode, ktorý upravuje postup pri povoľovaní nových vodných stavieb;
- v správe o hodnotení uvedené hodnotenie stavu vôd je vykonané podľa neplatných postupov (hodnotenie podľa tried kvality). RSV vyžaduje hodnotenie stavu vôd (ekologický, chemický stav povrchových vôd, kvantitatívny a chemický stav podzemných vôd);
- za nedostatok EP SR považuje absenciu informácií o vstupoch spojených s realizáciou energetickej politiky vo vzťahu k trvalo udržateľnému hospodáreniu s vodou (potreba vody, vypúšťanie odpadových vôd). Ide o údaje, ktoré sú potrebné pre vodné plánovanie.

Vyjadrenie

- ✓ *Pri uplatňovaní EP SR musia byť akceptované všetky všeobecne záväzné právne predpisy na národnej i európskej úrovni, nie len smernica EP a Rady 2000/60/ES. Vzhľadom na množstvo súvisiacich smerníc nie je možné ani potrebné v EP SR a správe o hodnotení ich podrobne analyzovať a uvádzať.*
- ✓ *Podrobnosti o podiele jednotlivých OZE sú predmetom „Stratégie vyššieho využitia OZE“ a „Koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov Slovenskej republiky do roku 2030“. Správna transpozícia Rámцovej smernice o vode je v pôsobnosti MŽP SR.*
- ✓ *V správe o hodnotení sa nehodnotí stav vôd, triedy sú správe o hodnotení len citované zo Štátnej environmentálnej politiky SR.*
- ✓ *Vodné hospodárstvo je v pôsobnosti MŽP SR. Tá má svoje strategické a koncepčné materiály ako aj príslušné právne predpisy pre vodné plánovanie, ktoré musia byť akceptované i v rámci návrhu a realizácie EP SR.*

Ing. Vladimír Novák (list zo dňa 20. 8. 2013)

Zaslal stanovisko k návrhu technických opatrení pre zabezpečenie požadovaných parametrov plavebnej dráhy vodnej cesty Dunaj nad Bratislavou

- Dunaj ako vodná cesta medzinárodného významu by mala zabezpečovať podľa medzinárodnej klasifikácie vnútrozemských vodných ciest určitú dopravnú výkonnosť, čo pri súčasných pomeroch nie je možné z dôvodu nemožného zabezpečenia požadovaných parametrov plavebnej dráhy počas celého roka. Je potrebné navrhnúť jednotlivé technické opatrenia tak, aby boli z hľadiska plavebnej prevádzky bezpečné a

zabezpečovali dostatočnú dopravnú výkonnosť vodnej cesty. Zároveň by mali nadviazať na doposiaľ realizované projekty v predmetnej lokalite. Jedným z technických opatrení pre zabezpečenie požadovaných parametrov plavebnej dráhy vodnej cesty Dunaj nad Bratislavou je preto výstavba viacúčelového vodného diela. Medzi ďalšie účely takéhoto vodného diela by pritom patrili okrem vyššie uvedeného tiež využitie hydroenergetického potenciálu, ako trvalo udržateľného zdroja energie, protipovodňová ochrana, ale aj podmienky pre športové a rekreačné využitie príľahlého územia a s tým spojený rozvoj celého regiónu.

- okrem iného má oporu v multilaterálnych a bilaterálnych dohovoroch, dohodách a zmluvách, ako aj ďalších relevantných koncepčných dokumentoch a politikách. Patria medzi ne najmä:
  - Biela kniha (Plán jednotného európskeho dopravného priestoru), Transeurópska dopravná sieť, Dohovor o režime plavby na Dunaji (Belehradský dohovor), Európska dohoda o hlavných vnútrozemských vodných cestách medzinárodného významu, Stratégia EÚ pre dunajský región
- Problematika úseku nad Bratislavou by sa mala riešiť prostredníctvom projektu „Implementácia technických opatrení na odstránenie prekážok a vyriešenie splavnosti na Dunaji na r. km 1880,260 - 1862,000 (klasifikácia stavieb č. 2151 a 2152)“, ktorý je súčasťou navrhnutého Zoznamu projektov strategického plánu rozvoja dopravnej infraštruktúry SR do roku 2020

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku MČ Bratislava-Devín a MČ Bratislava-Karlová Ves.

Stanoviska doručené v rámci pripomienkovania dotknutých krajín, ktoré cezhraničný vplyv posudzovanej Energetickej politiky Slovenskej republiky nemohli vylúčiť

Česká republika

Správa CHKO Labské pískovce a Krajské středisko Ústí nad Labem

vylučuje lokálne priame vplyvy na prírodné hodnoty a územie CHKO Labské pieskovce, rizika však vidí v plánovaných jednostranných vývozočoch energie na územie SR. Vývozy komodít, ktoré nie sú obojstranné zaťažujú lokálne zložky životného prostredia a vedú k zhoršovaniu ŽP. Zvýšená záťaž energetickej sústavy na území ČR môže vyvolávať potrebu opatrení na zahusťovanie elektrovodov a vytváranie migračných bariér a fragmentáciu územia.

Vyjadrenie

Za účelom vývozu prebytku elektriny z nových zdrojov bude potrebné budovať aj nové vedenia. V strednodobom horizonte s novým elektrickým prepojením na ČR a tým so zahusťovaním sietí v ČR nepočíta. Zaťaženie ČR vplyvom vzniku nových energetických zdrojov sa nepredpokladá.

Správa CHKO Orlické hory a Krajské středisko Hradec Králové

oznamuje, že koncepcia môže mať negatívny vplyv na ŽP ČR, lebo uvádza súpis projektov a aktivít s medzištátnym presahom smerom k ČR (nový jadrový zdroj v lokalite Jaslovské Bohunice, dostavba bloku 3 a 4 JE Mochovce, projekt Allegro). Koncepcia nebude mať priamy vplyv na prírodu a krajinu v CHKO Orlické hory.

Vyjadrenie

Každý významný projekt, ako je jadrová elektrárňa, resp. medzištátna prenosové vedenie bude podrobený procesu posudzovania vplyvu na ŽP vrátane posudzovania vplyvov na životné prostredie presahujúce štátne hranice za účasti dotknutých strán.

Správa CHKO Žďárské vrchy

konštatuje, že nemožno vylúčiť potenciálne významný vplyv na ŽP a zdravotný stav obyvateľstva ČR. Miera vplyvu bude závisieť na umiestnení jednotlivých projektov, ktoré budú v rámci návrhu energetickej koncepcie realizované. U jednotlivých projektov je potrebné posúdiť možné nežiaduce cezhraničné vplyvy, okrem vplyvu zámerov v blízkosti hranice je potrebné posudzovať aj možné diaľkové pôsobenie (napr. transport emisií) a možné vplyvy na ekologické štruktúry v širokom územnom kontexte strednej Európy (napr. priechodnosť diaľkových migračných tras zvere, a pod.).

Vyjadrenie

Aktuálna EP SR neuvažuje v krátkodobom a v strednodobom horizonte s výstavbou elektrických, plynárenských, resp. ropovodných prepojení medzi SR a ČR. Každý významný projekt, ako je jadrová elektrárňa, resp. medzištátne prenosové vedenie bude podrobený procesu posudzovania vplyvu na ŽP. Na Nový jadrový zdroj Jaslovské Bohunice bol práve začatý proces domáceho i cezhraničného posudzovania vplyvu na ŽP podľa zákona o posudzovaní, v rámci ktorého je „Zámer pre navrhovanú činnosť“ zverejnený na internete.

Olomoucký kraj

Uvádza, že nemôže vylúčiť významný vplyv uvedenej koncepcie na ŽP a verejné zdravie v ČR. Koncepcia uvádza niekoľko pripravovaných projektov, ktoré sa môžu dotknúť ČR, predovšetkým v oblasti jadrovej energetiky. Zároveň je však treba zvážiť prípadný vplyv súvisiaci s budovaním a rozvojom tranzitnej energetickej sústavy, a to elektriny, ropy a plynu. Vo všetkých týchto oblastiach by mala koncepcia uvažovať vplyv na ČR a mali by byť pripravené vhodné opatrenia.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku Správy CHKO Orlické hory.

Juhomoravský kraj

oznamuje, že nemožno vyhodnotiť dopady koncepcie na rozvoj kraja, preto požaduje zapojenie Juhomoravského kraja do ďalšieho procesu posúdenia dopadu koncepcie na ŽP.

Vyjadrenie

Akceptuje sa.

Liberecký kraj

neuplatňuje žiadne záväzné pripomienky. Uvádza však, že za možný významný vplyv na ŽP ČR považuje výstavbu nového jadrového bloku v lokalite Jaslovské Bohunice, pričom k posúdeniu samotného vplyvu odkazuje na Štátny úrad pre jadrovú bezpečnosť a na Hlavného hygienika ČR.

Vyjadrenie

Pozri vyjadrenie k stanovisku Správy CHKO Orlické hory.

Calla - Sdružení pro záchranu prostředí

Uvádza nasledujúce pripomienky

- v návrhu koncepcie chýba scenár, ktorý by bol zameraný na skutočne efektívne využívanie energie a využíval existujúci potenciál úspory energií. Žiada, aby bol do koncepcie dopracovaný ďalší scenár, ktorý bude uvažovať s poklesom konečnej spotreby energií aspoň o 2 % ročne;
- nevyrovnanosť v energetickom mixe SR - v prípade dostavby a spustenia 3. a 4. bloku JE Mochovce bude mať SR viac než 70 % elektrickej energie z jadrových zdrojov. V prípade dostavby JE Jaslovské Bohunice potom významne rastie riziko jadrovej nehody s dopadom na územie ČR. Požaduje, aby koncepcia počítala a s ostatnými variantmi porovnávala i ďalší variant smerujúci k uzatvoreniu slovenských jadrových reaktorov. V dokumente chýba informácia o riešení problematiky zodpovednosti za jadrové škody, napr. riešenie deficitu v Národnom jadrovom fonde;
- nesúhlasí s plánmi prieskumu uránových ložísk, ktoré môžu viesť k potenciálnej ťažbe na Slovensku, problematika ťažby nebola dostatočne vyhodnotená;
- koncepcia uvažuje s pokračovaním ťažby uhlia, pokiaľ nebudú vyťažené všetky zásoby hnedého uhlia a lignitu až do roku 2030. Toto je v rozpore s tvrdeniami o potrebe nízkoemisnej energetiky. Žiada, aby koncepcia stanovila čo najrýchlejšie ukončenie ťažby a spaľovania uhlia a to do roku 2020;
- problematika je podpora spoluspaľovania biomasy a uhlia v kotloch elektrární, ktoré je prezentované ako "ekologizácia" uhoľných bloku. Z dôvodu energeticky neefektívneho spaľovania biomasy, nedostatku biomasy pre lokálnu spotrebu a devastáciu veľkých území po holorubnej ťažbe. Žiada, aby bolo legislatívne zakázané spoluspaľovanie biomasy a uhlia, či už v elektrárňach, alebo veľkých teplárnach;
- nedostatočnosť koncepcie v oblasti využitia existujúceho potenciálu OZE - koncepcia uvažuje, že OZE budú mať v SR v roku 2040 podiel na spotrebe energie len 26 %. Požaduje, aby koncepcia stanovila cieľ podielu OZE na aspoň 20 % v roku 2020 a právne záväzných 45 % na hrubej domácej spotrebe SR.

Vyjadrenie

Väčšina pripomienok združenia je nad rámec cezhraničného posudzovania a uvedené požiadavky nesúvisia priamo s vplyvmi posudzovaného strategického dokumentu na ŽP ČR.

Čo sa týka projektu Nového jadrového zdroja v Jaslovských Bohuniciach, bol práve začatý proces domáceho i cezhraničného posudzovania vplyvu na ŽP podľa zákona o posudzovaní. Zámer je zverejnený na webovom sídle [www. enviropotral.sk](http://www.enviropotral.sk) a je možnosť sa s projektom oboznámiť a vyjadriť sa k nemu.

Energetický mix si podľa EÚ môžu stanoviť členské štáty individuálne.

Zodpovednosť za jadrové škody rieši v SR zákon č. 541/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Prieskum uránových ložísk bol z návrhu EP SR vynechaný, bude to riešiť pripravovaná „Surovinová politika SR“

Výroba elektriny z domáceho uhlia do r. 2030 je súlade so Všeobecným hospodárskym záujmom SR.

Spoluspaľovanie biomasy s uhlím znižuje emisie CO₂ – čo má kladný vplyv i na územie ČR.

Stanovenie nových cieľov pre OZE vyplýva zo smerníc EÚ. SR má podľa smernice 2009/28/ES stanovený záväzný cieľ 14 % podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe. Tento cieľ chce SR naplniť.

Greenpeace

- žiada stiahnuť návrh EP SR z medzirezortného pripomienkovania aj z procesu posudzovania vplyvu na životné prostredie;
- nový návrh musí nasledovať po serióznej verejnej a odbornej diskusii. Žiada, aby boli pripomienky a návrhy odborníkov, nevládných organizácií, firiem, ale i širokej verejnosti náležite vysporiadané vrátane zdôvodneného vysvetlenia, čo bolo a čo nebolo do návrhu koncepcie zapracované. Žiada, aby bol v koncepcii zapracovaný Referenčný scenár", ktorý bude uvažovať s poklesom hrubej domácej spotreby energií o 1 % ročne a "Úsporný scenár", ktorý bude uvažovať s poklesom spotreby energií o 2 % ročne;
- žiada, aby koncepcia stanovila postupne ukončenie rozvoja jadrovej energetiky tak, ako je to v mnohých štátoch EÚ. Prevádzka jadrových elektrární na Slovensku by mala byť ukončená najneskôr do konca roku 2030;
- nesúhlasí s plánmi prieskumu uránových ložísk, ktoré môžu viesť k potenciálnej ťažbe uránu na Slovensku;
- žiada, aby koncepcia stanovila čo najrýchlejšie ukončenie ťažby a spaľovania uhlia, a to najneskôr do roku 2020, aby bolo legislatívne zakázané spoluspaľovanie biomasy a uhlia;
- požadujú, aby energetická politika stanovila cieľ rozvoja OZE na úroveň aspoň 20 % v roku 2020 a legálne záväzných 45 % z hrubej domácej spotreby energií do roku 2030;
- je zásadne proti výstavbe ropovodu Bratislava – Schwechat. Riziko znečistenia vodných zdrojov v okolí Bratislavy a poškodenie dunajských ekosystémov je príliš veľké;
- do kapitoly 2.6. doplniť samostatnú podkapitolu s názvom "Vodná politika" a rozpracovať jej právny rámec, ciele a záväzné požiadavky;
- v dokumente chýba zmienka o riešení problematiky zodpovednosti za jadrové škody, napr. riešenie deficitu v Národnom jadrovom fonde. Informáciu žiada doplniť;
- vo vyhodnotení vplyvov na životné prostredie prepracovať vyhodnotenie dopadu na vodu, predovšetkým doplniť zhodnotenie dopadu na ekologický stav útvaru povrchových vôd.

Vyjadrenie

Pripomienky sú identické s pripomienkami Greenpeace Slovensko pozri tiež vyjadrenie k stanovisku Greenpeace Slovensko.

V súčasnosti prebieha proces SEA vrátane cezhraničného posudzovania. Pripomienky boli vyhodnotené a relevantné zapracované do návrhu EP SR.

Pokles HDS bol vyvolaný reštrukturalizáciou ekonomiky k vyššej pridanej hodnote a teda rast HDP bol vyšší, ako bežne tomu zodpovedajúci nárast spotreby. Navyše vplyvom hospodárskej krízy došlo k ďalšiemu poklesu výroby, a s tým spojenou spotrebou energie. Očakáva sa ukončenie krízy a oživenie ekonomiky. Celá EÚ a aj jednotlivé štáty prijali rad opatrení, aby sa ukončil hospodársky pokles a nastal vzostup. Scenáre vývoja HDS v SR sú záležitosťou slovenských odborníkov z oblasti energetiky.

EP SR naďalej preferuje mix, ktorý zaručí využívanie nízkouhlíkových technológií, kde patrí aj jadrová energetika.

EP SR rešpektuje schválený Všeobecný hospodársky záujem z roku 2010, ako aj ÚV SR č. 381/2013 k návrhu programov vytvárania pracovných miest v regióne Horná Nitra v spolupráci s a.s. HBP, v ktorom je ťažba hnedého uhlia garantovaná do roku 2030.

Na pokrytie 45 % hrubej domácej spotreby energií do roku 2030 z OZE Slovensko nemá dostatočný potenciál. Veterný potenciál SR je nízky navyše výstavba VE a MVE naráža na odpor verejnosti ako aj ochrany prírody. Zostáva len biomasa, slnečná a geotermálna energia, ktorá nemôže zabezpečiť 360 PJ energie.

Ropovod Bratislava-Schwechat a vodné zdroje v okolí Bratislavy sa vôbec netýkajú vplyvu na ŽP ČR. Zodpovednosť za jadrové škody rieši atómový zákon z roku 2010 a otázku deficitu v NJF zákon č. 391/2012 Z. z. o jadrovom fonde.

Rakúska republika

Spolkové ministerstvo poľnohospodárstva, lesníctva, životného prostredia a vodného hospodárstva, Rakúskej republiky

Listom č. BMLFUW-UW 1.4.3/00030-V/1/2013 z 20.12.2013 predložilo pripomienky od verejnosti a úradov, ako aj odborný posudok. Odborný posudok obsahoval otázky a odporúčania, ktoré boli predmetom konzultácie.

Krajina Salzburgsko

Odmietla silné zameranie EP SR na jadrovú energiu ako "najdôležitejšiu hnaciu silu rastu s nízkou úrovňou CO₂ v podmienkach SR". V oblasti využívania OZE, predovšetkým s ohľadom na elektrický prúd, sa očakávalo silnejšie úsilie, ktoré by bolo porovnateľné s inými členskými štátmi EU.

Vyjadrenie

Pozri závery konzultácie s Rakúskou republikou.

Úrad vlády spolkovej krajiny Horné Rakúsko

- Ako nedostatok hodnotí v EP SR silnú úlohu využívania jadrovej energie, ktorá sa považuje za nenahraditeľnú, a to bez zohľadnenia alternatívnych scenárov, ktoré by nepočítali s využívaním jadrovej energie.
- V dopravnom sektore sú stanovené iba ciele zvýšiť podiel obnoviteľných energetických médií a zemného plynu ako paliva a „posilniť verejnú dopravu“. Chýbajú konkrétne podrobnosti, ako to zrealizovať, alebo ambiciózne návrhy opatrení. Je to prekvapujúce, pretože v iných energetických sektoroch teplo a elektrický prúd sú predstavené konkrétne súbory opatrení.
- Návrh obsahuje tri scenáre. Scenáre sa však odlišujú iba rôznymi predpokladmi prírástku HDP. Správne by mali byť uvádzané scenáre s rôznym energetickým mixom. Preto by mal byť obsiahnutý aspoň jeden variant, ktorý by počítal s upustením od jadrovej energie.
- Požaduje prepracovať návrh EP tak, aby boli zahrnuté aj scenáre, ktoré by počítali s upustením od atómovej energie, a v ktorých by bola silnejšie zakotvená energetická účinnosť, ako aj rozšírené ciele pre OZE.

Vyjadrenie

Pozri závery konzultácie s Rakúskou republikou.

Peter Fischer, Linz

- Hoci slovenský energetický mix je dnes viac-menej vyvážený, a ako jedna z priorit energetickej politiky bol definovaný optimálny energetický mix, ako aj diverzifikácia energetických zdrojov a udržateľnosť energetického hospodárstva, slovenskí tvorcovia energetických plánov naďalej stavajú na ďalšom budovaní jadrovej energie.
- Návrh bol predložený s tromi scenármi, scenáre sa však odlišujú iba rôznymi predpokladmi prírástku HDP. To nepostačuje. Skutočné varianty by mali pojednávať o scenároch rôznych energetických mixov, vrátane jedného variantu, ktorý by predpokladal ukončenie výroby jadrovej energie. Vyhlásenie o vplyve na životné prostredie uprednostňuje, prirodzene, tzv. úsporný scenár, pretože sa zakladá na znížení spotreby energie.
- Negatívne dopady ťažby surovín (uhlie, urán) na životné prostredie boli zo strategického environmentálneho hodnotenia EP vyňaté a neboli spracované. Prispieva to k zavádzajúcemu vnímaniu energetických zdrojov energetickej politiky

- Požaduje prepracovať návrh EP, v ktorom zohľadní aj scenáre s ukončením výroby jadrovej energie, pričom vážnejšiu úlohu by zohrávala energetická účinnosť a **OZE**. Žiada MŽP, aby jestvujúci návrh EP SR v stanovisku posúdilo negatívne.

Vyjadrenie

Pozri závery konzultácie s Rakúskou republikou.

Spolková krajina Burgundsko

Spolková krajina Burgundsko sa vyslovuje proti EP SR. Hlavným cieľom zodpovednej energetickej politiky tej-ktorej krajiny má byť iba ukončenie výroby jadrovej energie a jej nahradenie zariadeniami na výrobu elektrickej energie, ktoré vyrábajú elektrickú energiu bez emisií CO₂.

Vyjadrenie

Pozri závery konzultácie s Rakúskou republikou.

Pulai Gerda

V zásade sú ciele predloženej energetickej stratégie (výkonné a konkurencieschopné energetické hospodárstvo s nízkou úrovňou CO₂), ako aj vynucovanie energetickej účinnosti a OZE hodnotené kladne. Avšak ďalšie budovanie atómovej energie v žiadnom prípade nepodporuje, aj kvôli tomu, že pri započítaní všetkých zriaďovacích a súvisiacich nákladov (konečné uloženie rádioaktívneho odpadu, spätná ťažba, riziko, ...) táto technológia nie je bez dotácií konkurencieschopná. Okrem toho je v celom reťazci (získavanie, využívanie, likvidácia) veľmi veľká spotreba zdrojov a problematika konečného uloženia rádioaktívneho odpadu dodnes nie je vyriešená.

Vyjadrenie

Pozri závery konzultácie s Rakúskou republikou.

7. Verejné prerokovanie správy o hodnotení a strategického dokumentu a jeho závery

Verejné prerokovanie návrhu strategického dokumentu a správy o hodnotení podľa zákona o posudzovaní sa uskutočnilo 25. 10. 2013 na MH SR.

Verejného prerokovania sa zúčastnili zástupcovia obstarávateľa, spracovateľa správy o hodnotení, niekoľkých štátnych inštitúcií a verejnosti. Počet účastníkov podľa prezenčnej listiny bol 47. Priebeh verejného prerokovania bol písomne zaznamenaný v zázname z verejného prerokovania a je spolu s prezenčnou listinou súčasťou archivovanej dokumentácie z procesu posudzovania.

V rámci verejného prerokovania vzniesla prítomná verejnosť svoje pripomienky k strategickému dokumentu EP SR a k správe o hodnotení. V diskusii vystúpili:

p. Kolková MÚ MČ Bratislava – Devín

Položila otázku, ako bol vyhodnotený vplyv VD Bratislava, ktoré je lokalizované medzi dva vodné zdroje a to na ostrove Sihot' a v Pečnianskom lese.

p. Husková uviedla, že VD Bratislava je v EP SR len naznačené. Každá pripravovaná stavba musí byť posúdená z hľadiska vplyvu na ŽP a v prípade negatívneho výsledku nebude realizovaná.

p. Jarábek zdôraznil, že v EP SR je iba jedna veta, v ktorej sa konštatuje, že „je možné posúdiť reálnosť využitia hydroenergetického potenciálu Dunaja nad Bratislavou“ a táto veta neohrozuje ŽP.

p. Muška - Hlavné mesto SR Bratislava, odd. ŽP

Tlmočil stanovisko zastupiteľstva mesta, ktoré má negatívny postoj k VD Bratislava, ako aj k ropovodu Bratislava Schwechat. Konštatoval, že k projektom nie sú priložené odborné stanoviská. Je rozpor medzi územným plánom VÚC a územným plánom mesta. Mesto nebolo oslovené priamo, ani nerokovalo o VD Bratislava. Mesto má negatívny postoj k obom projektom z dôvodu nedostatku informácií, nakoľko neboli zámery prerokované s mestom.

p. Staníková - Bratislavský samosprávny kraj (BSK)

Vyjadрила nesúhlas s VD Bratislava a konštatovala, že kým nie je dostatok informácií o trasovaní ropovodu BSP nie je možné zaujať stanovisko k jeho prijateľnosti. Vodné zdroje sú viac prioritné ako energetický zisk z VD. Hľadať opatrenia v úzkej súčinnosti s mestom. Treba rátať s nesúhlasom Rakúska. Navrhuje, aby sa s VD Bratislava ďalej už neuvažovalo.

p. Jarábek uviedol, že táto problematika má už dlhú históriu s veľkým počtom rokovaní.

p. Petrovič informoval, že v roku 2012 boli rokovania na magistráte hlavného mesta, kde VD Bratislava nebolo odmietnuté.

Ing. Husková požiadala prof. Muchu o odborný výklad k VD Bratislava.

prof. Mucha uviedol, že možnosť využívania hydroenergetického potenciálu neznamená výstavbu. Zarezávanie sa dna Dunaja 2 - 3 cm ročne rieši rakúska strana realizáciou projektu úpravy Dunaja na východ od Viedne po Hainburg. Spätná erózia Dunaja robí problémy. Úsek Dunaja nad Bratislavou treba komplexne riešiť (plavba, protipovodňová ochrana, energetika). Jedným riešením je vybudovanie vodného diela. VD Bratislava by neboli vodné zdroje na ostrove Sihot' ohrozené. Projekt BAUM je nereálny a pritom je schválený a príprava pokračuje.

p. Zlámalová - BSK

Uviedla, že do platnosti vstúpil nový ÚPN BSK, kde VD Bratislava vôbec nefiguruje. Zdôraznila, že BSK bude požadovať zaradiť do opatrení strategického dokumentu, hľadať trasovanie ropovodu podľa uzn. vlády SR z januára 2013 v úzkej súčinnosti s mestom, dotknutými MČ BSK, MŽP SR a ZMOS.

p. Buocik - zástupca starostu MÚ Bratislava Ružinov

Aký vzťah má EP SR s uzn. vlády SR z januára 2013 ktorý jednoznačne uprednostňuje 2 trasy ropovodu cez mesto tzv. mestský variant. MČ Ružinov ani MČ Vajnory nemajú žiadne informácie o trasovaní ropovodu pritom trasa ropovodu prechádza cez tieto MČ a cez MČ Ružinov ide ropovod najdlhšie. Kto je zato zodpovedný?

p. Novák - Slovenský plavebný kongres (SPK)

Rezort dopravy rieši Dunaj nad Bratislavou. Jednotlivé materiály zamerané na využitie Dunaja musia nadväzovať na seba. SPK má kladné stanovisko k vypracovaniu komplexného a viacúčelového riešenia Dunaja nad Bratislavou. Rezort dopravy má tiež riešiť plavbu nad Bratislavou.

p. Jenčík - VÚVH

Vetu v EP SR treba doplniť o prešetrenie komplexného riešenia Dunaja nad Bratislavou – plavba, protipovodňová ochrana Bratislavy, energetika.

p. Petrovič: V EP SR sa nerieši trasovanie ropovodu Bratislava – Schwechat.

p. Dragun - Nie ropovodu

Do EP SR dať ochranu MČ aj Bratislavy. Veľké vodné zdroje sú aj na území Bratislavy, nie len na Žitnom ostrove. Navrhuje do EP SR neviesť trasu ropovodu cez k. ú. Bratislavy. V meste je niekoľko produktovodov aj rafinéria a nie je už územná rezerva pre ropovod. Treba hľadať trasy ropovodu mimo Bratislavy. Reverzný tok z Terstu nie je kapacitne možný.

p. Zlámalová BSK

Projekt ropovodu treba prerokovať okrem BSK aj s jednotlivými dotknutými MČ.

p. Nemcsics BSP

Uviedol, že o tom či bude ropovod prepojenia rozhoduje vláda, resp. MH SR. Nie je také uzn. vlády, ktoré by kvalifikovalo trasu ropovodu. Máme 440 km ropovodu, ktoré prechádzajú cez rôzne chránené územia. Na Žitnom ostrove máme ropovod o dĺžke 17 km. V Bratislave je v prevádzke 8 km ropovodu (Družba) a 16,5 km produktovodu. Ropovod BSP je alternatíva zníženia rizika na Žitnom ostrove. Ropovod BSP ponúka vysoko bezpečné technologické riešenie ropovodu. Je to multimediálny kolektorový nosič s terciárnou ochranou. Prerokovanie trasovania ropovodu bude aktuálne, až keď bude hotové technické riešenie. Vyše 70 % ropovodu je na území Rakúska, kde prechádza ďaleko exponovanejším územím, ako je územie Bratislavy, prechádza cez 2 národné parky, cez 8 zdrojov pitnej vody, obývanými prímestskými a mestskými aglomeráciami a je tam iba primárna ochrana, t.j. obyčajná rúra položená do zeme. Na trasovaní rúry na území Bratislavy sa intenzívne pracuje. Ubezpečil zástupcov dotknutých MČ a mesta, že termín na prerokovanie bude stanovený vtedy, keď bude všetko jasné odborníkom či je možné z hľadiska legislatívy, ekológie a technicky ropovod dostať na územie Bratislavy. Dnes sa na to nedá ešte odpovedať. So samosprávou sa diskutuje len na globálnej rovine.

Je plánované stretnutie s verejnosťou na mesiac november, kde budú naznačené technické riešenia. Ropovod sa začal stavať 2007 na základe platných územných plánov Bratislavy a BSK. V súčasnosti sa hľadajú alternatívy vedenia ropovodu mimo Žitný ostrov.

p. Dula - Združenie občanov miest a obcí Slovenska

Máme vyše 100 tisíc čiernych stavieb a návrh nového stavebného zákona nezaručuje prerokovanie takej stavby, ako je ropovod s MČ Bratislavy. Energetický potenciál Dunaja nad Bratislavou je podľa našich odborníkov bezvýznamný, skúmanie hydropotenciálu nie je preto

potrebné. Požiadala spracovateľa správy o hodnotení vysvetliť vplyv využívania hydroenergetického potenciálu na životné prostredie.

p. Petrovič: - hydroenergetický potenciál dotknutého úseku Dunaja nie je bezvýznamný, jeho využitie bude súčasťou prešetrovania komplexného využitia toku.

p. Baran - Klub slovenských turistov - vodácka sekcia

Absentuje rámcová smernica EÚ o vodách. Chýba ekonomická analýza, resp. analýza SWOT. Prečo nebola pri príprave dokumentu využitá rámcová smernica EÚ o vodách? Zásady smernice neboli uplatňované. Podľa smernice VE bude možné stavať na tokoch len na výnimku. Vodná politika EÚ vyplynula z nášho vstupu do EÚ. Platí to pre všetky rezorty. Ako má byť voda využitá pri výstavbe MVE v jadrovej energetike, alebo v teplárenstve? EP SR uvažuje s výstavbou 368 MVE na území SR. Na Hrone sa navrhuje 38 priehrad 4 - 5 km vzdialené od seba s celkovým výkonom 35 MW. Priemerný výkon majú okolo 17 MW, pritom PPC Malženice s výkonom 400 MW boli odstavené. Je treba vybudovať prečerpávacie vodné elektrárne za účelom presunu nadbytku elektriny do doby špičkového zaťaženia, ktoré podporuje aj EÚ.

p. Husková: v správe o hodnotení bola posudzovaná EP SR, všetky smernice EÚ, nakoľko ich je veľa nemohli byť uvedené v správe o hodnotení.

p. Petrovič: Smernica EÚ je transponovaná na slovenské podmienky zákonom. EP SR nemôže riešiť vodný zákon.

p. Legény - Slovenský zväz výrobcov tepla (SZVT)

Po roku 2015, po dobudovaní EMO3,4 bude mať SR nadbytok elektriny, preto SR nepotrebuje zdroje na fosílné palivo. Vyrobená elektrina sa predáva pod cenu v zahraničí. Žiadal zapracovať do EP SR zabezpečenie stability regulačného prostredia. MVE má rýchlu návratnosť 4 roky pre výhodnú výkupnú cenu a keď sa zdvojnásobí výroba z OZE, pravdepodobne sa zdvojnásobí aj doplatok za elektrinu. Mal by byť výpočet ekonomických dopadov, na základe ktorého by sa dalo predpovedať, ktoré zdroje prežijú a ktoré zhavarujú. Mal by tam byť záver, ktorý začne dirigovať regulačný úrad. Regulačný úrad pri stanovení cien elektriny neberie do úvahy aký bude dopad regulačných opatrení na cenu elektriny. Ak EP má smerovať k nízkouhlíkovému hospodárstvu, treba sa zaoberať aj s využitím odpadného tepla z jadrových elektrární. EP SR by mala predkladať aj nové tvorivé riešenia v tomto smere. Treba vykonať Regulatory impact assesment, aby sa overila udržateľnosť EP SR, lebo nevieme či EP SR smeruje okrem ekologicky udržateľného rozvoja aj k ekonomickej udržateľnosti. Aj v SEA by mal byť takýto návrh. Politika energetickej efektívnosti ak sa bude robiť veľmi nákladovo efektívne, prinesie do 2020 zvýšenie cien o 13 %. Ochrana ŽP niečo stojí. V EP SR by mali byť určité nástroje, ktoré podporia investície do ochrany ŽP. V teplárenstve sú vyžadované ekologické opatrenia, pritom investície nemôžu byť zohľadnené v cenách.

Treba regulovať výstavbu zdrojov. Absorpčná kapacita centrálnych zdrojov tepla (CZT) pre vysoko účinnú kogeneráciu je obmedzená, je možná len na cca 800 MW dimenzovaná na letnú spotrebu vody. Miestami sa spaľuje biomasa s účinnosťou 32 %.

Dnes sa spotrebujú 2 mil. ton štiepky, ročný prírastok je cca 9 mil. ton 20 % by malo zostať pri ťažbe tam. My sme prekročili ekonomicky dostupný potenciál pre spaľovanie a dnes sa štiepkuje drevo, ktoré by malo ísť na výrobu nábytku, alebo celulózy. Na prevádzku 100 MW biometánovej stanice treba vysiať 800 tis ha kukurice.

zástupkyňa Ekofórum

Podporuje sa energetické využívanie biomasy, resp. dreva. Ťaží sa aj drevo, ktoré má slúžiť na výrobu nábytku, alebo zadržiavať spodné vody v krajine. Takto nastavená dotačná politika je proti tomu. Dokedy sa bude lobovať dotačná politika a dokedy sa budú dávať dotácie a výnimky. Výnimky a dotácie sú mimo zákon. Dotovaná ekonomika je falošná ekonomika.

p. Husková: dotácie predstavujú celoeurópsky problém.

p. Petrovič: dotácie nie sú len slovenský problém. Otázka je či podpora je primeraná. Návrh EP SR uvádza, že podpora má byť len na efektívne OZE.

p. Legény - SZVT

Stavebné úrady schvaľujú odpájanie sa centrálného zásobovania teplom (CZT). Kde sa bude umiestňovať odpadné teplo, keď nebudú systémy CZT? Sú lokality kde tento rok sa ide odpájať 6 – 10 % od CZT. Môže sa stať, zanedlho CZT zaniknú. V politike treba nastaviť

ekonomické nástroje regionálne na vykurovanie. Najviac ekologická je efektívna výroba tepla. Mal by sa zaviesť princíp: znečisťovateľ platí.

p. Petrovič: V EP SR je uvedené, že treba podporovať len efektívne CZT. Nie je možné zakázať odpájanie sa od CZT.

p. Jarábek: Obec garantuje vo svojom vyjadrení odber tepla z vysokoúčinnnej kogenerácie. EP SR nemôže zasahovať do kompetencie obcí v oblasti teplárstva. EP SR nemôže zakázať jednotlivým samosprávam vydávať povolenie na odpájanie sa od CZT.

p. Baran

Prečo nie je výroba energie vo veľkých vodných elektrárnach zarátaná do výroby OZE?

Prečo VE majú na celkovom výkone a vyrábajú len 18 % elektriny? Prečo nie je využívané teplo z JE terciárnym okruhom? V ČR je napr. malá turbína, ktorá sa využíva na znižovanie tlaku vody v JE. Druhý variant EP SR by mohol byť založený na využívanie tepla z JE. Paradoxne v Leviciach sa má stavať plynová tepláreň 4 km od EMO.

Na budúci rok bude samit európskych štátov na tému energetická politika EÚ, preto EP SR by nemala byť schvaľovaná pred týmto samitom.

p. Petrovič: výroba aj z veľkých VE je zarátaná do OZE. Príprava EP SR nemôže čakať na samity, lebo tie sa konajú každé 2 roky.

p. Šembera – EKOJET, spol. s r.o.

Ako sa vysporiada s cezhraničným posudzovaním? Ako je v správe o hodnotení vyhodnotený vplyv EP SR na chránené územia podľa zákona 24/2006 Z. z.

p. Nižňanský: MŽP SR v rámci cezhraničného posudzovania oslovilo všetky dotknuté strany, preto sa predpokladá určitá prolongácia procesu. Všetky pripomienky, domáce i zo zahraničia budú pozbierané a zhrnuté v závere.

p. Husková: správa o hodnotení obsahuje zhodnotenie vplyvu EP SR na chránené územia. Vplyv konkrétnych projektov tam nemôže byť, nakoľko nie sú v materiáli spresnené lokality stavieb, resp. trasy vedení.

p. Robl - Slovenská rada pre zelené budovy

EP SR sa nedostatočne venuje téme energetickej efektívnosti (EEF). Chýba kvantifikácia využiteľného potenciálu OZE. Chýba identifikácia alternatívnych scenárov a zhodnotenie najvýhodnejšieho scenára. Chýba zhodnotenie súvislosti medzi EEF a CZT. V pripomienkach z mája dali kvantifikáciu úspor pri budovách a bývaní. Nevedia či boli akceptované. Žiada dať odpoveď ako boli zapracované pripomienky. V správe Energetickej agentúry životného prostredia EÚ bolo SR zaradené medzi 8 krajín, ktoré potrebujú významne zlepšiť politiku energetickej efektívnosti.

p. Petrovič: Čo sa týka EEF je tu koncepcia EEF, akčné plány EEF. Víťame podklady s konkrétnymi číslami, ako aj osobné prerokovanie témy energetickej efektívnosti.

p. Jarábek: nemôžeme dať odpoveď každému ohľadne akceptovaných pripomienok. Nemôžeme robiť politiku za všetky hospodárske odvetvia.

p. Nižňanský: V „Stanovisku“ MŽP SR bude sumarizácia všetkých pripomienok podaných písomne, resp. zachytených v zázname z verejného prerokovania a budú zverejnené na Enviroportáli. MH SR pri predkladaní EP SR na schválenie na rokovanie vlády je povinný zohľadniť environmentálne závery a uviesť v osobitnej „Doložke vplyvov“, ktorá je súčasťou predkladaného návrhu dokumentu. MH SR by mal na základe ťažiskových pripomienok, ktoré budú smerované k úprave dokumentu doplniť, resp. prepracovať materiál na schválenie.

p. Poliansky

Kde bude nadvýroba elektriny po dobudovaní EMO 3,4 umiestnená?

p. Petrovič: Výrobcovia musia mať svoje plány na odbyt. EP SR to nerieši. V EP SR sa uvádza aj stručný program rozvoja sietí.

p. Baran EP SR by mala riešiť otázku prebytku elektriny.

p. Jarábek: Investor keď začne stavať elektrárňu, musí vedieť kam umiestni vyrobenú elektrinu.

p. Petrovič: Dnes okrem podporovaných zdrojov sa iné zdroje nestavajú. Treba počítať aj s tým, že sa budú aj vyradovať zdroje najmä po roku 2015 z titulu sprísnených emisných limitov. Prvoradou úlohou EÚ aj SR v súčasnosti je robiť taký rozvoj, ktorý zabezpečí konkurencieschopnosť EÚ. Preto energetickú efektívnosť treba riešiť prierezovo, lebo tá sa týka všetkých oblastí ekonomiky.

p. Petrovič v závere poďakoval účastníkom verejného prerokovania za podnetnú diskusiu a ubezpečil prítomných že všetky pripomienky budú prehodnotené a relevantné zapracované

do materiálu. Upozornil, že je priestor aj na aj osobné prerokovanie podnetov a pripomienok a rokovanie ukončil.

Priebeh a závery konzultácií s Rakúskou republikou

Konzultácie sa *podľa* článku 7 SEA *Smernice* a článku 10 SEA Protokolu aj podľa § 42 ods. 5 zákona o posudzovaní na základe pozvánky MŽP SR (list č. 2924/2014-3.4/hp zo dňa 24. 03. 2014) konali 23. 04. 2014 na MH SR.

Priebeh konzultácie:

- Úvod a privítanie účastníkov
- Stručná prezentácia strategického dokumentu
- Prezentácia odpovedí SR na pripomienky vznesené Rakúskou republikou spojená s priebežnou diskusiou
- Záver

Úvod a privítanie účastníkov

Prítomných privítal Dr. Gabriel Nižňanský, riaditeľ odboru environmentálneho posudzovania, MŽP SR, stručne popísal priebeh cezhraničného posudzovania, uviedol účel konzultácií, správy o hodnotení a strategického dokumentu a oboznámil prítomných s časovým a vecným programom cezhraničných konzultácií.

Následne Dr. Ursula Platzer-Schneider, vedúca delegácie Spolkového ministerstva pre poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, životné prostredie a vodné hospodárstvo Rakúskej republiky ako kontaktná osoba a koordinátor v rámci SEA Protokolu, poďakovala za možnosť konzultácií a konštatovala, že obdržali všetky podklady k posudzovaniu, ktorého sa zúčastnili z dôvodu pravdepodobného vplyvu strategického dokumentu EP SR na územie Rakúskej republiky. Poďakovala sa za ústretovosť slovenskej strany pri určení termínu konzultácií a konštatovala, že SR má právo nakladať s vlastnými energetickými zdrojmi podľa vlastných predstáv.

Pán DI Andreas Molin, riaditeľ sekcie jadrovej koordinácie Spolkového ministerstva pre poľnohospodárstvo, lesné hospodárstvo, životné prostredie a vodné hospodárstvo Rakúskej republiky, poukázal na dlhodobú spoluprácu medzi SR a Rakúskou republikou a požiadal o ústretovosť pri odpovediach na kladené otázky, ktoré predstavujú širokospektrálny záber z dôvodu, že rakúska strana má záujem dozvedieť sa čo najviac o problematike vplyvov stratégie EP SR na životné prostredie z globálneho hľadiska. Konštatoval, že nukleárna energia je dôležitá téma pre Rakúsku republiku.

V rámci úvodnej časti konzultácií sa predstavili všetci ostaní účastníci.

Stručná prezentácia strategického dokumentu EP SR

Zástupca predkladateľa strategického dokumentu riaditeľ odboru energetickej a surovinovej politiky MH SR, Ing. Miroslav Jarábek, podal stručnú informáciu o obsahu a cieľoch EP SR.

Prezentácia odpovedí SR na pripomienky vznesené Rakúskou republikou spojená s priebežnou diskusiou

Zástupca predkladateľa strategického dokumentu Ing. Miroslav Jarábek podrobne a komplexne odpovedal na písomné otázky, predložené rakúskou stranou, ktoré vyplynuli z procesu posudzovania.

Otázky sa týkali jednotlivých kapitol EP SR. Podstatná časť otázok, o ktoré mala rakúska strana záujem priamo nesúvisela s predloženým strategickým dokumentom.

V rámci diskusie boli poskytnuté odpovede na doplňujúce otázky členov Rakúskej delegácie, najmä z oblasti jadrovej bezpečnosti.

Všetky otázky položené rakúskou stranou boli adekvátne zodpovedané.

Otázky týkajúce sa jednotlivých kapitol návrhu EP SR:

Ku kapitole III.1 „Východisko energetickej politiky“:

- Ktorá metodológia bola použitá pre rozvoj scenárov hrubej domácej spotreby?

Odpoveď: Referenčný scenár hrubej domácej spotreby (HDS) bol zostavený na základe očakávaného vývoja spotreby jednotlivých primárnych energetických zdrojov – uhlie, ropa, zemný plyn, jadrové palivo OZE. Ostatné scenáre boli odvodené z referenčného scenára HDS

- Ktorý konkrétny vývoj ekonomiky bol pridelený trom scenárom?

Odpoveď: Bol uvažovaný vývoj podľa ktorého počnúc rokom 2014 dôjde k oživeniu hospodárskeho života. Vysoký scenár – intenzívny rozvoj priemyslu, nové fabriky. Nízky scenár budú uplatnené maximálne úsporné opatrenia a princípy energetickej efektívnosti

- Ako sa vyvíja energetická náročnosť v týchto troch scenároch?

Odpoveď: Energetická náročnosť bude mať v prípade referenčného scenára HDS klesajúcu tendenciu

- Ako sa vyvíjajú podiely hlavných zdrojov energií v hrubej domácej spotrebe (fosílné, pevné/kvapalné/plynové, jadrová energia, import elektriny, obnoviteľné)?

Odpoveď: Očakáva sa pomalý nárast HDS,

- nárast spotreby jadrového paliva (EMO 3,4)
- nárast spotreby OZE,
- spotreba zemného plynu zhruba na súčasnej úrovni skôr s klesajúcou tendenciou,
- mierny nárast domácej spotreby ropných výrobkov - súčasne prechodne pokles
- spotreba uhlia bude mať klesajúci trend.

- Aké stupne využitia technických a ekonomických potenciálov domácich OZE boli v scenároch použité?

Odpoveď: Národný akčný plán pre OZE – biomasa, bioplyn, slnečná a geotermálna energia

- Boli scenáre konečnej spotreby energií vyvíjané tou istou metodológiou ako hrubá domáca spotreba? Ako bola zabezpečená konzistencia medzi scenármi?

Odpoveď: Scenáre konečnej spotreby energií boli vyvíjané tou istou metodológiou ako HDS. Východiskové údaje prognózy boli vzaté zo štatistiky EUROSTATU. Prognóza bola vypracovaná skupinou interných i externých odborníkov na prognózovanie. Východiskovým predpokladom bol nárast spotreby elektriny a pokles spotreby tepla. Scenáre vývoja spotreby elektriny boli vypracované v štátnej akciovej spoločnosti SEPS, a.s. (Slovenská elektrizačná sústava, a. s.) na základe modelovania so špeciálnym software.

- Ako sa vyvíja konečná spotreba energií jednotlivých spotrebných sektorov, energetických zdrojov a kategórií využitia energií?

Odpoveď: Z hľadiska zásobovania nie je to podstatné rozdelenie na sektory, pretože dochádza k diverzifikácii činností a výrobe elektriny a tepla pre vlastnú spotrebu. Sleduje sa aktuálna spotreba podľa štatistického zisťovania ako východisko pre stanovenie prognóz. Energetika musí totiž zabezpečiť dostatok energie pre každé odvetvie hospodárstva a pre obyvateľstvo v globále.

- Prečo dochádza k poklesu účinnosti primárnej energie tak v úspornom scenári ako aj v rastovom scenári od roku 2010 do roku 2015?

Odpoveď: K poklesu účinnosti primárnej energie dochádza vplyvom nasadenia jadrovej elektrárne EMO 3,4 s účinnosťou cca 34 % bez dodávky využiteľného tepla.

- Akú úlohu hrá výstup tepla z jestvujúcich, rozostavaných a plánovaných atómových elektrární?

Odpoveď: EBO V2 dodáva v priemere 300 GWh tepla. EMO 1,2 teplo nedodáva. Z EMO 3,4 sa neuvažuje s dodávkou tepla.

Ku kapitole III.3 „Situácia v oblasti zásobovania energiami a palivami v SR a rozvoj jednotlivých odvetví energetiky“:

- Ako bola zaručená konzistencia scenárov k vývoju spotreby elektriny so scenármi HDS a konečnej spotreby energií?

Odpoveď: Scenár HDS je v súlade s referenčným scenárom vývoja spotreby elektriny.

- Ktorá miera rastu pre spotrebu elektriny bola priradená scenáru pre HDS/konečnú spotrebu energií?

Odpoveď: Referenčný scenár s medziročným rastom 1,2 %

- Aké je rozdelenie spotreby elektriny podľa sektorov spotreby ako aj podľa rôznych kategórií využitia energií?

Odpoveď: Predpoveď spotreby nie je rozdelená na sektory nakoľko energetika musí zabezpečiť dostatok elektriny pre každé odvetvie hospodárstva a pre obyvateľstvo.

- Ktoré alternatívne potenciály na výstavbu kapacít na výrobu elektrickej energie sú technicky realizovateľné, a prečo neboli zobrazené do úvahy?

Odpoveď: SR patrí medzi najviac plynofikované štáty, preto je ťažšie využiť odpadové teplo pri výrobe elektriny. Každý investor pri výpočte návratnosti musí tento skutok vziať do úvahy. Z uvedeného dôvodu vznikajú nové kapacity ako náhrada za existujúce zdroje. Novelou zákona o podpore OZE boli vytvorené podmienky pre zvýšenia výroby elektriny v domácnostiach do inštalovaného výkonu 1,5

násobku spotreby. Pre výstavbu nových kapacít treba brať do úvahy z dôvodu bezpečnej prevádzky ES taký mix zdrojov, aby zdroje s nepredpokladateľnou prevádzkou boli nahraditeľné inými zdrojmi.

- Aké výrobné kapacity by boli pre SR postačujúce, ak by EP SR nebola zameraná na možnosť zvýšenia exportov elektriny?

Odpoveď: V súčasnosti je ťažké je odhadnúť dlhodobý vývoj ceny silovej elektriny na európskom trhu a tým aj účasť plynových elektrární na pokrývaní spotreby. Vlni bolo odstavené PPC Malženice (430 MW) a PPC Bratislava (218 MW) má obmedzenú prevádzku na podporné služby.

- Aké dodatočné opatrenia sú plánované okrem uplatnenia systému smart meters, aby sa zabezpečil rast energetickej účinnosti?

Odpoveď: MH SR pripravuje strategické a legislatívne dokumenty v oblasti energetickej efektívnosti na podporu plnenia cieľov stratégie Európa 2020:

- Akčný plán energetickej efektívnosti na roky 2014 - 2016
- Zákon o energetickej efektívnosti – implementácia smernice EÚ 2012/27/EÚ o
- Energetickej efektívnosti
- Koncepcia energetickej efektívnosti
- Program na podporu energetickej efektívnosti

- Aký vplyv bude mať uplatnenie systému smart meters a smart grids na vývoj spotreby elektriny?

Odpoveď: Kvantifikácia ročných prínosov bola vypracovaná podľa Odporúčania Európskej Komisie o prípravách na zavádzanie inteligentných meracích systémov č. 2012/148/EÚ z 9. marca 2012. Celkové ročné prínosy zo zavedenia IMS sa plne prejavia až po zavedení cieľového počtu cca 600 000 inteligentných meradiel t.j. cca 600 000 v cieľovom roku 2020 (ktorých ročný odber predstavuje približne 53 % množstva spotrebovanej elektriny na napäťovej úrovni NN). Odhadované % zníženia spotreby elektriny OM s inštalovaným IM: 1,2%. Zníženie spotreby elektriny o 1,2% pre OM s inštalovaným IM bolo odhadnuté na základe výsledkov v znižovaní spotreby elektriny o 1% až 1,5% deklarovaných krajinami, ktoré už majú s prevádzkou IMS skúsenosti (Taliansko, Švédsko, Dánsko).

- Aké sú vyhliadky pre uplatnenie systému smart meters na obdobie po roku 2020?

Odpoveď: Ďalší postup a časový harmonogram prípravy a realizácie zavedenia IMS do roku 2020 vychádza z požiadaviek smernice 72/2009, zo záverov analýzy CBA a z koncepcie „Návrh riešenia zavádzania IMS v elektroenergetike SR“, schválenej uznesením vlády SR č. 358/2013. V súlade so závermi uvedených materiálov, zavádzanie IMS bude priebežne sledované s dôrazom na dosiahnutú ekonomickú efektívnosť inštalácie skutočne namontovaných inteligentných meradiel. Na základe získaných údajov o skutočných nákladoch a prínosoch súvisiacich so zavádzaním IMS po prvých dvoch rokoch bude efektívnosť navrhnutého scenára prehodnotená. Oblasť rozvoja IMS po roku 2020 nie je v súčasnosti v SR koncepčne rozpracovaná. Je predpoklad, že implementácia IMS bude v budúcnosti riešená v rámci širšieho projektu budovania a rozvoja inteligentných sietí v podmienkach SR pod vedením RV IMS (s využitím skúseností projektov z krajín EÚ a vo svete s priamymi skúsenosťami).

Ku kapitole 5 „Analýza možných nerádiologických cezhraničných vplyvov na ŽP:

Ropa

V spojitosti s procesom SEP k Plánu energetickej bezpečnosti SR bola v roku 2008 načrtnutá aj možná výstavba ropovodu vodnou cestou Dunaj, napr. medzi prístavom Ölhafen Viedeň a Bratislavou. V EP SR 2013 transport ropy vodnou cestou Dunaj nie je načrtnutý.

- Uskutoční sa transport ropy vodnou cestou zo SR do Rakúska, resp. bude plánovaný do budúcnosti?

Odpoveď: EP SR 2014 neuvažuje s transportom ropy vodnou cestou zo SR do Rakúska.

- Aké opatrenia je nutné prijať, aby sa minimalizovali negatívne cezhraničné vplyvy na životné prostredie?

Odpoveď: V etape posudzovania neboli identifikované žiadne závažné cezhraničné vplyvy EP SR.

Predbežné odporúčania:

- Už v rámci EP SR mali byť preskúmané možné dôsledky na životné prostredie projektu ropovodu Bratislava – Schwechat (BSP).

Odpoveď: Vzhľadom na nedostatok informácií o projekte výstavby ropovodu nie je možné posúdiť jeho vplyv na životné prostredie v etape posudzovania EP SR (SEA). Vplyvy projektu výstavby ropovodu budú posúdené z hľadiska vplyvu na životné prostredie podľa tretej časti zákona (EIA) a štvrtej časti zákona o posudzovaní (posudzovanie vplyvov presahujúcich štátne hranice).

S podmienkami realizácie projektu ropovodného prepojenia Bratislava-Schwechat je spojené naplnenie všetkých environmentálnych kritérií zahrnutých v národnej aj európskej legislatíve. Znamená to, že budú navrhované také technické riešenia tejto stavby, ktoré budú garantovať ochranu územia a vodných zdrojov v lokalite trasovania ropovodného prepojenia a to špičkovými štandardami. Riešenia musia eliminovať všetky riziká spojené s možnými objektívnymi skutočnosťami v súvislosti s krízovými stavmi (poruchy, havárie, živelná pohroma, jadrový útok a pod.).

Ku kapitole 6 „Analýza možných rádiologických cezhraničných vplyvov na životné prostredie“

- Podľa návrhu energetickej politiky 2013 bude blok 3 Jadrovej elektrárne Mochovce v prevádzke od roku 2015, blok 4 ešte neskôr. Sú tieto údaje ešte aktuálne?

Odpoveď: O termínoch dostavby sa rokuje.

- Aký je stav novostavby JE Bohunice V3 v súvislosti s inštalovaným výkonom, plánovaným typom reaktora, predpokladaným začiatkom výstavby a prevzatia do prevádzky?

Odpoveď: Bol spracovaný zámer navrhovanej činnosti pod názvom: „Nový jadrový zdroj v lokalite Jaslovské Bohunice“. V súčasnosti prebieha posudzovanie vplyvov projektu na životné prostredie.

- V stratégii zásobovania energiami 2006 bola snaha o novostavbu ďalšej atómovej elektrárne v lokalite Kecerovce. Táto nie je v návrhu energetickej politiky 2013 spomenutá. Z akých dôvodov bolo upustené od tohto úmyslu?

Odpoveď: Vzhľadom na vývoj spotreby elektriny, keď od roku 2010 pretrváva stagnácia, v súčasnosti nie je aktuálne sa zaoberať s projektom JE Kecerovce.

- Aký je súčasný stav projektu výskumného projektu Allegro (rýchlejší reaktor)?

Odpoveď: V súčasnosti prebieha prípravná fáza projektu, kde sa zúčastnené organizácie VUJE, ÚJV a KFKI zaviazali spolupracovať na príprave až do rozhodnutia, v ktorej krajine bude prototyp postavený.

- Bude sa povolenie predĺženia doby prevádzky na 60 rokov pre JE Bohunice V2 z dnešného hľadiska považovať za možné?

Odpoveď: Predĺženie doby prevádzky JE V2 je v kompetencii ÚJD SR a z pohľadu súčasných znalostí i medzinárodnej praxe je možné. Prevádzkovateľ spracoval v súlade s vyhláškou ÚJD SR tzv. program dlhodobej prevádzky JE Bohunice, ktorý je momentálne posudzovaný ÚJD SR.

- Bolo prepočítané ako sa zvýšenie výkonu JE Bohunice V2 a Mochovce 1,2 prejavilo v riziku ťažkej havárie (smerom k početnosti ťažkej havárie a veľkosti možného úniku rádioaktivity)?

Odpoveď: Z výsledkov pravdepodobnostného hodnotenia blokov EBO a EMO vyplýva, že zvýšený výkon nemal nepriaznivý vplyv na jadrovú bezpečnosť.

- Ktoré slovenské JE sú resp. budú v budúcnosti nadimenzované pre využitie v prevádzke s programovaným výkonom a je ich možné flexibilne využiť?

Odpoveď: Všetky štyri prevádzkované bloky JE sú už dnes schopné poskytovať a aj poskytujú primárnu, sekundárnu i terciárnu reguláciu výkonu.

- Aké bezpečnostno-technické dôsledky by malo využitie JE v prevádzke s programovaným výkonom?

Odpoveď: Využívanie primárnej, sekundárnej a terciárnej regulácie výkonu v predpísaných rozsahoch nelimituje prevádzku blokov ani z bezpečnostných ani technických dôvodov – ani z pohľadu jadrového paliva ani technologického zariadenia. Dopady zmien prevádzkových režimov a parametrov na životnosť zariadení JE, sú priebežne monitorované a vyhodnocované, výsledky potvrdzujú nízke čerpanie životnosti hlavných zariadení bloku.

- V akom rozsahu sú používané aktuálne dokumenty WENRA (tzn. aktualizované Reference levels, bezpečnostné ciele pre nové JE) pre JE Bohunice V2, Mochovce 1,2 a 3,4?

Odpoveď: WENRA RL sú premietnuté do platnej legislatívy SR, tzn. v Atómovom zákone a v nadväzujúcich vyhláškach ÚJD SR. Na oboch prevádzkovaných JE bolo vykonané periodické hodnotenie jadrovej bezpečnosti (PSR) – v JE Bohunice v roku 2006 a v JE Mochovce v roku 2008. WENRA RL boli použité ako jedny z referenčných dokumentov PSR. Riešenie prípadných nesúladi bolo premietnuté do akčných plánov (AP) k PSR. Všetky opatrenia definované v AP z PSR JE Bohunice už boli implementované. Plnenie opatrení v JE Mochovce prebieha v súlade s AP, veľká väčšina opatrení je už realizovaných, zvyšné budú ukončené do roku 2015, (WENRA RL sa týkajú 4 z 10 opatrení, ktoré sú ešte v realizácii). Požiadavky WENRA RL sú premietnuté do projektu Mochovce 34.

- Ktoré bezpečnostné štandardy sa používajú podľa aktuálnych dokumentov WENRA pre projekt novostavby v lokalite Bohunice, obzvlášť pre vylúčenie vysokého a včasného úniku rádioaktivity?

Odpoveď: V rámci cezhraničného posudzovania vplyvu navrhovanej činnosti Nový jadrový zdroj Jaslovské Bohunice, bude mať rakúska strana možnosť sa vyjadriť k otázkam vplyvu NJZ na rakúske územie.

- Sú plánované opatrenia na zníženie početnosti ťažkej havárie s vysokým rádioaktívnym únikom (large early release frequency - LERF, resp. large release frequency - LRF) pre JE Bohunice V2 a Mochovce 1,2?

Odpoveď: Na jadrových blokoch sa neustále vykonávajú aktivity zamerané na zvyšovanie bezpečnosti. Všetky realizované opatrenia v rámci prebiehajúcej implementácie projektu na riadenie ťažkých havárií (projekt SAM) sú smerované na prevenciu a riadenie ťažkých havárií, a teda nevyhnutne vedú k zníženiu LERF.

- Je možné dodržať alebo urýchliť časový plán Národného akčného plánu, ktorý bol zostavený v rámci záťažových testov (najmä v prípadoch zemetrasenia a pri opatreniach manažmentu ťažkých havárií)?

Odpoveď: Implementácia projektu na riadenie ťažkých havárií (SAM) začala v roku 2009, tzn. pred haváriou v JE Fukushima. Po havárii v JE Fukushima bol harmonogram jeho implementácie značne zrýchlený a boli stanovené skoršie termíny dokončenia na JZ v SR (december 2015). Plnenie úloh akčného plánu po stres-testoch (a aj realizácie projektu SAM a pre prípady zemetrasenia) je kontrolované prostredníctvom plánovaných inšpekcií úradu.

- Bude sa požadovať implementácia systému pre filtrované odvetranie - zníženie tlaku kontajnementu, tzn. ochrannej obálky reaktora (FCVS) JE Mochovce 1,2 a JE Bohunice V2?

Odpoveď: Hlavným cieľom implementovania systémov na filtrované odvetrania kontajnementu (FCVS) je zabrániť poškodeniu kontajnementu v dôsledku vysokého tlaku, ku ktorému by mohlo dôjsť v prípade výskytu ťažkej havárie a jej neriadeného priebehu. Vo všeobecnosti preto potreba aplikovať FCVS alebo neaplikovať FCVS závisí od prijatej stratégie na riadenie ťažkých havárií, ako aj od konkrétneho typu jadrového reaktora a jeho ochrannej obálky, keďže priebeh nárastu tlaku pre rôzne reaktory a ich ochranné obálky sa môže výrazne odlišovať. Zároveň je potrebné zvážiť všetky pozitívne ako aj negatívne dôsledky aplikácie FCVS, vrátane jeho technickej realizovateľnosti. V súčasnosti na Slovensku vrcholí implementácia projektu SAM (projekt riadenia ťažkých havárií), ktorý zahŕňa množstvo opatrení a prostriedkov, zameraných na ochranu kontajnementu a prevenciu jeho poškodenia. Do konca roku 2015 bude analyzované, či je alebo nie je potrebné implementovať FCVS alebo nejaké iné vhodné technické prostriedky pre dlhodobý odvod tepla z kontajnementu a pre zníženie radiačnej záťaže okolia.

- Kedy bude predložený projekt na nakladanie s kontaminovanou vodou v prípade ťažkej havárie?

Odpoveď: Do skončenia implementácie prebiehajúceho projektu SAM bude spracovaná koncepcia možných riešení spracovania veľkých objemov vody. Táto úloha je súčasťou Národného akčného plánu po stres-testoch.

- Aký je aktuálny stav reaktorov JE Bohunice V1?

Odpoveď: Rozhodnutím ÚJD SR z júla 2011 bolo vydané povolenie na I. etapu vyradovania oboch blokov jadrovej elektrárne V1. V súčasnosti sa ukončuje 1. etapa vyradovania JE V1 a prebieha proces posudzovania vplyvov 2. etapy vyradovania z hľadiska dopadov na životné prostredie. V rámci 1. etapy vyradovania prebiehala demontáž nepotrebných neaktívnych zariadení a systémov, demolácia nepotrebných neaktívnych budov a nakladanie s RAO z dekontaminácie a s konvenčnými odpadmi.

- Aký je aktuálny časový plán na zriadenie ďalších medziskladov pre vyhoreté palivové články?

Odpoveď: V súčasnosti sa uvažuje o vybudovaní ďalšieho medziskladu vyhoretého paliva okolo roku 2020. V súčasnosti na pôde SE, a. s. prebieha investičná príprava, po ktorej bude nasledovať nový proces EIA.

- Kedy sa počíta s odstavením prevádzky medziskladu (mokrá technológia) v lokalite Bohunice?

Odpoveď: Vláda SR uznesením č. 5/2001, zobrala na vedomie „Návrh koncepcie ekonomického, vecného a časového postupu riešenia nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a postupu riešenia likvidácie jadrovoenergetických zariadení“, v ktorom sa predpokladá skladovanie vyhoretého jadrového paliva v medzisklade vyhoretého paliva do roku 2037.

- Kedy sa prijme rozhodnutie o obidvoch možných alternatívach (hlbkové geologické úložisko SR alebo podiel na jednom z medzinárodných trvalých úložísk)?

Odpoveď: Rozhodnutie o výbere z možných alternatív ešte nebolo prijaté. V súčasnosti sa predpokladá, že v najbližších rokoch sa budú činnosti v rámci prvej alternatívy uberať dvoma smermi: vytvorí sa systém zapojenia verejnosti a budú vykonávané činnosti vedúce k výberu vhodnej lokality, resp. v rámci nej miesta pre prípadnú realizáciu národného hlbinného úložiska. Z pohľadu druhej alternatívy v súčasnosti neexistujú formálne rokovania SR s inými krajinami vo vnútri či mimo EÚ o zriadení medzinárodného úložiska.

- Aký je aktuálny časový plán, a aké sú ďalšie kroky pre vývoj konceptu a zriadenia geologického trvalého úložiska?

Odpoveď: V uznesení vlády SR č. 5/2001 sa uvádza požiadavka pokračovať vo vývoji hlbinného úložiska s cieľom kvalitnej prípravy na národné i regionálne (medzinárodné) riešenie priameho uloženia vyhoretého jadrového paliva – do roku 2037.

- Sú z dlhodobého hľadiska snahy o zníženie podielu jadrovej energie vo výrobe elektrickej energie a aký je popr. časový horizont?

Odpoveď: Súčasná EP SR neuvažuje so znížovaním podielu JE vo výrobe elektrickej energie. Tieto sú základnou súčasťou stratégie prechodu na nízko uhlíkový energetický mix.

Na všetky otázky odpovedalo MH SR písomne a zaslalo ich rakúskej strane.

Odporúčania Rakúskej strany

- Mala by sa vypracovať podrobná analýza potenciálu veternej energie v SR a vytvoriť právne rámcové podmienky na umožnenie výstavby týchto potenciálov. Tatko sa môžu substituovať iné zdroje energií, ktorých použitie môže mať väčší dopad na životné prostredie na národnej úrovni, ako aj na úrovni Rakúska.
- Vytvoriť rámcové podmienky na umožnenie ďalšej kontinuálnej výstavby fotovoltiky. Tým sa môžu substituovať iné zdroje energií, ktorých použitie môže mať väčší dopad na životné prostredie na národnej úrovni, ako aj na úrovni Rakúska.
- Vyžadovať mobilizáciu rezerv biomasy z lesov, aby ich energetickým zhodnotením bolo možné nahradiť iné zdroje energií, ktorých použitie môže mať väčší dopad na životné prostredie na národnej úrovni, ako aj na úrovni Rakúska.
- Bolo by zmysluplné zaviesť cielenejší program na prebudovanie jestvujúcich individuálnych systémov kúrenia na báze uhlia a propán-butánu na moderné systémy na biomasu (pelety, kusové drevo, sekané drevo). Nahradením fosílnych zdrojov energie by bolo možné dosiahnuť pozitívny efekt na životné prostredie a redukovať možné dopady na životné prostredie Rakúska.
- Využitie OZE pri výrobe elektriny umožňuje nahradiť iné zdroje energií. Tým je možné redukovať riziko možného cezhraničného vplyvu na životné prostredie, ktoré vzniká používaním fosílnych zdrojov energie alebo jadrovej energie. Tím expertov odporúča naďalej dôsledne usmerňovať výstavbu pre používanie OZE.

Odpoveď: Podiel OZE v mixe zdrojov na výrobu elektriny spolu s vodnými elektrárnami dosiahol v roku 2013: 23 % a každým rokom to stúpa. EP SR podporuje predovšetkým výrobu tepla z OZE, efektívnu kogeneráciu, resp. nákladovo efektívnu výrobu elektriny z OZE.

- Rakúsky tím expertov neodporúča realizovať projekt veľkej vodnej elektrárne Wolfsthal-Bratislava, aby sa predišlo možným cezhraničným vplyvom na životné prostredie.

Odpoveď: V návrhu EOP SR sa len konštatuje, že „Je možné posúdiť aj realnosť využitia hydroenergetického potenciálu v rámci komplexného využitia Dunaja nad Bratislavou“.

- Z pohľadu tímu expertov môže dôjsť pri haváriách a iných poruchách podzemného skladovania zemného plynu v blízkosti hraníc k negatívnym cezhraničným vplyvom na životné prostredie. Preto by sa mali objasniť preventívne opatrenia, ktoré sa použijú na zabránenie pravdepodobnosti vzniku poruchy do takej miery, ako je to možné.

Odpoveď: Podľa platnej slovenskej energetickej legislatívy sú prevádzkovatelia zásobníkov povinní:

- zabezpečovať spoľahlivé, bezpečné a efektívne prevádzkovanie zásobníka v záujme vytvorenia otvoreného trhu s plynom;
- zabezpečovať údržbu a rozvoj zásobníka pri dodržaní podmienok ochrany životného prostredia;
- vypracovať každoročne havarijné plány.

- Pretože ďalší vývoj získavania elektriny a spotreby elektriny má značný vplyv na rozsah budúcich požiadaviek výrobných kapacít SR a s tým spojených možných dôsledkov na

životné prostredie, žiadali by sa k tejto problematike bližšie informácie, na základe čoho by bolo možné lepšie zrealizovať znázornený vývoj.

- Z pohľadu tímu rakúskych expertov nie sú EP SR 2013 a správa SEP 2013 vo všetkých bodoch realizovateľné alebo neobsahujú dostatok informácií.
- Z pohľadu tímu rakúskych expertov sa neodporúča ďalšie predĺženie prevádzky pre JE Bohunice V2 z dôvodu nemožnosti dovybavenia slabých miest reaktora typu WWER-440/V213
- Rakúsky tím expertov odporúča implementáciu systému Filtered Containment Venting System (FCVS) ako aj zabezpečenie, podľa možností, čo najrýchlejšej implementácie všetkých opatrení Národného akčného plánu záťažových testov.
- Rakúsky tím expertov odporúča použiť dokumenty WENRA vo vzťahu k bezpečnostným požiadavkám na prevádzkované i budované a plánované slovenské atómové elektrárne (tzn. aktualizované reference levels - bezpečnostné ciele pre nové atómové elektrárne).
- V prípade havárie v medzisklade pre vyhoreté palivové články v lokalite Bohunice (mokrý sklad) môže dôjsť k cezhraničným vplyvom. Rakúsky tím expertov preto odporúča prevádzku mokrého skladu v Bohuniciach podľa možností čo najskôr ukončiť a čo najrýchlejšie zriadiť plánované suché uskladnenie kontajnerov v Mochovciach.
- Aj napriek určitému pokroku v otázke vývoja konceptu geologického trvalého úložiska v SR rakúsky tím expertov odporúča aj v lokalite Bohunice zriadiť sklad pre suché skladovanie kontajnerov na najaktuálnejšej bezpečnostnej úrovni.
- Z hľadiska rakúskeho tímu expertov sa odporúča skoré vybudovanie geologického trvalého úložiska vysoko rádioaktívnych odpadov a vyhorelého jadrového paliva.
- Rakúsky tím expertov odporúča informovať aj Rakúsko o projekte Allegro, keďže v súčasnosti nie je možné vylúčiť prípadné neskoršie cezhraničné vplyvy.
- Pretože spôsob prevádzky JE je dôležitý z hľadiska bezpečnosti, a taktiež aj kvôli možným vplyvom na životné prostredie Rakúska, z pohľadu tímu expertov by boli veľmi potrebné dodatočné informácie k prevádzkovaniu JE. Taktiež požadované kapacity JE k plánovanému exportu elektrickej energie by mohli mať dodatočný vplyv na životné prostredie Rakúska, preto je v záujme Rakúska vedieť, ktoré kapacity JE budú v budúcnosti prevádzkované najmä pre export.
- Nárast energetickej účinnosti u spotrebiteľov elektrickej energie môže prispieť k tomu, že spotreba energie v SR klesne a zredukujú sa požadované kapacity JE. Tým sa môže prispieť k zníženiu možných vplyvov na životné prostredie pri výrobe elektrickej energie ako na národnej úrovni, tak aj na úrovni Rakúska.

Odpoveď: Opatrenia pre oblasť energetickej efektívnosti budú súčasťou pripravovaného akčného plánu energetickej efektívnosti na roky 2014 - 2016 s výhľadom do roku 2020. Významnou súčasťou týchto opatrení bude okrem iného aj plnenie požiadaviek smernice 2012/27/EU o energetickej efektívnosti, ktoré bude zamerané najmä na rozvoj energetických auditov, podpory trhu s energetickými službami a podstatné zvýšenie informovanosti o spotrebe energie a možnostiach úspor energie. Základnou úlohou je poskytnutie dostatočného množstva informácií tak, aby spotrebiteľ mohol riadiť svoju spotrebu energie.

V oblasti budov bude pokračovať podpora zlepšovania tepelno-technických vlastností budov v bytových domoch z prostriedkov ŠFRB, budú dobiehať projekty Sloveffu II. a Munseffu. Okrem toho sa v rokoch 2014 - 2016 prejaví úspory z finančného mechanizmu ŠFRB-JESSICA financovaného v rámci ŠF 2007 - 2014 a začnú sa realizovať nové projekty ŠFRB-JESSICA financované z IROP 2014 - 2020. V ďalšom období sa budú realizovať projekty aj v rámci tretej fázy programu Sloveff III v rámci Zelenej investičnej schémy z výnosov z emisných povoleniek.

V oblasti priemyslu v období 2014 - 2020 sa budú dobiehať projekty z predchádzajúceho obdobia financované zo štrukturálnych fondov a z programu Sloveff II. Medzi nové projekty OP KŽP v priemysle patria opatrenia zamerané na vypracovanie energetických auditov v priemyselných podnikoch, vrátane MSP a realizáciu navrhnutých opatrení; zavádzanie systémov merania a regulácie, vrátane systémov energetického a environmentálneho manažérstva podľa ISO za účelom zníženia spotreby energie a emisií skleníkových plynov. V ďalšom období sa budú realizovať projekty aj v rámci tretej fázy programu Sloveff III v rámci Zelenej investičnej schémy z výnosov z emisných povoleniek.

Vo verejnom sektore budú dobiehať projekty ROP, Pilotný projekt Energetická efektívnosť vo verejných budovách, Munseff a Ekofond a začnú sa realizovať opatrenia zamerané na zlepšovanie energetickej efektívnosti vo verejných budovách z OP KŽP. Tieto budú zamerané najmä na: a)

zlepšovanie tepelno-technických vlastností stavebných konštrukcií, b) modernizáciu vykurovacích/klimatizačných systémov, systémov prípravy teplej vody, osvetlenia, výťahov za účelom zníženia spotreby energie, c) inštaláciu systémov merania a riadenia, d) zmenu spôsobu zásobovania teplom smerom k využívaniu efektívnych systémov CZT, e) inštaláciu zariadení na využívanie OZE pre spotrebu energie v budove. OP KŽP zahŕňa opatrenia aj na podporu miest a obcí pri príprave akčných plánov udržateľnej energie (vrátane aktualizácie a implementácie koncepcií rozvoja obcí v oblasti tepelnej energetiky), zavádzanie systémov energetického manažérstva (vrátane energetických auditov a environmentálneho manažérstva) a rozvoj energetických služieb na regionálnej a miestnej úrovni.

V oblasti dopravy bude pokračovať realizácia projektov financovaných zo štrukturálnych fondov ako napr. „Obnova a modernizácia vozidlového parku“, a „Budovanie a modernizácia dopravnej infraštruktúry“. V rámci OP II 2014-2020 sa bude podporovať verejná doprava vrátane podpory vytvárania integrovaných dopravných systémov. V ďalšom období sa bude výraznejšie podporovať rozvoj nemotorovej dopravy v súlade s „Cyklostratégiou“, a to z prostriedkov IROP 2014 - 2020.

V oblasti spotrebičov bude pokračovať obmena bielej techniky a ďalšie sprísňovanie minimálnych technických požiadaviek na výrobky zo strany EK v rámci energetického šetrenia a ekodizajnu. Predpokladá sa aj realizácia informačnej kampane pre spotrebiteľov a zlepšenie monitorovania úspor energie podľa požiadaviek smernice o energetickej efektívnosti.

Záver

V závere bolo dohodnuté, že slovenská strana zašle návrh **Protokolu a odpovede na otázky** v písomnej forme čo najskôr v slovenskom jazyku a následne ich zašle aj preložené do nemeckého. Rakúskej strane bude zaslaná aj prezentácia v elektronickej forme.

Dňa 25. 04. 2014 boli dohodnuté dokumenty spolu s e- mailovou poštou zaslané dotknutej Rakúskej strane Rakúskej strane bude zaslaná aj. aj prezentácia, premietnutá na konzultáciách v elektronickej forme.

Rakúska strana v závere vyjadrila spokojnosť s priebehom a výsledkami konzultácií, zvlášť vyzdvihla ústretový prístup slovenskej strany, ktorá dala odpovede aj na tie otázky ktoré nesúviseli priamo s procesom cezhraničného posudzovania vplyvu EP SR na životné prostredie a dala prísľub, že v priebehu štyroch týždňov zašle konečné stanovisko Rakúskej strany ku konzultáciám, vykonaným v rámci cezhraničného posudzovania vplyvov EP SR na životné prostredie Rakúska.

IV. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU

Energetika vo všeobecnosti patrí medzi odvetvia, ktoré i v súčasnosti vo veľkej miere negatívne vplyvajú na životné prostredie. Výroba energie podľa návrhu EP SR v období do roku 2035 s výhľadom do roku 2050 sa navrhuje s využitím všetkých dostupných zdrojov tradičných (neobnoviteľných) – uhlie, ropa, jadrové palivo, zemný plyn i trvalých (obnoviteľných) – biomasa vrátane bioplynu a biopalív, voda, slnečná energia, geotermálna energia, veterná energia.

Predpokladané vplyvy strategického dokumentu na životné prostredie boli posudzované z pohľadu vybraných energetických zariadení, zložiek životného prostredia a cieľov a priorít EP SR.

V rámci posudzovania EP SR boli zhodnotené predpokladané vplyvy jej realizácie na životné prostredie vrátane zdravia, (primárne, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, strednodobé, dlhodobé, trvalé, dočasné, pozitívne i negatívne), ktoré bolo možné predpokladať v štádiu strategického environmentálneho hodnotenia.

Predpokladané vplyvy EP SR na životné prostredie bude potrebné zohľadniť pri ďalšom rozpracovaní strategického dokumentu na regionálnu a lokálnu úroveň a navrhovaných činnosti pri napĺňaní cieľov strategického dokumentu.

Vplyvy vybraných energetických zariadení na životné prostredie

Vplyvy tepelných elektrární a teplární na životné prostredie

Na výrobu energie v klasických tepelných elektrárnach a teplárnach sa využívajú fosílna palivá. Tepelné elektrárne s veľkým inštalovaným výkonom niekoľko sto MW predstavujú závažné bodové zdroje znečistenia životného prostredia, ktoré spôsobujú najmä:

- znečistenie ovzdušia (emisie i imisie) – napr. TZL, SO₂, NO_x, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, uhľovodíky, aldehydy a pod.). Významné sú i emisie skleníkových plynov najmä

CO₂ – prioritnou horľavou zložkou fosílnych palív je uhlík a jeho spaľovaním vzniká oxid uhličitý (CO₂),

- odpadové vody,
- odpadové teplo (tepelný ostrov v dosahu elektrárne),
- odpady (škvara/troska, popol, popolček),
- zmena mikroklimatických pomerov (hmly, námraza, poľadovica, mrholenie),
- vplyvy dopravy palív.

Tuhé odpady z procesu horenia (škvara, popolček, troska, popol) tvoria veľkoplošné odkaliská, úložiská, skládky alebo depónie. Problémom je aj veterná erózia úložísk popolčeka a škvary.

Vodiče a zariadenia elektrických staníc VN a VVN na území elektrárne sú zdrojmi elektromagnetických polí a tepla pre okolie.

Chladiacu vodu potrebujú okrem kondenzátorov aj chladiče oleja, premývacie systémy a iné pomocné zariadenia. Táto voda sa vypúšťa ako odpadová do okolitej hydrosféry buď priamo, alebo cez čistiareň odpadových vôd, prípadne sa recirkuluje. Do hydrosféry sú odvádzané odpadové vody, obyčajne len po mechanickom čistení, alebo aj cez priesaky. Kondenzačné teplo sa odvádza do okolia prostredníctvom chladiacich veží, zvyšný odvod tepla je zo všetkých povrchov zariadení parovodného tepelného cyklu. Prevádzka je často hlučná a prašná. Zdrojmi hluku sú prevádzky točiacich sa strojov, dopravných zariadení, transformátorov, spínacie úkony v elektrických staniach elektrární, unikajúca para, padajúca a treštiaca sa voda v chladiacich vežiach.

Vplyvy jadrových elektrární na životné prostredie

Podľa výsledkov viacerých výskumov a prieskumov normálna prevádzka JE z hľadiska vplyvu na životné prostredie predstavuje len veľmi malé, prakticky zanedbateľné nebezpečenstvo. JE neprodukujú emisie oxidu uhlíka, dusíka, síry, nevypúšťajú skleníkové plyny a v procese výroby nespália kyslík.

Bezpečnosť JE je veľmi úzko spojená s ich spoľahlivosťou. Je zrejmé, že absolútna bezpečnosť nie je možná, a preto je aj prevádzka JE vždy spojená s rizikom. Jadrová energetika prináša množstvo odchýliek od bežnej prevádzky, porúch a havárií. Dodržiavanie najvyššej úrovne jadrovej bezpečnosti v súlade so štandardami EÚ a MAAE je absolútnou prioritou. Bezpečnosť jadrových zariadení v SR je z pohľadu seizmickej odolnosti, ako aj z pohľadu ďalších aspektov bezpečnosti na požadovanej úrovni a trvalo sledovaná. Výsledky sú pravidelne vyhodnocované v kontexte najnovších poznatkov vedy a výskumu a predbežne sú prijímané opatrenia na zvyšovanie bezpečnosti.

Pri prevádzke a vyradovaní JE vznikajú rôzne druhy odpadov:

- neradioaktívne odpady – nakladanie s nimi sa riadi ustanoveniami zákona č. 223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacími predpismi,
- rádioaktívne odpady
  - ich plynne a kvapalné formy sa vypúšťajú a rádioaktívne kontaminované materiály pevného skupenstva sa uvoľňujú spod inštitucionálnej kontroly do životného prostredia na základe ustanovení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 345/2006 Z. z. o základných bezpečnostných požiadavkách na ochranu zdravia pracovníkov a obyvateľov pred ionizujúcim žiarením, hlavne jeho prílohy č. 3;
  - rádioaktívne odpady (ďalej len „RAO“), tzn. odpady, ktoré pre obsah rádionuklidov nie je možné vypustiť, či uvoľniť do životného prostredia;
- vyhoreté jadrové palivo (ďalej len „VJP“).

Nakladanie s RAO v SR je predmetom „Stratégie záverečnej časti mierového využívania jadrovej energie v SR (2012)“. Na uloženie pevných a spevnených nízko aktívnych RAO slúži Republikové úložisko RAO Mochovce. Z dôvodu odstavenia JE V2 vzrástla potreba vybudovať v rámci areálu úložiska ďalšie úložné kapacity na ukladanie RAO.

VJP sa skladuje v medzisklade v Jaslovských Bohuniciach (mokrý typ skladovania). Pre JE Mochovce sa predpokladá výstavba suchého skladu VJP. Pre konečnú etapu sa predpokladá VJP a odpadu neuložiteľného v úložisku Mochovce uložiť v hlbinnom geologickom úložisku vybudovanom na území SR. Program hlbinného úložiska RAO, ktorý sa na Slovensku realizoval od roku 1996 bol v roku 2001 zastavený.

Ostatné vplyvy JE na životné prostredie (tepelné pôsobenie, neaktívne odpadové vody, ohrev vody a pod.), sa môžu minimalizovať analogickými metódami ako v tepelných elektrárňach.

Osobitným druhom znečistenia z JE je odpadové teplo. Jadrové elektrárne v porovnaní s klasickými tepelnými pracujú s menšou účinnosťou (30 – 33 % oproti 40 – 50 %). Z toho vyplýva, že pri výrobe elektrickej energie v JE uniká do okolia cca o 20 % viac tepla ako v tepelných elektrárňach. Najviditeľnejšími prejavmi odpadového tepla sú para a vodné kvapky unikajúce do atmosféry z chladiacích veží a zvýšená teplota odpadových vôd. Takto sa uvoľňuje približne 50 % odpadového tepla. Dôsledkom tepelných výpustí môže byť zvýšená vlhkosť, tvorba námrazy, oblakov, zvýšené zrážky a menej slnečného svitu.

Vplyvy využívania obnoviteľných zdrojov energie

Z hľadiska negatívnych vplyvov energetiky na životné prostredie výnimkou nie sú ani OZE aj keď sú pre životné prostredie prijateľnejšie ako zdroje klasické. Obnoviteľné technológie sú podstatne bezpečnejšie ale ich negatívny vplyv, najmä pri neregulovanom používaní nemožno vylúčiť.

Vplyvy vodných elektrární na životné prostredie

Vplyv vodných elektrární na životné prostredie (veľkých i malých) je veľmi rôznorodý a je spojený najmä s výstavbou a s prevádzkou priehrad a hrádzi, derivačných kanálov a akumulčných nádrží. Je všeobecne známe, že žiadne vodné dielo nemožno postaviť bez zásahu do pôvodnej prírody, bez záberu pôdy a vplyvov na hydrosféru. Preto je odôvodnená požiadavka, aby sa počas výstavby a po jeho dokončení zabezpečila nová environmentálna rovnováha, aby nevznikli nenahraditeľné škody, ktoré by mohli mať lokálny, regionálny, alebo globálny význam. Schválenie výstavby vodnej elektrárne by preto malo byť výsledkom dôsledného posúdenia jej prínosov a možných negatívnych vplyvov na životné prostredie.

Vplyvy vodných elektrární a ich sústav na životné prostredie možno rozdeliť na:

- lokálne – ktoré sa prejavujú v území priamo dotknutom výstavbou;
- synergické - sú vplyvy sústavy vodných elektrární na jednom toku, ktoré sa prejavujú v zmene charakteru celého toku.

Pozitívne vplyvy

- minimálna emisia látok znečisťujúcich ovzdušie a odpadov,
- šetrenie tradičných neobnoviteľných zdrojov energie,
- protipovodňová ochrana,
- zlepšenie vodnej dopravy.

Negatívne vplyvy

- prehradením toku nastanú zmeny rýchlosti prúdenia vody v toku, úbytok prirodzených prúdových úsekov,
- narušenie prirodzeného transportu materiálu a živín v toku,
- zhoršenie kvality vody v toku, narušenie jeho samočistiacej schopnosti, eutrofizácia,
- obmedzenie/prerušenie migrácie vodných živočíchov,
- zásadné zmeny životných podmienok vodných organizmov, zmeny druhového zloženia,
- poškodenie/likvidácia, narušenie pobrežných biotopov a ekosystémov,
- zmena hladiny podzemných vôd, možnosť zhoršenia kvality pitnej vody,
- záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy,
- zmena mikroklimy a biocenóz v okolí nádrží,
- konflikty záujmov a spory o rozdelenie vody (prietoku, výšky hladiny) na jednotlivé účely.

Za najpodstatnejšie vplyvy veľkých vodných elektrární na miestne podmienky možno považovať zmenu krajiny, narušenie režimov a zmenu hladiny podzemných vôd v okolí, zmenu brehových porastov, rastlínstva a živočíšstva.

Vplyvy pri využívaní biomasy na výrobu energie

Pozitívne vplyvy

- využitie inak nepoužiteľnej biomasy na energetické účely,
- využitie nevyužívaných poľnohospodárskych pozemkov na pestovanie energetických plodín,
- zlepšenie kvality lesov,

- environmentálne prijateľné zhodnocovanie odpadov (biologicky rozložiteľných),
- zníženie závislosti od dovozu energetických surovín a energie,
- znižovanie emisií sýry a obmedzovanie kyslých dažďov.

Negatívne vplyvy

- spaľovaním biomasy v určitých prípadoch môže dôjsť k lokálnemu zhoršeniu kvality ovzdušia v dôsledku vyšších emisií niektorých znečisťujúcich látok, najmä TZL,
- k nepriaznivým vplyvom dochádza pri výrobe biomasy prostredníctvom pestovania rýchlorastúcich drevín (napr. vrb a topoľov) na poľnohospodársky využiteľných pôdach, ako aj na lokalitách, ktoré sú chránenými územiami najmä podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny, alebo v ich okolí. Vplyvom výsadby nepôvodných drevín a monokultúr môže dôjsť k zmene spoločenstiev a k vymiznutiu pôvodných rastlín a živočíchov dotknutých ekosystémov,
- vzhľadom na snahu, čo najskôr získať potrebnú surovinu z rýchlorastúcich drevín, je nevyhnutné používať pri ich pestovaní hnojivá, ktoré môžu mať negatívny vplyv na okolitú flóru a faunu. Nezanedbateľný je aj možný vplyv hnojenia na kvalitu podzemných vôd a vznik nových environmentálnych záťaží,
- nadmerné a neregulované využívanie biomasy môže narušiť prirodzenú obnovu lesa, prípadne látkovo-energetické cykly v poľnohospodárskej krajine.

Vplyv využitia biomasy ako biopaliva

Pozitívne vplyvy

- zníženie emisií CO, TZL, N₂O
- zníženie CO₂ – tým, že sú vyrábané z biomasy

Negatívne vplyvy

- využívanie kvalitných poľnohospodárskych pôd, prípadne iných pozemkov (lúky, pasienky) na pestovanie energetických plodín (napr. repka olejná, kukurica);
- pri pestovaní energetických plodín sa využívajú dusíkaté hnojivá vyrábané z ropy; podľa niektorých štúdií pestovanie biopalív (kukurica, repka olejná) vedie k zvýšeniu emisií skleníkových plynov, najmä N₂O;
- horenie pri nižších teplotách produkuje porovnateľné množstvo emisií ako pri spaľovaní fosílnych palív;
- nepriaznivý vplyv na biodiverzitu;
- vplyv na ovzdušie.

Vplyvy pri výrobe a používaní bioplynu na výrobu energie

Bioplyn je zmesou metánu a CO₂ s prísadami ako N₂, H₂S, NH₃, H₂O. Využíva sa na výrobu tepelnej a elektrickej energie v kogeneračných jednotkách a môže sa používať aj ako palivo v spaľovacích motoroch.

Pozitívne vplyvy

- využitie inak nepoužiteľnej biomasy na energetické účely,
- výroba kvalitného organického hnojiva.

Negatívne vplyvy

- transport, uskladňovanie a manipulácia so surovinami potrebnými na výrobu bioplynu (kaly, fekálie, odpady),
- využívanie kvalitných poľnohospodárskych pôd, prípadne iných pozemkov (lúky, pasienky) na pestovanie energetických plodín;
- prítomnosť sírovodíka v emisiách.

Vplyvy pri využívaní geotermálnej energie

Vplyv prevádzky geotermálnych zariadení na životné prostredie vzhľadom na vysoký obsah minerálov v ťažených vodách, môže byť značný. V praxi sa tieto problémy odstraňujú napr. reinjektážou vody späť do hlbokého vrtu. Geotermálne vody obyčajne obsahujú veľké množstvo solí, a preto sa nemôže priamo viesť vodovodnými potrubiami a nemožno ju použiť ani v systéme diaľkového vykurovania. Soľ je veľmi agresívna a poškodila by vodovodné rúry aj vykurovacie telesá. Využívanie geotermálnej energie na ohrev vody sa preto nezaobíde bez použitia výmenníkov.

Pozitívne vplyvy

- pri prevádzke sa neprodukujú tuhé ani plynné emisie vo významnom množstve, emisie vyprodukované na jednotku energie sú výrazne nižšie ako u fosílnych palív.

Negatívne vplyvy

- realizáciou vrtov a budovaním teplovodov a prečerpávacích staníc môže dochádzať k narušeniu prírodného prostredia a horninového prostredia;
- parovodná zmes obsahuje rozpustné plyny predovšetkým CO₂, H₂S, CH₄ a NH₃;
- nedoriešené nakladanie s použitou termálnou vodou, ovplyvňovanie recipientov v prípade ich vypúšťania;
- riziko vyvolávania seizmickej aktivity.

Vplyvy pri využívaní slnečnej energie

Pozitívne vplyvy

- pri prevádzke neprodukujú žiadne tuhé, kvapalné ani plynné emisie,
- nehlučnosť,
- na prevádzku nepotrebujú žiadne palivo.

Negatívne vplyvy

- záber pôdy najmä na umiestnenie väčších slnečných elektrární, ktoré sa v súčasnosti na Slovensku realizujú,
- ovplyvnenie pôdnej úrodnosti,
- ovplyvnenie fauny a flóry na ploche slnečnej elektrárne,
- produkcia odpadov (použitá chladiaca zmes, teplo prenášajúcich tekutín, panely/batérie po ukončení funkcie - Cd, Zn),
- únik škodlivých látok z technologického systému,
- vizuálny vplyv na estetiku budov (v prípade umiestnenia v pamiatkových rezerváciách ľudovej architektúry, v historických častiach sídiel),
- vplyv na vzhľad krajiny (v prípade umiestnenia v chránených územiach, necitlivé osadenie solárnych zariadení vo voľnej krajine),
- premenlivosť intenzity žiarenia počas roka.

Vplyvy veterných elektrární

Tento obnoviteľný zdroj má na Slovensku najmenší potenciál zo všetkých OZE a navyše je v podmienkach Slovenska veľmi nestály a s nízkou účinnosťou inštalovaného výkonu.

Pozitívne vplyvy

- pri prevádzke neprodukujú žiadne tuhé, kvapalné ani plynné emisie;

Negatívne vplyvy

- narušenie scenérie krajiny a oblasti s hodnotným obrazom, vizuálna kontaminácia prostredia a degradácia harmonického mierky osídlenia vo vzťahu k prírodnému prostrediu; VE premieňajú harmonickú vidiecku krajinu na krajinu technickú – nezabudnuteľné panorámy Slovenského vidieka môžu byť prekryté univerzálnou panorámou veterných elektrární,
- hlukové emisie – hluk mechanický, hluk aerodynamický (od 20 do 50 Hz a infrazvuk pod 20 Hz),
- optické emisie (emisie svetla - diskoeфекt, emisie tieňa),
- vplyv na faunu vrátane možného ohrozenia migrujúceho vtáctva a netopierov,
- vplyv na flóru (počas výstavby, počas prevádzky – tienenie),
- záber pôdy – základy VE z armovaného betónu, prístupové komunikácie,
- vplyv na šírenie rádiového a televízneho signálu,
- vplyv na vojenské a civilné radarové systémy,
- riziko pre malé lietadla,
- vplyv na prenosové sústavy,
- vplyv na bezpečnosť cestnej premávky – odpútavanie pozornosti vodičov,
- nestabilita výkonu – potreba záložných zdrojov,
- vplyv na atraktivitu prostredia z hľadiska oddychu, rekreácie a cestovného ruchu,
- svetelné znečistenie v nočných hodinách.

Vplyvy prenosových a rozvodových sietí na životné prostredie

- vplyvy elektromagnetického poľa na človeka a ostatné živé organizmy (faunu i flóru),

- vplyvy na horninové prostredie a pôdu (napr. trvalý a dočasný záber poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov, zásah do horninového prostredia),
- vplyvy na vodu (napr. fragmentácia tokov, zásah do prúdenia podzemných vôd),
- narušenie a zhoršenie vzhľadu krajiny,
- problémy pri obrábaní pôdy a pestovaní kultúrnych rastlín na poľnohospodárskych pozemkoch,
- fragmentácia lesov,
- fragmentácia chránených oblastí, vrátane oblasti Natura 2000,
- nepriaznivý vplyv na turizmus a športové aktivity,
- a ďalšie.

S rozvojom distribúcie elektrickej energie dochádza k ustavičnému rastu používaných napätí diaľkových rozvodov. Všade tam, kde prenos energie je realizovaný systémom VVN a ZVN, existuje možnosť, že sa človek dostáva do styku s elektromagnetickým poľom s vysokou intenzitou, ktorá môže mať vplyv na živý organizmus.

Pri výstavbe vedení dochádza tiež k ďalším negatívnym vplyvom na prírodu. Významný negatívny vplyv majú elektrické vedenia na živočíšstvo - najmä prelietavých vtákov. Z tohto hľadiska je mimoriadne významná ochrana vtákov, hlavne dravcov, pred skratom na vedeniach VN, predovšetkým vhodnou konštrukciou stĺpov distribučných vedení.

Okrem uvedených vplyvov a javov súvisiacich s prenosom a rozvodom elektrickej energie existujú aj iné alebo vyvolané momenty, ktoré tiež negatívne pôsobia na ŽP. Napr. je možnosť úniku oleja z veľkých transformátorov, ktoré môžu kontaminovať okolitú pôdu a podzemné vody. Významným zásahom do pôdy, horninového prostredia a existujúcej infraštruktúry je najmä pri výstavbe plynovodov a ropovodov.

Problémy môžu nastať pri prenosoch elektrickej energie veľkých výkonov vonkajších vedení v mestských aglomeráciách. V týchto oblastiach je veľká pravdepodobnosť výskytu trvalo obývaných priestorov pod elektrickým vedením.

Vplyvy EP SR na zložky a faktory životného prostredia

Vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie

Realizácia EP SR môže mať priamy negatívny vplyv na horninové prostredie vrátane možného znečistenia pri výstavbe niektorých energetických zariadení napr. ropovody, plynovody, elektrárne, vrátane OZE (napr. elektrárne veterné, geotermálne vodné).

Všetky zásahy do horninového prostredia a následné sanácie sa musia dôsledne vykonávať na základe výsledkov podrobného inžiniersko-geologického a hydrogeologického prieskumu. Realizáciou EP SR sa nepredpokladajú závažné negatívne vplyvy na geomorfologické pomery a horninové prostredie, ktoré by nebolo možné eliminovať účinnými opatreniami.

Vplyvy na klimatické pomery a ovzdušie

Energetika je odvetvie, ktoré zo všetkých zložiek životného prostredia najviac ovplyvňuje klimatické pomery a kvalitu ovzdušia a to najmä emisiou skleníkových plynov (najmä CO₂, NH₄ a N₂O), emisiou najmä základných znečisťujúcich látok (SO₂, NO_x, CO a TZL) pri výrobe a spotrebe energie.

Aj napriek tomu, že v návrhu EP SR sa uvažuje s pokračovaním ťažby uhlia a s prevádzkou tepelných elektrární v súhrne možno očakávať prevažujúci pozitívny vplyv realizácie EP SR na ovzdušie. Pozitívny vplyv bude mať zvyšovanie využívania OZE, výroba energie v jadrových elektrárnach a tiež podpora energetických úspor.

Možno predpokladať, že prijatie a realizácia EP SR pozitívne prispeje k ďalšiemu znižovaniu produkcie skleníkových plynov a zabezpečí sa plnenie záväzkov SR vyplývajúcich z predpisov EÚ.

Vplyvom realizácie EP sa nepredpokladá také zvýšenie znečistenia ovzdušia, ktoré by nebolo v súlade s platnými predpismi v oblasti ochrany ovzdušia.

Vplyvy na vodné pomery

Vplyv energetiky na vodné pomery je rôznorodý a súvisí najmä s:

- odberom vody na prevádzku;
- produkciou odpadových vôd;
- ovplyvňovaním kvality podzemnej a povrchovej vody;
- využívaním hydroenergetického potenciálu ako obnoviteľného zdroja.

Realizáciou EP SR sa pri dodržaní všeobecne záväzných právnych predpisov pri realizácii navrhovaných opatrení nepredpokladá závažný negatívny vplyv na vodné pomery.

Vplyvy na pôdu

Najvýznamnejším priamym vplyvom realizácie strategického dokumentu na pôdu, je trvalý záber poľnohospodárskej a lesnej pôdy.

Umiestnením energetických sietí dôjde k záberom poľnohospodárskej pôdy i lesných pozemkov a často i k ich fragmentácii a k zmene využívania pozemkov pod i nad objektmi energetickej infraštruktúry.

Okrem trvalých a dočasných záberov sa negatívne vplyvy energetiky prejavujú i zhoršovaním fyzikálnych a chemických vlastností pôdy vplyvom pôsobenia emisií SO_2 a NO_x a ďalších znečisťujúcich látok. Oxid siričitý je jedným z hlavných prekursorov kyslých dažďov, ktorý okysľuje pôdu. Vplyv energetiky na degradáciu pôdy nie sú osobitne sledované a vykazované.

Významný vplyv na pôdu je spojený s využívaním OZE napr. intenzívneho pestovania biomasy na energetické účely – veľkoplošné výmery energetických monokultúr. Agrotechnické postupy spojené s intenzívnym pestovaním OZE rovnako ako u konvenčného poľnohospodárstva predstavuje riziko erózie a ďalších foriem degradácie pôdneho fondu.

Významné zábery pôdy vznikajú i pri výstavbe veľkoplošných fotovoltických elektrární na kvalitných poľnohospodárskych pôdach. K záberom dochádza i pri výstavbe veterných elektrární a pri budovaní prístupových komunikácií k nim. Pri výstavbe VE sa do pôdy umiestňujú objemné základy zo železobetónu.

Pri dodržaní všeobecne záväzných právnych predpisov pri realizácii navrhovaných opatrení nepredpokladá závažný negatívny vplyv EP SR na pôdu.

Vplyvy na faunu flóru a ich biotopy

Sprievodnými znakmi rozvoja energetiky z hľadiska vplyvu na biotu môže byť:

- priame ničenie ekosystémov – strata stanovišť rastlinných a živočíšnych druhov
- fragmentácia a zmena biotopov pôvodných druhov fauny a flóry v dotknutom území
- vytváranie bariéry pre migrujúce živočíchy vrátane usmrcovania migrujúcich živočíchov, vrátane vodných pri prehradení toku
- svetelné znečistenie dotknutého prostredia
- vyrušovanie živočíchov z dôvodu zvýšeného pohybu mechanizmov a ľudí počas výstavby, čo spôsobí zmeny v správaní sa živočíšnych druhov
- šírenie alochtonných druhov, tzn. rastlinných a živočíšnych druhov, ktoré sa v danom území nevyskytovali a boli do územia zavlečené činnosťou človeka napr. pri výstavbe energetickej infraštruktúry;
- rozširovanie inváznych druhov rastlín;
- vplyv elektromagnetického žiarenia v okolí energetických sietí (spomalenie alebo urýchlenie rastu rastlín.
- zmeny vegetácie a živočíšnych biotopov v okolí energetickej infraštruktúry a prístupových dopravných komunikácií;
- riziko kontaminácie okolia prístupových ciest ropnými látkami pri haváriách.

Identifikované negatívne vplyvy strategického dokumentu na faunu a flóru možno eliminovať dodržaním pravidiel vyplývajúcich z všeobecne záväzných právnych predpisov.

Vplyvy na krajinu

V rámci realizácie EP SR sa očakávajú vizuálne a štrukturálne zmeny krajiny a krajinného rázu. V krajine vzniknú nové prvky, ktoré pri nevhodnom umiestňovaní spôsobia narušenie scenérie krajiny. Nové objekty budú často predstavovať v krajine kvalitatívne nový prvok a v niektorých prípadoch a priestoroch – budú nepochybne dominantou.

V krajine z hľadiska štruktúry pribudnú plochy zastavané. Zmena štruktúry krajiny bude citeľnejšia v tých oblastiach, kde bude dochádzať k výstavbe napr. energetickej infraštruktúry v nedotknutom prírodnom prostredí. Takéto oblasti je potrebné ponechať nezastavané a energetické siete umiestňovať podľa možnosti v zemi. Estetické znečistenie môže byť spôsobené aj vzhľadom elektrárne a chladiacimi vežami.

Vplyvy na urbanný komplex a využívanie zeme

Realizáciou strategického dokumentu môže dôjsť k čiastočnej zmene využívania zeme v dosahu jeho vplyvu oproti súčasnému stavu z dôvodu budovania energetickej infraštruktúry.

Vzhľadom na súčasný stav vybudovanej energetickej infraštruktúry sa zásadný vplyv nepredpokladá.

Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská

Závažný vplyv energetiky na kultúrne a historické pamiatky sa nepredpokladá s výnimkou vplyvu emisií napr. SO₂, ktorý urýchľuje koróziu budov a sôch.

Nepredpokladá sa umiestňovanie väčších energetických zariadení v dosahu kultúrnych a historických objektov.

Závažný negatívny vplyv realizácie strategického dokumentu na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská sa nepredpokladá.

Vplyvy na paleontologické náleziska a významné geologické lokality

Na území Slovenska bolo identifikované viacero paleontologických nálezísk a významných geologických lokalít.

Vplyv strategického dokumentu na tieto lokality môže nastať pri výstavbe zariadení energetickej infraštruktúry (napr. ropovody, plynovody).

V prípade nálezu skamenelín pri zemných prácach súvisiacich s výstavbou uvedených zariadení je potrebné postupovať podľa príslušných ustanovení zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Vplyvy na obyvateľstvo a jeho zdravotný stav

Realizáciou EP SR sa nepredpokladá zvýšenie vplyvu na obyvateľstvo a jeho zdravie, naopak jej realizáciou sa očakáva najmä zníženie znečisťovania ovzdušia, zníženie emisií skleníkových plynov, čo bude mať pozitívny vplyv na obyvateľstvo a jeho zdravie.

Z popisu opatrení určených na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie, ako aj za súčasného poznania, ktoré je z hľadiska riešenia stratégie, ale hlavne možných konkrétnych vplyvov na konkrétne územia veľmi ťažko určiť vplyv na zdravie obyvateľov nakoľko dokument sa dotýka celého územia Slovenska

Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Územný systém ekologickej stability predstavuje celopriestorovú štruktúru vzájomne prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvára predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj.

Pri realizácii energetických stavieb najmä líniového charakteru môže dochádzať k zásahu do jednotlivých prvkov územného systému ekologickej stability (biocentra, biokoridory, interakčné prvky), a preto pri navrhovaní týchto stavieb je potrebné voliť trasy pri ktorých dôjde k najmenšiemu narušeniu štruktúry ekosystémov. V prípade poškodenia prvkov USES je potrebné zabezpečiť ich rekonštrukciu, prípadne náhradu.

Vplyv na životné prostredie presahujúci štátne hranice

V etape posudzovania návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom sa nepredpokladajú významné negatívne cezhraničné environmentálne vplyvy, ani vplyvy na ľudské zdravie, ktoré by bolo možné v tejto etape podrobnejšie špecifikovať.

V návrhu EP SR je však plánovaných niekoľko konkrétnych projektov a aktivít, ktoré môžu mať v prípade ich realizácie dosah na územie susedných štátov, a preto je potrebné dotknuté strany o týchto skutočnostiach včas informovať, tzn. už v štádiu strategického environmentálneho posudzovania.

Vplyvy navrhovaných pilierov, priorít a opatrení EP SR na životné prostredie

Energetická bezpečnosť

Energetická bezpečnosť je jedným z troch základných pilierov EP SR, ktorý je v súlade s piliermi Energetickej politiky Európskej únie. Realizácia opatrení pozitívne prispieje k stabilite zabezpečovania primárnej energie pre potreby SR.

Pri realizácii niektorých navrhovaných opatrení je potrebné vziať do úvahy i možný negatívny vplyv na životné prostredie a prijať účinné opatrenia na elimináciu negatívnych vplyvov.

Negatívne vplyvy na životné prostredie možno očakávať napr. pri výstavbe nového jadrového zdroja v lokalite Jaslovské Bohunice, pri dostavbe 3. a 4. bloku v lokalite Mochovce, pri ďalšej prevádzke Elektrárni Nováky, pri rekonštrukcii a výstavbe nových infraštruktúrnych projektov a medzištátnych prepojení, pri výstavbe zariadení na využívanie OZE, pri pokračovaní ťažby domáceho uhlia a jeho využívaní pri výrobe elektriny. Predpokladané negatívne vplyvy jednotlivých energetických zariadení sú popísané v predchádzajúcej časti tejto kapitoly správy o hodnotení.

Osobitnú pozornosť je potrebné venovať zvyšovaniu úrovne jadrovej bezpečnosti a spoľahlivosti jadrových elektrární.

Energetická efektívnosť

Energetická efektívnosť je najvýznamnejším pilierom návrhu EP SR ale absolútnou prioritou musí naďalej zostať znižovanie spotreby energie.

V záveroch Európskej rady z 8. a 9. marca 2007 sa zdôraznila potreba zlepšiť energetickú efektívnosť v Únii, aby sa do roku 2020 dosiahol cieľ usporiť 20 % primárnej energetickej spotreby Únie v porovnaní s prognózami. V záveroch Európskej rady zo 4. februára 2011 sa zdôrazňuje, že cieľ zlepšiť energetickú efektívnosť do roku 2020 o 20 %, ktorý Európska rada schválila v júni 2010 a ktorého doterajšie plnenie nie je dostačujúce, sa musí dosiahnuť. Prognózy z roku 2007 uvádzali primárnu energetickú spotrebu v roku 2020 v objeme 1 842 Mtoe. Zníženie o 20 % znamená 1 474 Mtoe v roku 2020, t.j. zníženie o 368 Mtoe v porovnaní s prognózami.

Zvyšovanie energetickej efektívnosti má ale význam len vtedy, ak v jej dôsledku nenastane nárast spotreby energie. Takýto paradox môže totiž nastať a nazýva sa „Jevonsov paradox“, ktorý popísal Wiliam Stanley Jevons (anglický logik, metodológ, ekonóm, priekopník matematických metód v ekonómii ...).

Jevonsov paradox je zistenie, že úsporné inovácie v konečnom dôsledku zvyšujú celkovú spotrebu. Moderní ekonómovia pravdivosť Jevonsovho paradoxu potvrdili.

V konečnom dôsledku to znamená, že energetická efektívnosť sama o sebe nemusí byť príspevkom ani k zníženiu emisií CO₂.

Závažné negatívne vplyvy realizácie navrhovaných opatrení súvisiacich s energetickou efektívnosťou sa neočakávajú.

Konkurencieschopnosť

Realizácia opatrení na podporu piliera Konkurencieschopnosť nebude mať závažný negatívny vplyv na životné prostredie.

Trvalo udržateľný rozvoj

Realizácia opatrení navrhovaných na podporu piliera EP SR Trvalo udržateľný rozvoj bude mať v prevažnej miere pozitívny vplyv na životné prostredie.

V tejto súvislosti sa v návrhu ER SR uvádza, že na dosiahnutie trvalo udržateľného rozvoja je potrebné zmeniť technológie, postupy a návyky tak na strane výroby, ako aj na strane spotreby.

Ostatné predpokladané vplyvy

Zabezpečenie dostatku domáceho uhlia na výrobu elektriny sa nevyhne v žiadnom prípade negatívnym vplyvom na životné prostredie.

Pri využívaní domáceho uhlia je nevyhnutné v najväčšej možnej miere eliminovať všetky vplyvy energetických zariadení, ktoré budú vyrábať energiu na báze uhlia.

V oblasti využívania domáceho uhlia je potrebné zamerať sa najmä na výskum a vývoj nových technológií, ktorými sa bude eliminovať nepriaznivý vplyv na životné prostredie.

Pri navrhovaní nových plynovodov, ropovodov, energetických sietí a ostatnej infraštruktúry je potrebné zohľadniť možné vplyvy uvedené v časti „Vplyvy prenosových a rozvodových sietí na životné prostredie“ a realizovať účinné opatrenia na ich elimináciu.

Pri návrhu trasy ropovodu Bratislava- Schwechat dôsledne zohľadniť možné negatívne vplyvy a rizika súvisiace s ochranou životného prostredia vrátane zdravia obyvateľstva. Trasu ropovodu voľiť mimo Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov a podľa možnosti mimo zastavané územia.

Pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie zohľadniť okrem pozitívnych aj možné negatívne vplyvy uvedené v predchádzajúcej časti stanoviska „Vplyvy využívania obnoviteľných zdrojov energie“.

Prevažná časť opatrení súvisiacich s využívaním OZE prispeje k ochrane životného prostredia.

Neodôvodneným opatrením, ktoré môže mať v konečnom dôsledku nežiaduce účinky je opatrenie na zjednodušenie administratívnych postupov, aby sa skrátil čas pre získanie príslušných povolení na inštaláciu zariadení využívajúcich OZE.

V návrhu Energetickej politiky SR sa uvažuje do roku 2035 s tromi scenármi vývoja spotreby elektriny (nízky, referenčný, vysoký) a u žiadneho z nich sa neuvažuje s výrazným poklesom spotreby. Spotreba v nasledujúcom období bude závisieť i od existencie/zotrvania významných odberateľov.

V kapitole III/1.2/1 návrhu EP SR sa uvádza, že sebestačnosť Slovenska vo výrobe elektriny má byť dosiahnutá podľa doterajšieho vývoja bilancie spotreby a výroby v roku 2013. Na základe tejto skutočnosti je potrebné v návrhu EP SR dôsledne odôvodniť potrebu výstavby nových zdrojov energie pri zohľadnení skutočnosti, že Slovensko je takmer na 90 % závislá na dovoze energetických surovín. V súčasnosti sú v prevádzke a vo výstavbe tieto veľké zdroje výroby elektriny: JE Mochovce, JE J. Bohunice, Elektrárne Nováky, Elektráreň Vojany. Pripravujú sa – vodná elektráreň Sereď, nový jadrový zdroj v lokalite Jaslovské Bohunice a prečerpávací vodná elektráreň Ipeľ.

Environmentálnym prínosom EP SR bude odstavenie niektorých blokov tepelných elektrární a teplární z dôvodu nesplnenie sprísnených emisných limitov platných od roku 2016 - ENO 252 MW, EVO I 220 MW, Tepláreň Košice 55 MW a ďalšie menšie zdroje s celkovou kapacitou okolo 550 MW. Do roku 2025 sa predpokladá vyradenie ďalších kapacít (EVO II 440 MW). Zdroje budú nahradené s vysoko účinnou kombinovanou výrobou a s nízkouhlíkovými technológiami.

Úbytok kapacity bude nahradený najmä v rámci rekonštrukcií modernými zariadeniami s vysokou účinnosťou, vyhovujúcimi ekologickými parametrami s menšími zdrojmi, väčšinou s paroplynovým cyklom v existujúcich lokalitách: Strážske, Žilina, Duslo Šaľa, Chemes Humenné, Tepláreň Košice, a ďalšie s celkovým inštalovaným výkonom približne 470 MW.

Negatívne vplyvy na životné prostredie možno očakávať v súvislosti s budovaním nových a posilňovaním existujúcich prenosových kapacít na národnej i medzinárodnej úrovni.

Zavedenie inteligentných meracích systémov a rozvoj inteligentných sietí, ktoré sú súčasťou návrhu EP SR prispejú i k integrácii energie z OZE do sústavy a k efektívnejšiemu správaniu sa odberateľov.

V oblasti zásobovania teplom sa v EP SR podporuje najmä využívanie OZE a rozvoj účinných systémov centrálného zásobovania teplom, čo bude ďalším príspevkom k ochrane životného prostredia.

Doprava, najmä cestná, je oblasť u ktorej sa predpokladá nárast konečnej spotreby energie a tým aj nárast celkového zaťaženia životného prostredia. Doprave je v návrhu EP SR vyčlenená samostatná kapitola. V návrhu EPSR sa presadzuje trend ekologizácie dopravy, ktorý spočíva v znižovaní škodlivín vrátane CO₂ najmä prostredníctvom primiešavania biopalív (bioetanol, bionafta) do benzínu a motorovej nafty, postupné nahrádzanie klasických palív ekologickými palivami s nižšími emisiami CO₂ (bioplyn, biometán, stlačený zemný plyn (CNG), kvapalný propán-bután (LPG), vodík, elektrina).

Opätovne je potrebné upozorniť na zváženie navrhovaného opatrenia vo veci zjednodušenia priebehu správnych konaní vo výstavbe CNG plniacich staníc (územné konanie, EIA, kolaudačné konanie), nakoľko umiestnenie takýchto zariadení môže byť najmä z hľadiska verejnosti problematické.

Významné negatívne vplyvy opatrení navrhovaných v EP SR v oblasti dopravy sa neočakávajú.

Výskum a vývoj bude podľa návrhu EP SR zameraný najmä na nové a obnoviteľné, ekologicky prijateľné zdroje energie, racionalizáciu spotreby energií vo všetkých odvetviach hospodárstva a na distribúciu energie, ako sú: prieskum ložísk domácich zdrojov energie

a ich využitia, OZE, v jadrovej energetike najmä na bezpečnosť a uloženie vyhoretého paliva a ďalšie bude pozitívnym príspevkom k ochrane a tvorbe životného prostredia. Významné negatívne vplyvy sa z tejto oblasti neočakávajú.

Vplyv zabezpečenia vzdelávania a zvyšovania povedomia nebude mať negatívny vplyv na životné prostredie, naopak nepriamo prispeje k jeho zvýšenej ochrane a zveľaďovaniu.

V. CELKOVÉ HODNOTENIE VPLYVOV STRATEGICKÉHO DOKUMENTU S CELOŠTÁTNYM DOSAHOM NA NAVRHOVANÉ VTÁČIE ÚZEMIA, ÚZEMIA EURÓPSKEHO VÝZNAMU ALEBO SÚVISLÚ EURÓPSKU SÚSTAVU CHRANENÝCH ÚZEMÍ (NATURA 2000)

Možno konštatovať, resp. predpokladať, že implementácia a schválenie stratégie EP SR nebude mať vplyv samostatne alebo v kombinácii s činnosťou alebo strategickým dokumentom na navrhované a schválené vtáčie územia, územia európskeho významu alebo súvislú európsku sústavu chránených území za dodržania kritérií trvalo udržateľného rozvoja pri realizácii jednotlivých činností, ktoré sú zahrnuté do stratégie EP SR a pri dôslednom zabezpečení realizácie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie na úrovni jednotlivých projektov a strategických dokumentov podľa zákona tak, aby bola zabezpečená optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výberu environmentálne prijateľných technológií, časovej a vecnej následnosti jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov.

Environmentálne obzvlášť dôležité oblasti, ktoré sa nachádzajú v dosahu posudzovaného strategického dokumentu, na území SR možno rozdeliť do dvoch základných skupín:

- územia chránené podľa zákona č. 534/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny
- územia chránené podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách

V chránených oblastiach je ich zachovanie a ochrana predmetu ochrany pred akýmkoľvek zmenami prvoradá.

Veľké energetické zariadenia by sa v nemali umiestňovať do chránených území s najvyšším stupňom ochrany (4. a 5. stupeň) a do území sústavy Natura 2000.

Pri realizácii EP SR musia nevyhnutné akceptovať požiadavky vyplývajúce zo všeobecne záväzných právnych predpisov v oblasti ochrany prírody a krajiny, najmä zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a súvisiacich predpisov.

Z hľadiska vodohospodárskych záujmov bude potrebné všetky činnosti súvisiace s realizáciou strategického dokumentu zosúladiť so všeobecne záväznými predpismi v oblasti vodného hospodárstva, najmä zákona č. 364/2004 Z. z. (vodný zákon) v znení ďalších predpisov.

Návrh akéhokoľvek projektu alebo plánu, ktorý má byť realizovaný na alebo v dosahu lokality Natura 2000 musí byť dôsledne posúdený z hľadiska vplyvu na priaznivý stav lokality, pri ktorom sa musia preskúmať všetky informácie a zraniteľnosť druhov a biotopov, ktoré sú predmetom ochrany lokality.

Všetky druhy projektov musia byť posúdené z hľadiska dlhodobých vplyvov a tie musia byť monitorované a kontrolované.

Projekty alebo plány súvisiace s energetickým zabezpečením bude možné realizovať v blízkosti lokalít siete Natura 2000 len vtedy ak sa bude rešpektovať biodiverzita a predmet ochrany chránených území.

Zvýšenú pozornosť s prísnyim dodržiavaním právnych predpisov je potrebné venovať umiestneniu zariadení a využívaniu územia pre potreby energetiky vo vodohospodársky chránených územiach (chránené vodohospodárske oblasti, pásmach hygienickej ochrany vodných zdrojov, vodárenské toky, vodohospodársky významné toky).

VI. ZÁVERY

1. Výsledok procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu.

Na základe výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Návrh energetickej politiky SR**“ podľa ustanovení zákona o posudzovaní, pri ktorom sa zvažoval význam očakávaných vplyvov na jednotlivé zložky životného prostredia, zdravie obyvateľstva a chránené územia z hľadiska ich pravdepodobnosti, rozsahu a trvania, so zameraním najmä na súlad s ostatnými strategickými dokumentmi, na základe správy o hodnotení, výsledku verejného prerokovania, konzultácii a odborného posudku po zohľadnení stanovísk účastníkov procesu posudzovania a za súčasného stavu poznania

s a o d p o r ú č a

schválenie návrhu strategického dokumentu s celoštátnym dosahom „**Energetická politika Slovenskej republiky**“ za dodržania podmienok uvedených ďalej **v bode č. VI. 3 „Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu“** tohto stanoviska s tým, že ak jednotlivé činnosti, resp. strategické dokumenty zahrnuté pod túto stratégiu budú spĺňať kritériá na posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa zákona, bude potrebné vykonať ich posúdenie vplyvov na životné prostredie, pred ich povolením alebo schválením podľa osobitných predpisov.

2. Odporúčaný variant.

Na schválenie a realizáciu sa odporúča strategický dokument v znení, v ktorom bol predložený na posudzovanie vplyvov na životné prostredie čiastočne upravený podľa relevantných pripomienok a odporúčaní z procesu posudzovania.

Z hľadiska vplyvu na životné prostredie je jednoznačne najpriateľnejší tzv. **úsporný scenár** v ktorom sa uvažuje so znížením spotreby energie.

Z výsledku procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie vyplýva, že strategický dokument, **nie je nutné zásadne prepracovať dopracovať alebo upraviť**.

3. Odporúčania na prepracovanie, dopracovanie, úpravu návrhu strategického dokumentu.

Z výsledku procesu posudzovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a za súčasného stavu poznania vyplývajú nasledujúce odporúčania na prepracovanie, dopracovanie a úpravu návrhu EP SR:

- 3.1 V opatreniach týkajúcich sa OZE doplniť také opatrenia, ktoré budú vytvárať rámec pre podporu koncových užívateľov resp. odberateľov;
- 3.2 V časti 2.2 *Opatrenia na podporu pilierov EP SR* doplniť: „V oblasti legislatívy to bude v najbližšom období napríklad novelizácia zákona o energetickej efektívnosti, novelizácia zákona o tepelnej energetike, novelizácia stavebného zákona, novelizácia zákona o podpore OZE a kombinovanej výroby elektriny a tepla a ďalšie, ktorých úlohou bude zabezpečiť, aby sa priority a piliere EP SR stali integrálnou súčasťou súčasnej i budúcej tvorby legislatívneho procesu.“ Vo finančnej oblasti pôjde o napomáhanie cieľom najmä prostredníctvom fondov EÚ a schém štátnej pomoci. V oblasti regulácie cien energií znamená podpora zaistenie dlhodobu stabilného a predvídateľného regulačného rámca;
- 3.3 V časti 2.6 *Trvalo udržateľný rozvoj*, časť Opatrenia na zabezpečovanie environmentálnej udržateľnosti doplniť týmto textom: „dôsledne posudzovať výstavbu nových zdrojov na premenu energie vzhľadom na možné negatívne vplyvy na zníženie efektívnosti existujúcich zariadení na výrobu a rozvod tepla, vrátane systémov centrálneho zásobovania teplom (CZT), ako aj negatívne vplyvy na životné prostredie v danej lokalite a takéto negatívne vplyvy eliminovať“;

- 3.4 V časti 2.4 *Energetická efektívnosť* doplniť opatrenie: „zvýšenie alokácie finančných prostriedkov z fondov EÚ na projekty v oblasti energetickej efektívnosti vrátane modernizácie rozvodov tepla, podpory zavádzania inovatívnych technológií a modernizácie verejného osvetlenia na takú úroveň, aby mohli byť tieto prostriedky čerpane počas celého sedem ročného obdobia; čerpanie prostriedkov na takéto projekty musí byť podmienené vypracovaním energetického auditu.“;
- 3.5 V časti 2.4 *Energetická efektívnosť* doplniť opatrenie: „prepracovanie legislatívneho rámca pre systémy centrálného zásobovania teplom tak, aby sa vytvorili podmienky pre budovanie nových a pre rekonštrukciu, modernizáciu a rozširovanie existujúcich centrálnych systémov zásobovania teplom (CZT) s cieľom využiť nevyužívané teplo z priemyselných a technologických procesov ako aj z výroby elektriny z dôvodu znižovania spotreby primárnych energetických zdrojov, zvyšovania energetickej efektívnosti existujúcich výrobných a distribučných energetických zariadení ako aj minimalizácie rastu nákladov na teplo pre jeho odberateľov. Realizácia takýchto opatrení s výkonom 10 MW musí byť podmienená analýzou ekonomickej a energetickej efektívnosti, vrátane porovnania alternatív“;
- 3.6 Zosúladiť ciele a zamerania výskumu a vývoja v oblasti energetiky s dokumentom „*Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu Slovenskej republiky*“;
- 3.7 V spolupráci s rezortom životného prostredia zabezpečiť vypracovanie zásad pre stanovenie únosnosti jednotlivých regiónov pre umiestnenie energetických zariadení vrátane zariadení s využívaním obnoviteľných zdrojov energie (OZE);
- 3.8 Vypracovať zásady a pravidla pre umiestňovanie energetických zariadení v chránených územiach na území SR vrátane území Natura 2000 (MŽP SR v spolupráci s MH SR);
- 3.9 Vypracovať komplexnú analýzu dopadov na celé povodia pri realizácii koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov pre malé vodné elektrárne (MVE) – (MŽP SR v spolupráci s MH SR);
- 3.10 Vypracovať komplexnú analýzu dopadov na kultúrne a prírodné dedičstvo z hľadiska regulácie rozvoja OZE;
- 3.11 Prehodnotiť technický potenciál obnoviteľných zdrojov energie v SR a v spolupráci s rezortom životného prostredia stanoviť aspoň predbežný využiteľný potenciál obnoviteľných zdrojov energie po zohľadnení environmentálnych požiadaviek na územie SR (MH SR v spolupráci s MŽP SR).

Pre etapu ďalšieho rozpracovania, posudzovania a následnej realizácie EP SR sa odporúčajú tieto opatrenia:

- 3.12 Strategické dokumenty v oblasti energetiky s celoštátnym, regionálnym alebo miestnym dosahom vyplývajúce z rozpracovania EP SR podrobiť strategickému environmentálnemu hodnoteniu (SEA) podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 3.13 Zabezpečiť dôsledné posudzovanie vplyvov na životné prostredie (EIA) projektov, ktoré spĺňajú prahové hodnoty podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie tak, aby bola zabezpečená optimalizácia zvolených riešení a ich lokalizácie, výber environmentálne prijateľných technológií (BAT), časovej a vecnej následnosti jednotlivých realizačných krokov, ako aj vyváženosť environmentálnych, sociálnych a ekonomických aspektov realizovaných projektov.
- 3.14 Pri výbere projektov mať na zreteli aspekt trvalej udržateľnosti a vyváženosť priamych, nepriamych, synergických a kumulatívnych vplyvov v ich časovej následnosti na miestnej a regionálnej úrovni.
- 3.15 Pri výbere lokality pre realizáciu jednotlivých projektov vykonať dôslednú analýzu lokálnych zdrojov znečistenia vzhľadom na možné kumulatívne a synergické vplyvy

na životné prostredie a zdravie obyvateľstva a podrobne posúdiť projekt z hľadiska optimálneho využitia územia.

- 3.16 Pri návrhu technického riešenia konkrétnych energetických projektov minimalizovať zábery poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov.
- 3.17 Pri rozpracovaní strategického dokumentu a pri návrhoch realizácie konkrétnych projektov zohľadniť požiadavky vyplývajúce zo záväzných častí KURS, ÚPN VÚC a ÚPN obcí.
- 3.18 V rámci navrhovania nových objektov súvisiacich s energetikou vypracovať štúdie vizualizácie a vhodným technickým riešením a architektonickým stvárnením objektov a vegetačnými úpravami zabezpečiť ich začlenenie do krajiny tak, aby sa v najväčšej možnej miere zmiernilo ich technogénne pôsobenie na prírodné prostredie.
- 3.19 Akékoľvek aktivity, ktoré by mohli mať vplyv na kultúrne pamiatky alebo iné kultúrne hodnoty dotknutého územia, realizovať výlučne na základe rozhodnutia príslušného krajského pamiatkového úradu a v súlade s ním.
- 3.20 Pri ďalšom rozpracovaní a následnej realizácii EP SR rešpektovať existujúce a navrhované trasy diaľnic, rýchlostných ciest, ciest I., II. a III. triedy a ich ochranné pásma podľa príslušných ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov, ako aj trasy a ochranné pásma železničných tratí definované zákonom č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.
- 3.21 V spolupráci so susednými štátmi navrhnuť zásady postupu pri príprave, posudzovaní vplyvov a realizácii líniových energetických stavieb (napr. ropovody, plynovody,) tak, aby nedochádzalo k časovému nesúladu posudzovania vplyvov na životné prostredie, prípravy a realizácie takýchto projektov v jednotlivých dotknutých štátoch.
- 3.22 Predtým ako sa začne pripravovať a veľkoplošne uplatňovať akýkoľvek všeobecne záväzný právny predpis v oblasti energetiky vykonať dôslednú analýzu jeho účinnosti a najmä vplyvov na životné prostredie a to i v oblasti využívania OZE.
- 3.23 Systematicky sledovať a vyhodnocovať vplyv EP SR na životné prostredie a zdravie obyvateľstva v súlade so základnými princípmi uvedenými v návrhu monitoringu v časti VI. 5 tohto stanoviska.

4. Odôvodnenie stanoviska z posúdenia vplyvov na životné prostredie strategického dokumentu.

Stanovisko bolo vypracované podľa § 17 ods. 12 zákona o posudzovaní na základe oznámenia, správy o hodnotení a návrhu EP SR, stanovisk k uvedeným písomnostiam, verejného prerokovania správy o hodnotení a stratégie EP SR, odborného posudku a konzultácií.

Pri hodnotení podkladov a vypracovaní stanoviska sa postupovalo podľa ustanovení zákona o posudzovaní.

Pri odporúčaní schválenia strategického dokumentu sa brali do úvahy environmentálne a hospodárske vplyvy, vplyvy na chránené územia podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, krajinu, jej štruktúru a využívanie, scenériu krajiny, obyvateľstvo a jeho zdravie, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, na narušenie pohody a kvality života a ich zraniteľnosť, na urbánny komplex a využívanie zeme, na súlad EP SR so súvisiacimi stratégiami s celoštátnym dosahom.

Z výsledku posudzovania vplyvov na životné prostredie vyplynulo, že EP SR je prijateľná z hľadiska vplyvov na životné prostredie, za predpokladu dodržania odporúčaní uvedených v tomto stanovisku (časť VI. 3.). V rámci posudzovania vplyvov na životné prostredie sa neočakávajú také negatívne vplyvy na životné prostredie, ktoré by mohli byť dôvodom neschválenia strategického dokumentu. Vo viacerých smeroch sa očakáva mnoho pozitívnych vplyvov pri samotnej realizácii posudzovaného strategického dokumentu a to

popri prvotných environmentálnych a zdravotných aspektoch následne najmä v sekundárnych sociálnych a ekonomických aspektoch vplyvov na životné prostredie.

Vplyvy EP SR boli cezhranične posúdené podľa Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie.

Opodstatnené pripomienky sú zohľadnené v kapitole VI/3 tohto stanoviska.

5. Návrh monitoringu

Podľa § 16 zákona o posudzovaní obstarávateľ a zároveň rezortný orgán je povinný zabezpečiť sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov schváleného strategického dokumentu na životné prostredie, prípadne použiť na tento účel existujúci monitoring, aby sa predišlo zdvojovaniu monitorovania.

Sledovanie a vyhodnocovanie vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie bude spočívať najmä v:

- systematickom sledovaní a vyhodnocovaní jeho vplyvov,
- vyhodnocovaní jeho účinnosti,
- zabezpečení odborného porovnania predpokladaných vplyvov uvedených v správe o hodnotení strategického dokumentu so skutočným stavom.

Monitorovanie vplyvu strategického dokumentu je potrebné realizovať prostredníctvom merateľných indikátorov a ukazovateľov na úrovni národnej i na úrovni regiónov.

Okrem ukazovateľov ekonomicko-sociálnych je potrebné dôsledne sledovať vplyv energetiky na životné prostredie i prostredníctvom ukazovateľov environmentálnych.

Medzi environmentálne indikátory energetiky možno zaradiť napr.:

- emisie skleníkových plynov (CO₂, CH₄, N₂O) z energetiky;
- emisie ďalších látok znečisťujúcich ovzdušie súvisiacich s výrobou a spotrebou energie (napr. TSL, SO₂, NO_x, CO, PM₁₀, PM_{2,5}, POPs);
- produkcia a spotreba látok poškodzujúcich ozónovú vrstvu Zeme;
- kvalita atmosférických zrážok v dotknutom území;
- zdravotný stav lesov;
- podiel ťažby dreva na prírastku;
- vývoj plôch lesných pozemkov;
- odber podzemných a povrchových vôd;
- produkcia odpadových vôd z energetiky;
- nakladanie s odpadovými vodami;
- čistenie odpadových vôd;
- stav znečistenia vôd;
- produkcia odpadov z energetiky a nakladanie s nimi;
- produkcia rádioaktívnych odpadov a nakladanie s nimi;
- trvalé zábery pôdy (v ha a podľa kultúr);
- zásah do chránených území (%) – osobitne do území sústavy Natura 2000;
- expozícia obyvateľstva voči znečisteniu ovzdušia polietavým prachom (PM₁₀, PM_{2,5});
- vývoj zdravotného stavu dotknutých obyvateľov;
- štruktúra energetických zdrojov podľa palív;
- výroba elektriny podľa zdrojov a palív;
- hrubá domáca spotreba energie;
- konečná spotreba energie podľa palív;
- konečná spotreba palív a energie podľa sektorov;
- dovoz a vývoz elektrickej energie;
- dovoz a vývoz palív podľa druhov (plyn, uhlie, ropa);
- podiel a spotreba energie z obnoviteľných zdrojov;
- podiel spotreby energie v doprave vzhľadom na HDP;
- podiel jednotlivých druhov dopravy a jeho vývoj;
- využívanie ekologických palív v doprave;

- a ďalšie.

Na účel sledovania a vyhodnocovania vplyvov strategického dokumentu na životné prostredie a ich porovnania s vplyvmi uvedenými v správe o hodnotení použiť aj výsledky existujúceho monitoringu, aby sa predišlo zdvojovaniu monitorovania (napr. čiastkové monitorovacie systémy: Kvalita ovzdušia, Meteorológia a Klimatológia, Voda, Odpady, Biota, Geologické faktory, Pôda, Lesy a Cudzorodé látky a pod.).

Potrebné je využívať aj existujúce regionálne monitorovacie systémy ako napr. systémy monitorujúce vplyvy prevádzkovania jadrových elektrární, vodných diel a pod. V prípade, že neexistuje vhodný regionálny monitor, je nevyhnutne potrebné zabezpečiť monitorovanie vplyvov prevádzky veľkých energetických celkov na životné prostredie.

Ak obstarávateľ zistí, že skutočné vplyvy spôsobené implementáciou strategického dokumentu na životné prostredie sú horšie, ako sa uvádza v správe o hodnotení strategického dokumentu, je povinný zabezpečiť opatrenia na ich zmiernenie a v prípade potreby zabezpečiť zmenu, doplnenie, prípadne prepracovanie strategického dokumentu.

VII. POTVRDENIE SPRÁVNOSTI ÚDAJOV

1. Spracovatelia stanoviska.

Ministerstvo životného prostredia SR
odbor environmentálneho posudzovania
Ing. Helena Ponecová

2. Potvrdenie správnosti údajov.

RNDr. Gabriel Nižňanský
riaditeľ odboru environmentálneho posudzovania
Ministerstvo životného prostredia SR

3. Miesto a dátum vydania stanoviska.

Bratislava 23. máj 2014